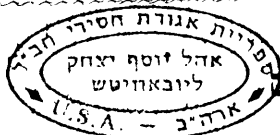

הוספה ל"המאסף" שנה חמ"שית

קונטרס

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

פקעת שדה

מאת כבוד הרב הגאון הגדול המפורסם
וכו' בקש"ת

רבינו **חיים חזקיהו מדיני** שליט"א

לפנים ר"מ ואב"ד בקארסובאזאר יע"א ועתה אזה
למושב לו את ארץ הקדושה תובב"א

מחירו קדש לשם בית החולים הכללי והגדול
"משגב-לדך"

בתוכני **ירושלים** תובב"א

בשנת עת קץ לפ"ק

מכתב לחזקיהו.

ב"ה, בלב סלא תודה וברכה לה' זכיתי להכנס בשערי ירושלם לחבק עפרה ולנשק אבניה, רום ירי אשא לאלקי ישעי בשאפי אויר ארצנו הק' המלא חיים חסד, וטהרת הקידש; בכל פנה ופנה, בכל קרן וזית, מתנוססים מפעלים אדירים וכבירים, כלם כמעט טובים וברורים, כלם כוננו למטרת צדקה וחסד, ולכל לראש מצאתי את שאהבה נפשי, את המפעל הנחמד והנעים בית החולים הכללי „משגב לרך" אשר מטרתו להמציא עזר ותרופה לחולי עמנו בלי כל הבדל כספרידי כאשכנזי, תיכף כאשר דרכתי על ספתן הבית, ראיתי וההבוננתי כי לפני מתנוסס מפעל-ענקי, היכל חסד ורחמים, בני בונה, ארמון על משפטו, חל תלפיות, הסדרים מאד נהדרים, ההנהגה כאד מצוינת, במדת רחמים בולטת, ובלי משוא פנים, מנהליו המה אנשים מצוינים, נשיאי פנים, ממבחר חכמי העדה, העוסקים במצוה זו שלא על מנת לקבל פרס, עד כי מרוב ההרגשותי מהרתי וכתבתי ירי בספר תעודות הבית: כי מימי לא היתה לי שמחה יותר גדולה מאיזה שהיתה לי בשעת בקורי את הבית הזה. — והנה מאז ועד עתה במשך ירחי כספר אשר אנכי יושב בציון משאה נפשנו, שמתי לבי לחקור ולדרוש יותר, והנה האח! מצאתי ראיתי כי לא מעיתי בשקול דעתי גם הפעם! ברוך ה' אשר לא השבית בית כזה מירושלם! ובחפצי להיות אחד מאלה אשר גם יקרישו מבנם למובת הבית הזה, אמרתי עם לבי: להקריב על מזבח אהבתי להמקום הקדוש והנעלה הזה, מנחת דל, קדכן סלה, מאשר חנני ה' בימי עוני ולהעלות כעת על מזבח הדפוס בציון איזה מאית עקסמפלרים של ספרי החדש „פקועות שדה" על שם הבית הזה ולמיתתו. ויהי רצון מלפני ה' שיקובל בדצון, והיה זה שכרי! ואתכם נדיכי לבי, אשר במערב אירופא ואמריקא כו', איעץ ואבקש, אשר אם יש את לב בכם להיטיב לציון, אנא זכרו נא את בית החולים הכללי „משגב לרך" והעלותי המיד על לבבכם ובאי לעזרתו! אז תדעו כי ניר לכם בציון! אשרי האיש המושיע את הבית הזה אשר פקוח אלפי נפשות יש בו! אי או תשיעו—זה! יאמר: הנני! יסיר מכם כל מחלה וישם לכם ישוע וברכה.

בעתירת המדבר בצדקה מקרב ולב עמוק, החוהם בברכה בחודש חשון התת"ר ליצירה בא סימן טוב שמע „קול תחנוני" לפ"ק.

הצעיר חיים חזקיא מדיני המכונה הח"מ הי"ו.

(זהו חזק' קראסובצקי י"א)

Hospital MISGAB-LADACH, in JERUSALEM (Palästina)

Адресъ: Комитетъ Госпиталя (Больница) „МИСГАБЪ ЛАДАХЪ"

въ ИЕРУСАЛИМЪ (Турция)

הוספה להמאסף" שנה חמישית

קונטרס

פקודות שדה

בזאת כבוד הרב הגאון הגדול המפורסם
וכו' כקש"ת כמזרח"ר

חיים חזקיהו מדיני

שליש"א, לפנינו ר"מ ואב"ד בקארטו באואר
יע"א ועזה איה למושב לו בתוככי
ירושלם תובב"א.

ירושלם

בשנת ע"ת קי"ן ת"ק

פקודת שדה

שרי המד

לכל זמן ועת לכל חפץ אשר קהלת (קהל ג' ו' א').

הן בחסדי ה' יהעלה שמו הטש'ים שפה
הלא מראש שנת הרנ"ב זאת
כאשר נתפשטו בעולם בחסרו יתברך ספרי "שרי חב"ד"
קבלתי טומום של הערות עליהם פרחי
מרבני דורינו
שרים רבים ממלכת
ה' ישמרם ויאריכו ימים שבעים שנה ואם בנבורות
בהם סותרים מפקקים
ומהם מאשרים
כדרכה של הורתינו הקרושה יקרה היא
וכל בניך למודי ה' אל הקרי בנים אלא
אלו ואלו דברי א' חיים לשם שמים
יבחבה יתירה התהלכו לפני גם מאו והלאה כל משך אלו
גם אני לבי ולבייהו ידעי לב האדם כמים הפנים
וכל דבריהם חביבים עלי מזהב ומפז ורב
ולראשי אענדם עטרות ולנפשי
הלא הם כתובים על לוח לבי בקונטרסים
אדעתא דהכי להוציאם לאור הרפים בעזר המרבה עצמה לאין
לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל שימר

אך כבר חלף הלך זמן רב גם קיין גם חוץ עברו
ולא איסתייעא מילתא לארפוס"י הרר"ה מלתייד דרבנן קדישי חכמים ונבונים
עד היום הזה ראשון לאדר הראשון החדש אשר מרבי"ן בשמחה
(לפ"ק) אשר על ידי התעוררות ידיר נפשי הרב היקר
ונכבד ישר ונאמן ומוכה את הרבים כש"ה מיהר"ר יוסף צבי לעזר חמר
טנוע
בהגלגלה זכות זו יהללוהו בשערים ובמושב
אז אמרתי לתלמידי הבתיר וחשוב אברהם נסים א'טבנוי (ככ"ר יצחק
נ"ע) ציר
הלא ידעת אשר ישנם בקונטרסיי כמה זכטה מאית הערות מרבני גאני
דורנו חצים
להעלות כולן על הספר הוא מן הנמנע לעת עתה וברוך ה' יתיר
האות הזה הלא לאלקי"ם

אך עשה זאת אמוא בני, הא לך כל הקונטרסים אשר בהם הערות רבני
 דורנו יצ"ו אשר בעומקה של הלכה המה
 על דברתי בשדה חמדתי הם המדברים מוסרי אר"ש
 וצא השד"ה ללקט מהם
 היותר נצרכים ונחוצים להקן אשר שגיתי בשדי חמד הנדפסים ועל הראשונים
 ורק אותם תקח לסקל את השדו"ה ולא יעלו בהם
 וזאת תהיה כל מלאכתך לפזר
 ולא יהיו רבני דורנו עלי
 אשר הודיעוני שגינותי והבטחתים להדפיס דבריהם הקרושים ולעשות להם כוונים
 ואחר שעבר זמן רב מאז ועד עתה והמנע היתה חוששני פן יאמרו פסו אמינים

הנה כי כן בשם ה' הגדול בורא עליונים
 עסור ועשה מלאכתך שנוחה הימנה דעת
 הרי לפניך דברי הרבנים לקדושים אשר באר"ש ומעם
 מלאכה היא לסדר מהנייתא שמעתי דרבנן ולהת בהם
 ואתה ההערות אשר אינן מעין מלאכתך תהינה לעת עתה התימות במעין גנים
 ולה אחת היא אשר הוציאו מכלל הג"ל חכמים אותה לפני
 מישים חבת הארץ "ארץ ישראל" מקידשת, אשר ממנה תורה נדרשה,
 נחלת אבותינו האמים ישבו בה
 היא מוצאת במערכת ארץ ישראל אתו מקונטרסים אסיפת
 בה העטר את קונטרסים זה לראש פנה ראשונה לכל
 ואחר זה תעין בקונטרסים הן בחלקי הכללים והן בחלקי אסיפת
 ככל אשר צויתך העשה, בעזרת האומר ועושה, ותבט בקונטרסים נמעינעכנים
 ואתה תבאר בראש כל סימן מאין באו ולאן
 פינים

הן אמת ראוייה היתה מלאכה זו להעשות על ידי, אך ידעת עיצם מרדתי
 על רוב פשעי וחטאים
 אשר לא התנוני השקט כמים
 יבבן עליך המלאכה לגמור בעזרת רוכב שמים על חיות
 כשנים
 הודונים
 ואיפנים

ברוך הוא לה' אשר סר למשמעתי וילקט מתוך הקונטרסים סך שבעה סימנים
 אשר בקונטרסים זה המה
 וקראתי בשם, **פקעת שדה** ודוא ניטריקון **פקפוקים** **עזעזרים** **תואנות** (על)
 השדות **ופקעת** הוא פרט קטן עם הכולל לשנתנו **תנו"ר**, כנודע שדבריה
 החול"ם נחשבת כמקום וא"ו דומה שמש לדרשה מן חיד"א בספר יוסף תהלות
 ריש מזמור ח"י דרריש מהלל אקרא ה' מהלל גימטריא שם מ"ה אדנ"ה עם
 הכולל ואמר רב הגם דלא כתיב וא"ו דרישנא ליה וכו' (עין בשדי חמד חלק
 הכללים במערכת הגימ"ל אות נו"ן). האל יהבך יוכנו לעסיק בתורת הקדישה
 לשמי ולשמה לשם גרוס"ן גמורים ולא לשום פנייה וזה ראש
 פתנים

אנא ה' שלח לנו גואלינו, משיח צדקנו, במהרה בימינו, וליא יבוש'ו עמ'י
לעול"ם לפ"ק. והחזינה עינינו בשעריך ירושלם
הבנויה שער
הפנים:

אמר יאמר העבר אברהם ספרא דמרון המחבר יצ"ו מקורו שמרה רוחי, ואצא להפשי'
בפרק כל כתבי הקודש למרון יצ"ו, ואגב ריהטאי לא מצאתי מקומות
אשר בהם אעשה רצון צדיק כפי מטרת חפצו כי אם ששה (מלבד של מערכת ארץ ישראל).

והנני במסדרם בזה נס"ד.

אלו הן הסימנים.	סימן ד' כללים מערכ' האלף אמצע
סימן א' מערכת ארץ ישראל אות ו'.	אות כ"א.
ב' כללים מערכת האלף.	ה' כללים מער' האלף אות ס"ד
סיום אות י"ג.	ו' כללים מערכת האלף אות קל"ז
ג' כללים מע' האלף אות י"ט.	ז' מקונטרים אסיפת דינים מערכת גש אות כ"ג.

אמר המחבר חח"ט מה, להבדל דמה, הקונטרס הזה נסדר כבר משנת התרנ"ז, ואפנים ככל חפצי ותשוקת לבבי לא אסתיעא מילתא להביאו לבית הדפוס, עד עתה אשר זכני ה' בחסדו יתברך לעלות אל הר ציון לשכון כבוד בארצנו הקדושה, בירושלם דרהבא, ופצאתי את שאהבה נפשי את כבוד ידירי הרב המוסלא, וכבוד ה' מלא, חריף ובקי, משנתו קב ונקי, כמהרר **בן ציון אברהם קואינקא** עורך, **המאסף** היקר, לתורה ודתעודה, אמרתי מה טוב לספח אל **המאסף** היקר הפולל כנסיה לשם שמים, מגדולי וגאוני חדור המתאספים תחת דגל **המאסף** באהלה של תורה, להגדילה ולהאדירה, מהני מילי מעליותא בהלכה ואגדה, ופלפול ופוסקים ושאלות ותשובות, דברים חריפים ושנונים וסכרות עמוקות, לאמיתה של תורה, את הקונטרס הזה **"פקעת ישרה"** אשר רובו ככולו הוא גם הוא מכתבים ותשובות מגאוני וגדולי חדור ש" על הדברים שנדפסו בספרי **שד"ר חמד** ולכן מסרתי את הקונטרס הזה, ביד ידיד נפשי הרב הנ"ל יצ"ו להדפיס מטנו חלק בכל חדש, בתור **"הוספה להמאסף"** כי מגדגלין זכות ע"י זכאי, וה' יזכנו לבלות שארית ימינו בשוב טוב בארצנו הקדושה, על התורה ועל העבודה, ולספר שאר סדרי מערכות מסה"ק **"שד"ר חמד"** עד נמירא, בעזרתו יתברך שמו הגדול והגורא אמן, היום יום ז' לחו' חשון (יום הולדת אותי אשר בחסדו יתברך יצאתי מכמנ' אמי (הרבנית הצדקת הזקנה מרת קאלו וידה תנצב"ה) לאור עולם) שנת התרס"ב לפ"ק, בא ס"י ישמע קו"ל תחנוני פה עיר הקודש ירושלם תובכ"א.

כעזיר חיים חוקיאו מדיני הסוכנס חח"ט ה"ו בלח"ה הרב הסחיד ועניו מוסר"ר רפאל אליס מדיני זל"ס.

פקועות שדה

כתוב בהסכמה כנ"ל:

ידעי לה כולי עלמא כי הקופה הקדושה, חבן כראש. מהחנא האלקי הוא הקדוש **רבי מאיר בעל הנס** זיע"א אשר נחייסדם בכל עיירות שישראל דרים שם הקרובים והרחוקים הא ביחיד הא בציבור ע"י **סדר מעי"ק מבריא** ח"ו לשם כוללות העם"ק ח"ו שאין לשום מקום בין בארץ בין בחו"ל לארץ בהכנסת הקופה כנ"ל שום חלק ונחלה כלל ולא ינקא כל המונע בה וגזלנא יתקרי וחייב לשלם וזה ברור ואכמ"ל. וכן כל נדר וכדכא אשר לעילוי נשמה היינו חנא קמא. עוטה חור כשלמה. המאיר לארץ זיע"א סחמו כפירושם שהוא שייך לכוללות עה"ק טבריא ח"ו שכן קבלו היסודים עליהם ועל זרעם ובכל מקום אשר שמענו שמעם לא חגט בו יד כלל, כי שם נגזר ארון האלקים מאיר עיני חכמים זיע"א, וזה כבודו וחפארתו שיס"ו יושבים ונכסים מפרי דקתו. היושבים בכל קורהו. וכן עמא דבר בכל אחר ואחר לחת כל כסף הקדשים הנ"ל ביד הסדר הכא מעי"ק **מבריא** ח"ו, להחיות לב נדכאים רבנן ותלמידכון וכל כנוחכון (כנוחכון) דעסקי באוריהא באחרים דמארים ביחא, כשם כל ישראל ואין איש יואא ידי חובת נדרו סניד וכנידב כסף לשם גדול מאיר ב"ח עין זיע"א, עד כגיעו מה שנדר ליד הסדר או ליד גזבר הקופה הקדושה

סימן א'

מערכת ארץ ישראל אות ו'

ו) בענין הקופה שקובעים סימנים בנהיהם והלבור בבחי כנסיות לשם עניי ארץ ישראל במקומות שיש רשיון לזה מהסדר יר"ה שבאחי נדפס במערכת זו אות ו' שאין לשנותה למזה אחרת והמשנה ידו על הסחחונה והוא כנזל אח עניי הארץ ע"כ. והנה אחר שכבר שלחתי הקונטרס ההוא לניה הדפוס ונדפס, הבנתי הסכמה אחת בענין זה מהרב הגדול גאון ישראל ראש גולת אריאל צע"ה שאלוניקי יע"א כקש"ח מוה"ר **אשר קוב"ו** זל"ה מח"ס סיקר שער אשר, (וחסימחו ידועה לי מחוך מוכחנו אלי שקבלתי ממנו בשנת החדש"ו והוא בידי) ואחרי אי הוא הראש כנ"ל, כתבו וחתמו חמשה מלכים מרבני דורנו ז"ל לאשר ולקיים ככל **אשר** דבר ה מלך היינו חנא קמא, ולמען זכות אח הרבים ראיתי נכון להעתיק דב"ק בקונט' ואולי יזכני האל יחברך להדפיסו וכני מילי מעלייהא יחאמרו משמייכו לרבנן קדישי כנ"ל ולא יבואו בני ישראל לידי מכשול ח"ו, ואלה הדברים אשר ראיתי

דעיינין גדול ארוינטו הוא סק' רבי מאיר
בעל הגם זיע"א זוק"ל

כאן בליבור כוללות הקופה
המיוחדת בכל עיר ועיר מדינה ומדינה,
עלן ציחיד כל הנידב והנידב לשם עליו
כשגם הכנה סק' כי סתמו כפירוש
לשם האזי חנא דיון השוכן בארמא קודש
מבריא חובב"א וכנודו חופף על ראשי
עם קדם שם פזורה ישראל
למקומותם במושבותם בעריהם בהלוייהם
ובעירוניהם ומר הוא דקמסדר אנטיורחא
דהאי קופא ולכל נדריהם ולכל נדבותם
כי בשוליה לא יגע זר כי קדם היא
כל אוכליו יאשמו וכל דבריו כנחלי אש
בוערת והוכס רלוף רלפא חבני שיש
עסור משום חניכו חנישי דלא מעלו
ומועלים מעילה בקדשי שמים במאי
דאיכא למישמע מינה על אוחס הפושעים
ידיהם בקדשים מיוחדים לבנות אוחס
לפנין אחר כי על דא ודאי אף כי לא
הוה צריך הכחוש לשנות הך פרקין
דרבינו סק' רבן של כל הגולה הרב
עליון הי"ו כי אחרי דברו ואמרוהו היא
גופא גזרה חלוטה וחחוכה שחחוכה
ומאכלת נפש כל בשר אשר יקרב אל
הקדשים לשמו' דבר מכל הכחוש בגזרה
דא דאורייתא דנפקות מפומיה דמר פוס
ממלל רברבן ואריה שאג מי לא יירא.
איב"ו השתא דבר שפחים אף למותר
אף אמרתי מפני הפלגת חובה
הקדשים חרדנו אח כל החרדה הזאת
היאומן להרים יד בקדשי שמים שלא
מדעת בעלים כי הן הן הדברים הנקיים
להיושבים שם על החורש ועל העבודה
בעה"ק עכריא חיו על ישיבת רמב"ה
זיע"א ומי יערג לבו לגשח באפס קלה
הקופה ובכל הנידב והנידב לעילוי נשמה
הכה"ק זיע"א, ישחקק הדבר כי ע"כ
קמנו ונחשודר ותיקוס אמן ונגזור גזרה

ומכאן מודעה שגם פה עיר המכוללת
שמה זמן סוקבעה הקופה הנו' כנודע,
הנה בעה"ס בנא השד"ר מעה"ק עכריא
חיו בלא זה הרב המו"מ באוה"ר חיים
משה י' נאלי סי"ו, חיוקנו מחדש זרועות
הקופה הנו' ומיני פים עצם והעבירו
קול במחנה בנתי כנסיות כרזוז קרי
בחיל שכל מי שיש לו בניהו ובחומותיו
ובכל מקום שהוא רשותו קופה שזכר
בה גם רמב"ם ז"ל, שימסור כל הנמלא
בה ביד השד"ר משה בפיר הנו' הי"ו עד
סוף פרומה אחרונה, ובמכאן ולהבא כל
מה שיחנקנן בקופות הנו' קמא קמא דמעי
ימסר ביד גזר הקופה הנו' עד סוף
פרומה אחרונה למשמרת עד עת בא
השד"ר מעה"ק עכריא חיו וימלא הכל
מוכן ולא יעטרך לחפש אלה ואנה. וחל"ה
כן נעשה מעשה וכן יהי' חמיד בה"י
ומצמחי בה' שכן יעשו בכל מקום שישר'
דרים שם ומאת ה' חסיה משכורחם
שלמה ולכל חסיה האמח נעדרה חחמתי
במי בגושפנקא דמלכא פה העיר הגדולה
סאלוניקי יע"א בחודש ניסן דהאי שחא
החרל"ד בא ס"ט והוא יחין מערני' מלך
לפ"ק ברב עז ושלום.

העיר רפאל אשר קוב"ו ר"מ בעוב"י
סאלוניקי (מקום גושפנקא דמלכא)

אנא נפשאי ידי נטויה אל סק' פנימה
בהדי שוחים דמר ניכו רבם
דעמיה רבינו הגדול שבגולה מאשר
שמנה לחמו לחמה של חורש י"ו
אשר מלודרה פרוסה על העיר ועל
העזרות בעוב"י סאלוניקי יע"א ובנחיה
י"ו ואיכפל חנא להעביר קול במחנה
העברים קול אשר יעבור חמת השבט
שבט מוסר הא במילי דהלכחא ניגוה
האחוח לעיני העם בחר לו יה להעיר
אין המחנדים לקופת הכנה סאלק"י הנידו

לגזרם ומשמרת למשמרתם של רבינו גדול
גר' עפ"י דין ודין חוס'ק זאת חוקת
החורס כי כל מן דין ומן דין אחס עס
קדש די בכל אתר ואתר כע"ה
בטיחו
נערוחא יחירתא ולמסור הקופס והנידר
אל יד מע' הגבאי כמנוי בכל עיר ועיר
עד בא יבא מר שד"ר גר' מאחס וכי
האמינו וכי השמאלנו עס החנו לדקות ה'
כל הגנוי באין מחסור פדוטה קטנה ובלי
שינוי והמורה חלילה בבעו ובמענו מנכון
מר כי אחריה ומר כי אחריה, אל נא אחי
חסים זאת לכם לפוקס ולמכשול ולא חסו
באעבורי, ולא חסו לרבנן לעצור, ולסחא
ע"ס המרס עיני כבודו ח' דנפיש יסריה,
ולמי כל המרס ישראל רק אל זכות הקדש
זיל ומאן ייבי לן מעפריה, וכל העושה
בזדון כזאת וכזאת לא שארי ליה מאריה,
ולשומעים יעס מלנין באידנא חקלירי,
זכות הצדיק ההנא זע"ה יכול על מג'ן
על כל צרה שלא הבא ולא חיישין לגררי,
ויסלס ה' פעלס וסרי משכורסם שלמה
משופרי שופרי, כאות נפסס המלאה לה
דעס ויראה ה' ונפסס סח"פ אדריאנו
יע"ה בירחא דניסן סרל"ד בשנת כי לדיק
ה' לדקו'ס אה"כ לקדושים אשר בארץ
סמה ואדירי, ברב עז ושלום .

אברהם גירון

חנכס באש"י ע"ה ח' אדירי יע"ה

(מקום הנושפנקא)

אחורי חרעא בקוף לפני בני אדם
סמעלס דמעלנא חית ליה על
ראש המערכה רבא זעמיה ומדכרנא ,
ומס לנו חיסוף אהנו סנלניס פה סיוס
בשולי אדרתו על פסח אהלי עס גדול סדור
רבין ססידא גר'ו, ססדאה חסו וססדאין
(3)

פקועות שרה

היה חינו כנמצא במקומות כללו ומלוא
לפרסם לסנות דב"ק ואלה דבריו .

עינינו הרוחות כל אשר כחנו מעלה
רבני האשכנזים בעש"ק לבח ח"ו
החל"א וחכמים יצ"ו אשר באדירו למשיח
ברוח מניחם על אודות דעיו' ומחזו'
וגבולים כשייכים לכלל וואלין ישיא
הנז"ל, ומזה זמן בהסכמה עלו כי
הנאון סג' המפורסם שמוסר"ה **מאיר**
אויסערבאך ומעלה ב"ד רבא'
דק"ק אשכנזים דפה עיב"ק
ירושכ"ו וגזרו אימנ' בעזרת התורה
ובא"ה לכל ימים

ח"ס את ידו ליגע בסקף הקדש'
דכלל הנו' ממוחזות הנז"ל, ואחריו הו'ד
והח סר הנוסטים הדב' כגדול דאשכנז'
ע"ר הנאון המפורסם כח"ר **אברהם**
אשכנזי גם הוא גזר בגזרם
חמורה וכה היו דבריו אשר יצאו
מפי קדשו וז"ל :

ואחרי כן וא"י פסק ב"ד הלך וכו' סטיבו
כל אשר דברו וסג' גם חנני גזר בגזרת
עירן סגמא ובה' חס"ק ובה קדושה
הלך וכו' הסמנו לבס' לננוע ח"ו במחיה
אלה העמים, ולעצור הלילה על לחון
מקרא מלא בחס"ק לא חס"ג גבול דמך
ולא חס"ג גבול עולם שגבול דאשכנז' וגל
יחיד והיום הדרים צמחיהם בגבוליהם
אשר הוקצטו לגבוליהם, ואף הגדו'ם
ממדינת אחרות ונחישו ב"און המדינה
והפלטים השייכים לגבולות הנז"ל יחשבו
בני אחרו' כחזו' ונדרין אבדניהם כפי
דקדק החז"ל דמנצ"ה ישיא לכל נדרים
ולכל נדרותם, וכל הפוסט יד לעשוק ח"ו
ולבטות מעשה הדקדק ממחזו' להכזו' כאלו
ליגע בבטח עינו, והוא קיצו' נפשות מאס'
כי גבולין הלוי' מילתא וליסוגא סיה'
דננוע עליה בחיך' גזרות ג'אני ארץ
דאשכנזים כמלאכים רמזי הגדול ימנ'ן

ע"ר גדול שנאמר באברהם נר"ו ברב
עז וסלום :

העיר **יוסקה שמואל** ס"ט

העיר **יוסקה עובדיה** ס"ט

חזי הויה כל הכתוב מעלה דברים
סיואלים מפי עליון הרב כגדול
בענינים חס"ר המלך נר"ו דורש ה"ן לה
על כל כניסת קופות סגמא סק' **רמב"ה**
זאוק"ל, כי הכל כאשר לכל נחון
ינחן ליד מד סד"ר הכה' מכתם ע"ה'ק
עבדיה ח"ו, מבלי שיוכל שום אדם אפי'
הנבואים גופייהו לננוע בקצתו מבלי
הכנסתם הלזו' לתת מתנה לבס' דבר
אפי' למנוע גדולה אחרת, כאשר הורה
גבר עליון למעלה נר"ו, וכל דבריו אינם
לדיוכים היוזק כי מלאש ועד סוף כלם
ברורים לפוס' דנא', דא גזר' דאחרייהו
לקיים מוספת כתוב כי כן מורה הדין
מחייבה, ולמנו' חס"ס האמת נהדר"ס בלזו'
ע"ה' ביום כ"ה למנ"ט מושים סגמא הנז"ל
גבוספקא דמלכא פה עירנו אדריאטופולי
ישיא ברב עז וסלום .

העיר **רפאל במוחז"ר** ס"ט

(מקום הנוספקא)

העיר **מושה במוחז"ר רפאל** ס"ט

אלה דבריו הרבנים הנז"ל בהסכמתם
שהגיע לידו כנז"ל ודבריהם כנז"ל
אם אין לדיוכים חיוזק :

אף גם קבלתי ספר יקר שמח"ס לאים
להאי הנז' דידן סג' ירושלמא
הנאון כגדול ע"ר ראשנ"ל ישיא ברב
ינ"ו, ואחריה סס' בחלק ח"מ ס"י ייד ,
השובה סלמה בענין כזה אשר רבני ג'אני
דוגנו הסכימו שלא לבטות נזקקות הלזו'
ולגרל מלאכתו מלאכת שמים ראחיו נכון
לעשות דבר קדש, לפי סגמא' הוספד

ידידיו הרב הנכבד המופלג וכו' כמוהו"ר
ניסן ז"ק כי"ו והפאיר בנו למען נגלה
דעתינו גם אנחנו בדבר גדול הזה
דחבר גוי"ו.

ובכן זאת מאתנו בבאים על כח"מ לחוות
דעתינו ולהגיד כי ישר, אך באמת

קרינו את כל מה שבחנו הרבנים עליונים
למעלה הו"ר ומנהלי וכו' ק"ק אשכנזים
הי"ו וגם מע' הו"ר ק"ק הספרדים הי"ו
במחק לבוא לשון רוב וסאדרת, ולא נחמד
כי לדקו בכל דברים הנאמרים באמת
ולדק כי חייבים המעוט אשר באו לגור
בארץ באמת מחמתוהם כשייכים לכוללות
והאשכנזי"ל להיותם נגזרים אחד הרוב,
ובאשר קבלו על עצמם והקבע עליהם
בחוב נדר גדול להועלת יושבי ארץ ישראל
לסיוע כל איש קובע בביתו קופס מיוחדת
לקיום והעמדת חוקת היסוד באה"ק לאנשי
הכולל הנו"ן נמי דומה דומה
חיוב רמ"א על המיעוט לעשות משפט
כיוצא בו עלהא כדנא דסוף ענין כללי

ואינו דבר פרטי אשר כל אחד יכול לעשות
הדבר מבלי בחסות חבריו, כי אין ביד
שום קהל להחזיק ביד יושבי ארץ ישראל
ועניים ויתומים ואלמנותים הנזכרים והאנשים
רק בהקצין יחד מכל סוגיהם יתקבץ
קומץ כל ברכה ויוכלחו לעניי כוללם
סיוענים באה"ק ומחפלים וסופנים ביה
בעד אחיהם המחזיקים בידם, ובהפלתם
ועזרתם פלוס יסיה להם ליושבי הו"ל
נמצא שהוא דבר הסיף לכוללות העיר
והייבים המיעוט ליתן בחד רובא כיון שגם
הם דרים במחצות הכולל, ואריכים לסיוע
מיושבים נחת ופלוס ע"י חפלת אחיהם
סיוענים באה"ק, ופוק חזי מ"ש הנח"י
להחזיקים בפ' א' מה' חפלה שיש ביד
הרוב לבוקף את המיעוט, וע' מ"ש הי'
מוהרש"ב"ס בח"א סי' ב' יע"ש. וב' הפ"ה
בדני מהנני היסוד סי' א' וז"ל דבר ברוב

הקדוש ביחס יוסף וחורם משה רבינו
הלשיך והרב הסלים הקדוש זיע"א עד
עולם. ע"כ הניעו דבריו גדול הנאמר
באזכרתם ז"ל. והנה זעירה בחיחס הפני
מעט עם מע' ז"ד הדרק דק"ק ספרדים
דפשי"ק ירושלים החזקנו במעוט הסכמחם
וחוקף גורחם בכל כחנו, חקם חקקנו
גורם גורמו לאשר ולקיים הסכמחם הגאונים
הנו"ל זיע"א.

והנה בעתה מעוטו למעט און כי יש ויש
אנשים אשר פרטו גדר וכולחים
במחוס למקומות כשייכים לכוללות וואשכנז
הנו"ל וזוהר למדינה יוקאטרטסלאוו ליקח
מקופות ולדקות הקבועים לכוללות וואשכנז
הנו"ל ועובדים על הגורח ותדמות הנו"ל
בשאלת נכנס וחולים עצמם באחד חכם
בעיניו ככה. כי אין שום חוקה לבטח
מדתה הטובים ואין לגזור וללכות על
טעמי הדרה להיות כולל יתנו וכו' וכל
אחד השרות בידו לעשות בנדרותיו כחפצי
והניו וכו' וכו'.

ועל זכ קצנו ונחשודרו חו"ר האשכנזים
דע"ק לפי"ו וכל העד הקדוש
נחאספו יחד וגזרו בגזים חמורה וע"ו
גורא רבא לכל יתנו את חפיקים ואין
הכות לבוס אחד מהדרים במדעת הנו"ל
ליתן מהקופס הקבועה בבחוס לעניי כולל
אחד, והחזיקו דברים כפוע עשם ודעת,
ידעתם מברעת בכל חזק וחוקף ואחריהם
מסביתים ומעביבים חו"ר דק"ק מע'
הספרדים דע"ק לפי"ו וביארו דברים
על הדן ועל האמת ואסיקו דרנא הני
היו בחייבים כל הבאים לגור במחצות
ובגבולין הנו"ל להיות נגזרים אחד הרוב
מבלי לטעות ימין ושמאל ולא לבטח שום
טעמי כלל וכלל, כמנו' בד"ק וגם חו"ר
הספרדים ואשכנזים דע"ק עבדיו ח"ו גם
סמם בהסכמחם עלו ככל האמור ומדיבר
אין נכנס דבר, ואין בדין יטן בקם מע'

ובמחוזות וואהלין חל עליהם החיוב להחנה עפ"י מה שנוהגים רוב העיר. וכמ"ס הריב"ם ז"ל בסי' שצ"ט ז"ל וכן הבאים מחוץ לעיר לדור ב"ס הכי הם כאנשי העיר וחייבים לעשות בהקנסות והרי הם כאלו קבלו בפי' עליהם כל הקנות העיר בעת בואם וכו', ואם בדבר אסור כך כ"ס בענין ממון יע"ב:

אסיפא דמלחא בבהא סליקנא ובהא נחיתנא דחייב' המיעוט להחנה עפ"י מה שנהגו רוב העיר הן בענין איסור הן בענין לזקוח הן בענין ממון הן מטעם מנהג שכבר נהנו והן מטעם שהרוב כופין את המיעוט והן מטעם שהמחוז גורם שבגבולין חליא מלחא, וכמו שדקדק בד"ק הרב בגאון אחד היה אברהם ראשון לציון ז"ל, ולאפס פנאי כי הרב ר' ניסן הי"ו נח"ץ ינח"ץ כלו מלאכתם, לא באנו בארוכה, הקחינו חזקה כי יספיק המיעוט במרובה וזו אינה לריבקה לפנים:

ובכן גם אנחנו הננו גוזרים בזה חורטנו בק' שחשלה שלא יוכלו לשנות מהקפוחים הקבועים כלל רק ימסרו אותם ביד הנבאי דטולל וואהלין כאשר עושים רוב יושבי המחוזות דהתם בלתי מנרעת, וכל המנסה ידו על החחונה גם אין רוח חנ"ה ומהכלל ימנע ולשומעים יעש ועליהם הבא ברכת עוז: ה' ברחמי יקבץ פזורינו וירפא מלאכותינו וימחר ויחיה לנאלינו גאולה עולם ויבנה דבינו בעגלא ובז'ק'בב"א. כ"ד החותמים בדמע בצעריך ירושלים דדאז"ה בחר' זיו שנת ה'ר"ן ועושר' לפ"ק ושלום.

הנער **המרפ"א** ס"ט

הנער **יש"א ברכ"ה** ס"ט.

גם אשר נש"ה בית יצחק ליד ידי כנאון המפורסם מוהר"ר יצחק שמעלקס

שכל המנהגים בין דממונה בן דאיסורא נקבע' עפ"י הרוב, וסרוב יכולים לכוף את היחידים אם יחנו כחף סוררה, וכבר כ' הרא"ש ז"ל בשו"י כי כל עסק רבים אמרס חורס אחרי רבים להטות ועל כל ענין שיהיה שסרוב מסכימים היחידים לריב' לקיי' וכו', ונסח"ע מדברי מהרשד"ם בנו"ל וסנמ"י בנו"ל יע"ש. ונמשך אחריו ה' שלחן גבוס חלק איח בכללי המנהגות יע"ש:

ועינא דשפיר חזי להמרדכי בפ"ק דב"ב שהניא משם הרב אביגדור בפי' שכל לעיר שיש בה יהודים אם מנהג קבוע בעיר לתח בחור י"ב חו' איני יודע לפוטרו ממ"ש בפי' הפועלים אמר ר"ל פועל בכניסתו שלו וביציאתו של בעה"ב. ופריך בנמ' וניחוי היכי נהני, אלמא מנהג דוחה את דין החלמוד וכו'. וחניא בתוספתא כופין בני העיר זא"ז וכו' ופסק ר"מ דהוא הדין להננים אורחים ולחלק להם לזקה וכו' יע"ש. ועיין להרב מהר"י קולון בשו"י ע' שהאריך להוכיח דבענין ממון אזלינן בחר מנהג העיר מטעם הפקר ב"ד ואין לשנות יע"ש, ובפרט אם בניס הדברים שנס חלו שבהו ממדינת ליעא ורייסין כבר קבלו עליהם בחחלה בואם ונחנו כל הקפוחים ונדבות החנא הרמב"ם זיע"א להנבאי של טולל וואהלין בנו"ל, כאשר קיימו וקבלו עליהם רוב העיר, אלא שמעשה דוליס להחור בהם וליחנס לנניי כולל אחרת, לאו כל כמיניהו לבעל המנהג, ואיסורא רביע עליהו, ואם רצון איזה יחידים ליחן לזקה לעניי ליעא ורייסין לא ימנעם שום אדם חלילה מליחן למי שירצו, רק הקפוח שהוקבעו בניהם לעניי ארץ ישראל לא יוכלו לשנותם בשום אופן, רק חיובא רמיא עליהו למסרם לנבאי טולל וואהלין בנו"ל, כי ממון שקבעו דירחס במדינות

מה שיש להדליק הארי הגאון ר' לייב מברסקא, אבל למעשה נראה לי דאף בנודר לנכמת ר' מאיר בעה"ן להדליק נרות לריק לשאל על נדרו שנדר להדליק נרות ולשלוח לארץ ישראל דהיינו רכובה שידע שהמעות שייך לארץ ישראל, אינו יכול לחזור מכל מקום חיישין שמה לא ידע כלל שהמעות מק"מ בעל כנס שייך לארץ ישראל, ובחשובה הגאון ר"ם הלוי אבד"ק לבוב רחמי"ה שהעיר בדבר חדם דכיון שגזר מרן כפ"י שהמעות שייך לארץ ישראל וזה שהענדב לר' מאיר בעה"ן אכן סהדי שטעה בזה באמר להדליק וכו' דבר נכון מאד וכו' וסברה גדולה יש להחזיק בדברי הסדר ונותר כל הנידור אדעמא דרבנן נודר כעין שכתב החו"מ ע"פ פ"ח מ"ב וכו' והוא הדין לגדון דידן יש לומר דחכמים אמרו דשייך לארץ ישראל ונדר על דעמא, אך מכל מקום לדעמי לריק שאלה וכו'.

ואחר שהאריך עוד סיים חסובתו בזה הלשון ובעיקר הדבר אחזיקנא עיבודא למיז מה שכתבתי למעלה דהיינו כיו לאשוקי הסכמת גאוני זמנינו לחזק מעות ארץ ישראל והגני מסכים עם הגאונים המפורסמים לבלי לשנות ממעו' ארץ ישראל לבד אם אמר יאמר שנודר על כשמה ר' מאיר בעל כנס להדליק נרות ישראל על נדרו שנדר להדליק וישלח לארץ ישראל וגזקה לחזות כעמ' ה' וכו' עכ"ל.

ובס' כ"א כתב כנס הגאון מאמר מרדכי סי' ע"ו דאף להרדב"ז המובא בקצת מהמס' סי' רי"ב דנודר לעני מוחזר לשנות וליתן לעני אחר, מכל מקום במעות ארץ ישראל אינו יכול לשנות דכיון דכבר באו המעות להקפזה העומדת בבית דייני כעס ונקיטת ממעות ארץ ישראל כיו כלי וקונה מחזרת חזר ומחזרת כלי דהנצל הבית מבטל מקום, ורשות

הבד"ק פרעמיסלא יל"ו בחלק ח"ח ריש סי' י"ט אשר דבר בקדשו בשנין זה ובא לו בארכוב בשלפול עלום והריף כדרכו בקודש, ואי אפשר לי להעתיק דב"ק דברים כהיוסן, רק ארשום תמלית הדברים למען דעת כי הדבס גאוני ארץ מסבימים שלא לשנות בלדקוה הללו לשום דבר כי בני ארץ ישראל זוכים כל עיר הקודש בהנוגע לאותו המקום מקודש, ואלו הורף הדברים, בראשית מאמר כתב שקבל ספר נחמד נקרא בשם מגיני ארץ ישראל שהער הכב גדול חיים נחן דעמבילער ושמת מאד לראות כחוכו עלם דבר יקר ומכחו לחזק ידי עמי ארץ ישראל המיחלים ומלפס חסידי ההקיה למעות הנשלחות מחוץ לארץ, גם יקרים השם דברי הגדולי' גאוני זמנינו בעלי שם המוצבאים בחבורו וכו', ומקור השאלה כובב הולך על גזרת הקדמונים רבוחינו מרן הבית יוסף ומוסר"ס הלשון שמעות שמהנדכים לשם ר' מאיר בעל כנס שייך לארץ ישראל, והכריז הגאון מוסר"ר לייב אבד"ק בריסק שגזר בזה וכו' בלירוף גדולים הרבה דחק מי שנודר בפירות להדליק נרות בבית הכנסת על נשמת ר' מאיר בעל כנס, המעו' שייך לארץ ישראל, ולזה העיר הגאון מוסר"ק מברארי דלמס לא יקיים נדרו בהדלקת נרות, הלא לא עדיף מאומר הרי עלי עולה באקריבנה בבית חונו אם הביא בבית חונו ילא, והאריך הרב המהר"ר (בית יצחק) יל"ו בכל אוחו הסי' לבאר העדס הנ"ל ולייבנה ובס' כ' אחר שהאריך עוד בהערה הנ"ל כ"ס באות ע' וז"ל ועלה בידנו באומר הרי עלי לרי מאיר בעל כנס לנרות אינו יכול לחזור דנדריו לרקס ודאי כעין פתח, אמנם אם אמר ברי"ס להדליק נרות עבור נשמת ר"מ בעה"ן בזה לרקס דברי הגאון מוסר"ק, כל זה כהנהי

לכונן דברים הקדושים בהגיו
חברת אש חוקר חכמה ארצות החיים
ואהבה השוכנים בה ולא אהבה על ערבה
הרעקה ולא על הכסף אשר לרץ לבו
על זה, וזה' אשים מנעמי יעזרי על דבר
כבוד שמו ויזכר להליל רבים ממכשיל
עון וארסום בזה חוקר הדברים אשר
בהוצאת היל' בס"ד .

ואלה הדברים, אשר בהוצאת היל'
אמורים, וכמה מאירים ומזכירים,
בראשית נדפסו בי מאמרים, האחד בשם
קול קורא והשני בשם מודעה רבה, והם
מרבני ומנהלי בוללות וואהלן שבמקורו
ירושלים אפס ופברא יצאו לזוה כי כדוכה
על לא עובד השמועה כי חיה בד"ר
מכוללות אחרת בלח ידו לנגוע במס
שפיך לכוללות וואהלן היל' כפי החקירה
אשר גבלו הראשונים והגויים קובלנה לפני
רבני גחמי הדור מהספרדים ומהאשכנזים
אשר חוגג נגשים בדבר כלל והגאונים
נעשרו לנקשתם וכחצו פסקי דין על זכ
שאינם ראויים ליגע במס שבוכן לכוללות
היל', הראשון הוא מהגאון מאיר אהרןבאך
(שהיה מתחלה אבד"ק קאלוב) וביה דגו
בגמח בבת כהרס"ט, ואחריו ארי עליה
הוא הגאון ראשון לציון אחד הים הצרפת
והיירק דב"ק פבר הובאו בהחשבה שבס'
שמה ליום שהנאחי למעלה, ואחר זה
כופא שם פסק דין מהגמי ורבני עיר"ק
אפס יצאו נהב ונחתם בימן חרמ"ב,
והורף הדברים בתחילה הנישו שבבר
ידוע שרבני גחמי גדולי הדורות שלפני
פניו הסמיקו עליה לעובד חיי יושבי
הס"ק לחלק לכוללים כמדע, וכל חבמי
ורבני המקומות גזרו בנזרה חמורה וס"ה
באסור לשנות מליקק זו אפילו לפני
הפיה, אלא סבל יתן לנבאי ארץ ישראל
אשר נעור במבואר בביית מאמר מרבני
ס"ט ע"י גודל חמת הנייה, יתן בביית

לעמיד הכלי בניחו, ולכולי עלמא קינה
קנין נמור, וכחכ על דבריו וז"ל אס כי
דבר חכמה אמר הגאון אס לדין יש
השובה, ולחבר העיון יצא כונס לאור
דבריו והאריך בהסובבו ובסוף אור' ג'
כחז ואף כחז אנו אומרים בהקפות
דאפילו להרדב"ז דיכול לשנות מעט לפני
וליתן לפני אחר, וגם אפי' לא היו הקפות
מסוגרות ולא היו חזר המעמדה ולא
היו מחורה יד קינה מחורה שליחות
ולא שייך כלל חכ לאחרים, דכיון דכבר
גזרו בנ' חמור שלא לשנות מעשה ארץ
ישראל והסכימו כל גדולי הדור, אס כן
הפעל הניה חינו יכול לשנות ולא היו
הז לאחרים דלחז חינו יכול לזכות, ספיר
קנו הקפות לפני ארץ ישראל לזר הדין
מחורה שליחות וכו' שלהם מדינה ויש
כהן גזל נמור, וכלאיו חיי ים בזה הז
לאחרים כיון דכפעל הניה בעלמו מזה
לעניים ומנית בהלח וכו' כמחנה,
יהאריכות בזה לא נזכר אלא להחלמ
במקום אחר וכו' ובסוף אור' ד' כתב
יעל כל פנים מוכח בביית הרדב"ז דאיו
יכול לחזור מעט לפני וגוונים הדברים
דבמשותף חיי חינו יכול לשנות.

עתה (פסחה ההר"ד) הסגתי חוצרה
קנים בנמורה ורבה צאירות אשר
נדפסה בעיר קדשני ירושלים חופ"ב
בבית הרמ"ג וזה שמה משפטי ס', ועם
בי קסה עלי לאחד זמן זמנס בהעמקה
דברי הרבנים הכהונים שם ואס יזכר
האל יתברך להדפיס קונטרסים זה ימים
גס' הסרון יום, בכל זאת מיום הזה
הקודם ארצנו הקדושה ולכבוד אהינו
בי ישראל היושבים בה ראייס הדברים
לפדמס כי לאחרים באמת וצדק, ובלי
פסק חוצרה כלנו חין לה שום זכרון
במקומות סלנו וגם אנו לא ראיתי ולא
שמעתי ממנה בלתי היום, קראתי בכל

על תקנתם ודרכו כולו ואף מי שלא נמנה
בהסכמתם, וגם הדורות הבאים חייבים
להתנסה בזהוון החקיקה, ועיין בשו"ת
הרשב"א סי' תקפ"א. וכל זה בתחלה
כשצאו לחקן דבר אבל אם הסכימו כולם
באזו חקנה ואח"ך באים מקצת לחזור
בהם פשיטא דלכולי עלמא אין יכולים
לבעל שום חקנה וכל שכן כשבאים
ממקומות אחרים פשיטא שכן בעלים לגבי
בני העיר ולריכוס לקבל כל הסכמות
וגזירות העיר שצאו שמה. ומתן הכ"י
בשו"ת אבנת רוכל סי' רי"ב מסיק דאף
אם הבאים ממקום למקום נחרבו יותר
על בני העיר החושבים אמרינן קמא קמא
בעל ולריכוס לנהוג בחקיקה ומנהגי העיר
בכל דבר, ובשו"ת שער שלמה סי' ק"ל
האריך אשר הרשות ליושבי חס"ק לגזור
על מקומות השייכים לכוללם שלא יתנו
לכולל אחר, גם שלא מהקופות הקבועות
אלא מיוחדים, וזה הפליג על כל פנים
מקופות הקבועות פשיטא שיש בה לכל
אין ישראל לגזור עליהם הגם שאין חצי
לריכוס לזה כי כבר הגזירה וחקקה
מהעובדים בכל עיר בחו"ל בהסכמות
גדולי הדור.

וראוי מי שכתב כי אין שום חוקק
מועלה לשנות מנהגן הנהגות ואין
לגזור על נחתי צדקה לאיזה כולל יתן
וכל אחד הרשות בידו לעשות נדבתי
ברצונו ובחב כן מדעת עצמו בלתי שום
ראי' וכחצו על דבריו כי טעה בדבר משה
דמבואר בכל הפוסקים שגם בצדקה הדין
כן שהמועט בעלים ברוב, ובספר שמש
צדקה (שהמנהג הנהגות מנהגות הפוסק)
יו"ד סי' י"ע באורח שגא לעיר ושבה
בלשים יום ושונה בנתינת צדקה מחקקה
העיר והחרימו חומה ובה הדבר לפני
הרבנים והסכימו לזה, וגם ראו שהם
מכתב מרבני כוללות אחרים באזהרה

אמרי חם סי' ק"ב ובשו"ת בית יצחק
(הנז"ל) סי' כ"א והסכימו לזה הרבנים אשר
בחי' ואשר באסיק שלא לבנות מהצדקות
לשלות אפילו פדוטה אחת לכולל אחר
אלא כל עיר ועיר ישלחו להכולל שלהם
(ויבארו גם כי לכולל וואהלין שייכים
אלה המקומות קישו קאמנין פאדולסקי
פאלטווא עזאריא מערסאן באסאראביא
קאטרינסלאוו) והזכירו גם הפוסק דין
כל הגאון ראשון לציון הנז"ל והגאונים
בי דינא רבה דקבל ספרדים בירושל"ו
אשר גם המה ברצו לגזור ולהסיר לכל
יגע חים בנסף הקדשים השייך לכולל
הכל לשלות לכולל אחר לעבור חלילה על
מקרא מלא באו"ק בהסגת גבול רעד
ולא חסי גבול עולם בגבול הראשונים,
ועתה שמשו אשר פרעו גדר וסולחים
שלוהים ממדינות אחרות למקומות
השייכים לכולל וואהלין, ליקח מקופות
הקבועות לכולל וואהלין ושוכרים על
גזרות וסמכות הרבנים ומקפחים חיות
נפשות רבות, והמה ראו כן המהו אין
יאללה המכילה הוצא יתחת יד עם
קודם, ואם יאמרו כי הם שואלים יהודים
דק מאנשי מקומם היושבים במדינת
וואהלין, הלא נודע כי בכל עניני הסכמות
העיר המיועט בעלים להרוב, עיין בשו"ת
סי' קל"ג ובספר שחרית יהודה להשריים
שייעאלא בל' בל' מביא רוב הפוסקים
שסובבים כן ובמו הריב"ל סי' מ"ח כתב
שכן פשט המנהג ברע"ה רש"י והרשב"א
והרמב"ן וכן הביא שו"ת הריב"ש סי'
דמצי וסייב, העולה מכל האמור דים כח
יד רוב אנשי העיר לחקן ולהחזיק מה
שיבאם בעיניהם, ואם קלף יחידים מוחים
אין בדבריהם ממש, ובכנה"ג ח"מ סי'
רל"א בהגהות בעור מביא הרבה ראשונים
ואחרונים שבני העיר יכולים לעשות
גדרים וחקיקות והסכמות ולגזרות לעובר

רבה על שלוחיהם שלא ינעו מקופח הדרך
השייך לכולל אחר, ולזאת נחשפנו כל
טעם הקדוש וגזרו בגזרם חמורה בכל
חוקה שלא לשנות מכולל לכולל אחר ואסור
לחדש בעיר השייכה לכולל זה לקבוע קיפית
על שם כולל אחר וגם שלא לקבוע גבאי
וסתמים לסבב אל יחידים אלא הכל יתן
לגבאי המיוחד בעיר עבור כולל השייך
לאותו היער (ואם יבא שליח מכולל אחרים
לו רשות לסבב בעיר ולקבל נדבה מיחידים
ולא מהקופות וזה לפי שעב ולא לקבוע
דבר זה על העתיד וכהנו שכל אשר ערמו
גדולי הדורות בחקנות ניכוח לעוברת
נדרות ארץ הקדוש בכל הוא הי חשבו
לדעת הב"ח והש"ך ביו"ד סי' רנ"א סעיף
ג' שכתבו דעניי עירך קודמין לעניי
ארץ ישראל.

אמנם כן הכנה"ג ביו"ד שם מביא שו"ת
מהרש"ח סי' ל"ב נסתפק בזה אי
עניי עירך קודמין ליושבי ארץ ישראל ובספ'
הגאון הקדוש מח"ס פלא יועץ ומובא
דבריו בס' שער הכהן סי' חקליג וז"ל
ב' וראוי לסייע בכל עוז ליושבי ארץ
ח'ז' לעשות רצון אבינו שבשמים וכבר
כתבו הפוסקים כי מה שאמרו עניי עירך
קודם הוא על עניי א"י כי הם הנקדחים
עניי עירך באמת עכ"ל יעיי' כי מאריך
בזה ויש ראיה ברורה לזה משו"ת מהרי"ק
בסיף שורש ה' על ענין שנותנים מעות
לא"י וכחב וז"ל מ"מ כחא שיש לשער
ולומר דאין כאן שנינו דעת בטלים
ומדהניחו עניי עירם וענייניהם משום
עניי א"י גילו דעתם שרואים לזכות
בסעמדה העניים שם כדי שיה' להם
חנק בזכות העמידה שם כי רב הוא כי
שם לזה הכרכה לנכר בשמו ולשרתו עכ"ל
הגאון הגדול. הרי להדיא דס"ל דעניי א"י
קודמים לעניי עירך וטעמא רבה מעים
כדי שיזכו בזכות ישיבת א"י כי רב הוא

ודבריו עמוקים מאד כי הכל סולק אחר
הכונה ואפי' במקום דליכא חקנה, ובשו"ת
בית יוסף ח"ב סי' ע' דרין שחקנאין
נדרה לאורך חיות עניי א"י רשאין נחת
לאחר אפילו יהיה העני כזה משיר אחרת
אין אומרים עניי עירך קודמים ופשוט
בגם הב"ח ופ"ך מסכימים בזה ויש
ראיה לזה מדברי הזה"ק פרשת חרות
ד' קנ"ז ע"ב וכו' ובשו"ת אגו הראים סי'
רנ"ב מיושבי ארץ הקדוש נודדים לפת
הריבה וביחס ריקס. וע' בס' יוסף אומן
לגאון עזינו רב חיד"א סי' נ"ט מ"ש בזה
ומסיים בזה דע שכתבו המקובלים דיושבי
ארץ ישראל נאמחים ונאנקים כזכורים
ורעב רוב ולענה מנת כוסם לנפר על
כל ישראל על כל חטאת כלבור ויחיד
חדשים גם ישינים והנס דשם אינם
נמארים ממני החטאים האלה גלות חוקן
והפחות וסחם יינם העריות ושחוק
וקומצרים אינה ואבזרייהו ורובם ככולם
מחפלים בציבור וקורים וסוטים דבר
בעזו מלבד ח"מ רבנן קדושים רבים
העוסקים בחורה בפלול וסבא על כן
רבו מאצרות מדברת במו וזרות על כל
דבר פשעי ישראל וחתאת ראשונים וגם
עסה בארץ העמים לא יבאר חיות מאן
דכח מוסיף על חטאתו.

והן עסה אחינו בני הנפולים בגולה
כ"ו חנו נא עיניכם ולבבכם על
יושבי ארץ ח'ז' אשר כמה במאור ובמאור
לעזרם ולסעדם זה חייכם לאורך ימים
ולבליכם הכל לרה ולקנה וגזירה ולקרב
בגולה בבאי ועלינו לערוך חפלה ולשפוך
לבבנו לפני אלקים להציל מכל רעה
ובאשר כן עשינו בחורף העבר גזרנו
כום בפי' בכל חומר על כל הקהלה וכל
בהי כנסיות אנשים וגשים שפטו כמים
לכם וכורידו כנחל דמעה על צער אחיני
ה"ו וגם במקומות הקדושים קברי

לדיקים והנים הלכו למירון לשפוך ביה
 על ציון ארוננו החל האלק' **רשב"י**
 זיע"א וזה שער הכמים, ובעשוננו כי
 ברחמיו יח"ם חללו מכל נרם וחזנו
 לגאולה בנ"א כ"ר, חלו דברי פסק דין
 מרבני האשכנזים בעיקר' נאח וחתימו
 עליה עשרה דנים .

ואלה דברי רבני הספרדים בעציה"ק נח"ו

ראה ראינו מ"ם עליונים למעלה גאון
 חרץ חו"ר האשכנזים ה"ו דרכו
 קח"ס והאריכו למועיהם, ברוח מבינה,
 כמה בחכמה, מדרש זה עלם בידם
 בהאשנים המועטים הנוספים על העיר
 אינם יכולים לנכות הידוע מחקנה ומכנה
 העיר אשר הם דרים שמה ומזכרתי
 בלא לנכות ימין ושמאל מחקנה ומנהג
 העיר שאחרי רבים להטות ודינא יח"ב
 וספרין פתיחו וכתוב יוסף דברי אמה,
 חף חן נמי ידיו היכון עמהם דיכה
 דנו וכל דבריהם ברור מללו, ומנא אמינא
 לה ממ"ד נפ' הכוהנים כמה יכיה בעיר
 ויכיה מלנשי העיר י"ב חו' ומוקי לה
 בפסי העיר חפירות חסופים סביב העיר,
 חכן בקופה של לזקס וכו' סגי בדר
 עמהם ל' יוס, ופי' הרב נמק"ו וז"ל עמד
 בעיר ל' יוס הכי הוא כאנשי העיר
 לענין שחייב ליתן קופת העיר לעניי
 העיר ע"פ. והמהרש"ם סי' פס"ט כתב
 דמחגי' חייבי באים אחד בשב' אחד
 מעיר אחרת שערך דירתו מעירו וכל
 לדור בעיר אחת ועליו אמרו כמה יכיה
 בעיר וכו' וסי"ם הרי"ף על מנהג ובדיחת
 סנו' וכל ה"ח דחנן במחגי' ובדיחת
 חיובא ניכח ואנשי העיר מול"חין תלוחם
 סנוספו עליהם בע"כ כל ה"מ דחנן במחגי'
 ובדיחת עכ"ד. וסי"ם מהרש"ם בחשו'
 וז"ל וכיון שערך דירתו מעירו חין עליו
 כוס חייב ממה שהיה עליו בהיותו בעירו

שאל משם וכיון שערך דירתו מאנה
 וקבע עלמו בעיר אחרת וישב בה גבול
 בגבול רבוחיו כנ"א חפ"י יכ"ב דעחו
 לחזור למקומו הראשון חייב לפרוע
 כאנשי העיר אשר הוא עומד שם וללכה
 אחריה, ואע"כ דאמרו' בפ' מקום שנהגו
 היכה שדעחו לחזור נוהגים עליו חומרי
 מקום שהלך לשם וחומרי מקו' שאל
 משם לא יאמרו הדברים כ"א באיסורא
 וממונא מהיסורא לא ילפי', הכי מלך דין
 חייב לפרוע עם אנשי העיר וללכה
 כמנהגם וכ"פ חס ים להם מנהג מקורם
 והסכמה אנשי העיר שכל מי שדר עמהם
 י"ב חו' מחויב לפרוע עם אנשי העיר
 בכל ענייני העיר ע"ש, ונלע"ד שלפי מ"ם
 הרב וכיון שקבע עלמו במקום אחד
 גבול בגבול רז"ל חפ"י יכ"ב דעחו לחזור
 חייב לפרוע ולהתנהג כאנשי העיר אשר
 הוא עומד שם ולא עם אנשי עירו
 שערך עלמו משם, משהם חין לחיוב
 מהביא דנוהגים עליו חומרי מקום שהם
 דעחו לחזור ולא ישב בהגבול בגבול
 ראשונים ע"כ נוהגין עליו חומרי מקום
 שניסם, חכן חס יכד לדור עם אנשי
 העיר וישב בה גבול בגבול רבוחיו ז"ל
 חייב לפרוע ולהסכמה כאנשי העיר .

וכן כתב הרב סנו' ה' יו"ד סי' קי"ע
 וז"ל נמלא שמי שכלך מעירו לעיר אחת
 להשחקע שם מחויב לנהוג כאנשי המקום
 שהלך לשם חפ"י לקולא ולא כאנשי עירו
 ח"א ובחילו לא היה מעירו הראשונה
 נעולם עכ"ד. ואל יאמר נא יבראל מי
 מודיעני. שדבריהם הם אמונים שחייב
 ללכה במנהג וחקנה העיר חפ"י בעניינים
 שאינם מענייני המסים ולא בענין היסורא
 ואפ"כ הבא לעיר להשחקע וישב בה
 גבול בגבול ראשונים שחייב לנהוג עלמו
 כמנהג וחקנה העיר . לך נא ראש מ"ם
 הריב"ש בחשו' סי' כ"ע וז"ל וכן הבא'

נמסרים ביד הגבאי לקיים בהם מלוא
 מילוח לעניי ח"י שמכו' פ', הדבר פשוט
 שחיובא דמי' על הטעמי' המועמי' שכלכחם
 ילכו ומחויבי' הם למסו' קופותיהם ביד
 גבאי העיר מכלל קופו' העיר אלא אשילו
 אחס' הטעמי' המועמי' כנראה לעיר
 קבעו ק'ק עצמם, עבדו בקהל הגדול
 יבולו' לטוף את הקהל הקטן לנסוג בחקתו'
 וכמהנכס .

ובב"ש מהרי"ל ח"ב סי' ע"ב שאם
 יש ב' או ד' קהלות במקום
 אחד והסמינו רוב הקהלות בדבר אחד
 יכולים לבקש את הקהל האחד ללכת אחר
 הסכמתם אפי' בדבר דלא הו' למגדר
 מינחא וכך הוא הדין בהפסד הרש"א ורוב
 הפ' כי הו' דק"ל הרוב הקהל יכולים
 לבקש את המיעוט כך רוב הקהל יכולין
 לבקש את קהל אחד שילכו אחר הסכמתם
 עכ"ל, וב"כ הדב מ"מ ושרים דמ"ב וד"ח
 בידים הדין דהסמינו רוב וד' שדעת הדין
 וכן הסמינו רוב המנייט ומהר"ם אלשיך
 וב"כ הרשב"א ח"ד סי' קכ"ז כל שהרוב
 מסכימו' ומקבלי' עליהם אין משגיחם
 על המועמי' שרוב העיר אלא יחידים
 הם כב"ד הגדול אלא כל יבנהל ע"כ, וב"כ
 הרשב"ך ח"ב סי' ע"ז ומייתו לה מחשי'
 הרשב"א שכל מה שסמינו הציבור בעניני
 המצות רשאי' הם והרי הוא מוסכם
 ומקובל כאלו הוא דין גמור שהסכמתם
 חודה להיות דין עכ"ל, וז"ל רשב"א
 בחשו' לאלפי' סי' השס"ט שאין רשות
 ביד המועמי' להחליק ולפצור עצמם
 מחקתם הקהל ולומר לא יכנסו בחקתם
 או כיוצא לפי שהיחודי' המועמי' לב"ד
 הגדול או לביטא, כן היחודים המועמי'
 מושעבדי' לציבור ללכת אחריהם עכ"ל.
 ומפורש בדבר יוצא בחשו' הרשב"ך ח"ג
 סכ"ד כל מה שחיקו אנשי העיר בענין
 המצות חנאם קיים והוא דין גמור וכו'.

מחזק לעיר לדור שם כפי הס כחנשי העיר
 ומייבים לעשות בחקתם וכו"ל כאלו
 קבלו עליהם כפי' צעה בואם כל חקתה
 העיר עכ"ל. וכן כתב ה' משאת משה ו"ל
 סי' ע' שהם בלענין מסים לדין עד
 שישיב י"ב חודש או עד שיקנה קרקע ,
 אכן לענין חקתו' העיר ומנהגים משעה
 שנכנס לדור שם נחשב כמחוס, וכמפורש
 דמי מקבלו עליהם משעה כניסתם לארץ
 שלא לנעו' ימין ושמאל מחקתה העיר
 ומנהגיה עכ"ל. וב"כ מהרש"ך ח"א סק"ב
 ע"כ. מעשה בנ"ד שמימו' עולם הסמינו
 והקנו הראשוני' של אחס' העיר וקבעו
 איש איש בניהו ובחומותיו קופות ומדי
 שנה בשנה נמסרי' הקופו' ביד הגבאי
 לקיים בהם מלוא מילוח לעניי ארץ יבנה'
 שמכו' פ' כדי שיהיה להם חלק וזכות
 בשוב ח"י וכן הנה מחנכני' בדור אחד
 דור, ח"כ האנשי' המועמי' הטעמי'
 עליהם לדור עצמם וקבעו עצמם
 וטעמם נכנסו בחיוב להתנהג ככל
 ח"כ ומנהגיה וכו' אלו קבל עליהם
 כפי' צעה בואם שיסו מחנכני' בחקתו'
 העיר ומנהגיה, ומאין הגלים שילאומהם
 לנעו' במה לעצמם לשלוח קופותיהם למי
 שיראה בעיניהם ולפרוש מן הצבור, ומה
 גם שכתב בנראה כדור מזה כמה שני' הו'
 קופותיהם' נכללי' מכלל קופו' העיר, אלא
 שפסח ילאו לידון בדבר חודש, וע"כ יהיו
 נגדריהם אחד חקתה העיר ומנהגיה, ולא
 המקום אשר שולחי' אנשי העיר קופו'
 העיר גם קופותיהם' בלכחם ילכו בלחי'
 לנעו' ימין ושמאל, ולא מביא את אחס'
 הטעמי' עכ"ל לא נעשו קהל כפי' כ"א
 המס' עכ"ל. אחד רוב טקלה העיר שהם
 מחויבים ללכת בעקבו' רוב קהל העיר,
 שמתח' הכנסתה לעיר לדור שם נחשב להם
 כאלו קבלו עליהם כפי' חקתו' העיר ומנהגיה'
 הדור דור שכל הקופו' שיש להם בניהם

יורחם כולם ע"ד אחת הסכימו שיכולים
 סרוב לכוף את המיעוט חפ' במליחא
 דאזכא רווחא להאי ופסידא להאי ח"כ
 בדבר פשוט שמחוייבים המיעוט לקיים
 הסכמת הרוב חפ' איח להו פסידא
 עכ"ד, וכן העלה לכלכלה סרוב משא חלך
 ושרים בס' ע' וז"ל ככלל העולה יש לאל
 ידם לכוף את המועטים חפ' במידי
 דאיכא רווחא להאי ופסידא להאי. וכן
 כתב סרוב משפ"ץ ח"ג סי' מ"ט ע"ש.
 ואפי' חי לא אחמר כלכלא לא כמר ולא
 כמר כבר סרוב פני משא ח"כ סי' ל"ד
 העלה שסגס סיס מחלוקת בענין אם
 התקנה היא רווחא להאי ופסידא להאי
 רוב העיר המה מוחזק' ויכוין לכוף
 את המועטים ולהילי' מידם כפי התקנה
 ע"ש, ואפי' אם המלא ימלא פוסק אחד
 לטורח המועטים שיכולים לבנות במה
 לעצמם מחקנות ומבני העיר חפ' לא
 מלא המועטים לזכות בדינם מעטם
 שיאמרו ק"ל כמ"ד כיון שהרבים המה
 הנקרא' המוחזק', וכמ"ס סרוב משא
 משא סי' ע' ומיחי לה מחס"ד ומסרוא'ם
 שהרבים המה יאמרו ק"ל כמ"ד דמחוייב'
 שלא לפרוש מן הליבור כיון שהם
 הנקראים מוחזקים ויכולים להוציא מיד
 המועט' כפי תקנתם ומנהגם. וכן בדבר
 מפורש ממחריק' שרש ב' ע"ש. ועיין
 מ"ס מורים חיים סי' ד' ומ"ס פס"ך
 על ההיא דמחריק' ע"ש. וכ"כ הרדכ'
 בחשו' הביאה כהנ"כ בחי' בס' ד' וז"ל
 לא דווקא בענין הסמים נקרא' הרוב'
 מוחזקים נגד המועטים אלא חפ' באר
 בענין שלא בענין הסמים הרבים נקראים
 מוחזקים נגד המועטים ולא מלא
 המועט' לומר ק"ל כמ"ד עכ"ד. וכ"כ
 מוסרי' כליו בחשו' כי כ"ח על ההסכמה
 שסיכמו ק"ק אחד שכל יידר ויידר
 בניהכ"כ שיפול ביד הנבאים וילאו מועטים

וכול הנא עמכם לדור במג"א הוא נכנס
 עמכם בע"כ בחנאי הליבור שכל סרוב
 בעיר אחת כאל"ס וחנאי זה בין היה
 מקודם מזמן חנניהם בין שחדשוכו
 בבנים מעצמם דין אחד להם שהנא
 לדור בעיר מחויב ליכנס כפי חנאי העיר
 עכ"ד. ואל יקשה בעיניך שלא נאמר כאי
 כללל שסרוב יכוף את המיעוט כ"א בדבר
 דאיכא רווחא להאי וליכא פסידא להאי
 ואכל היכא דאיכא רוח' להאי וליכא פסידא
 להאי הוא מחלוק' בין הראשו' במלחכ' אם
 יכולים הרוב לכוף את המיעוט, וכמ"ס
 המרדכי פ"ק דמחרא וכמ"ס מהריב"ל
 ח"א קכ"ט ע"ש, ח"כ בנ"ד יאמר נא ישראל
 המועטים הנוספים על העיר דהיא להו
 פסידא בהקנת העיר וכי יאמרו לאחר
 שרונם לשלוח לקרובים לעניי ארץ
 ישראל ובזה יסיו נפעים מלשלות להם
 עוד ממזנס, ובגון דא יכולים לומר דק"ל
 כמ"ד שאין חנאי העיר יכולים להכריעם
 ללכת אחר תקנתם כיון דהיא להו פסיד'
 שהי חסונות בדבר הראשונה שלא נחלקו
 בה הראשונים כ"א בעת התקנה אם
 המועט מוחים בהקנת הרוב באמנם דהיא
 להו פסידא בזה הוא דנחלקו אם הרוב
 יכול' לכוף את המיעוט או לא, אבל בנ"ד
 כבר מימי קדם קידם שיבואו הנוספי'
 לעיר תקנת קבועה שנו וסנהיגו כן דור
 ודור והנוספים מעת בואם לעיר נחשב
 להם כאילו קבלו כפי' שמחוייבים ללכת
 בהסכמות ומנהג בעי', וקמא קמא דמטי
 לעיר בעל הוא גבי קהל העיר ואל עליו
 חוב ההסכמה ללכת אחרים ולכוף באגמון
 ראשו ללכת בהקנות ובמנהגי העיר, ועוד
 בא שכבר מהרשד"ם בה' יו"ד סי' ק"ו
 האריך הרחיב במחלוקת הראשונים כנו'
 והעלה להלכה מאחר שרש"י וד"א מגרמיה
 ורבינו יונה והרמב"ם והרש"ם והרשב"א
 והריב"ם ואבי בעזרי והריטב"א ורבינו

סוררת ולא יעו את הזנס יכולי רוב העי
להוליו מידם בע"כ שכבר נחתיבו על
הדבר מעת שנכנסו לדור עמכם וכל סנ
שכפי הנראה באורם האנשים המועטים
כבר מכמה הנים היו גם הם מחנכים
כמנהג העיר, כ"ח מזמן קרוב ראו לבנו
צמח לעלום שאינם יכולי לפרוש מן
הלבוש, זו שאלה"ד. ה' יללנו משבילי
ויראנו בחוררתו נפלאה. וע"ד חמוץ באלו
על הכתום פעם"ק לפח חורב, היום ה'
לחדש ז'ו' ה' חרמ"ב לפ"ק ברב עז ושלום.

והחמי ענה בלשון דברים ואחרים איברו
וקיימו דבריהם ארבעה מרגני הספרדים בעיה"ק
עבריה. ואחר זה הוצא הספק דין מרגני עיה"ק
ירושל"ו הספרדים אשר העתקו מכבר מבשר
ההריר שמה לאיש הו"ל. ואחר זה הוצאה
שם אזהרת הגאון לוי יצחק מבאבד"שע"א אשר
הוצאה כבר בספרי באיסוף דברים בק"ד ע"ד
(בסוף ד"ה ומעשה).

וכס בזה 31 הוצא דברי הגרונ שהוכרז
בבריסק לנעש בימי הגאון אריה דבי טילאי וחביו

הערות חוים כל הקהל הקרוב דא לנעש
ברב הגאון המפו' אב"ד וז"מ
מודיע ז"ן דעם עולם באזהרה גדולה
וגיראה היות וזיא עיר האט מעיין
גיוועזין באכחשים כל ארץ ישראל הו
מעוה רמב"ה"ז איז עווחק מכבר הו עם
נעסער לו זייה עובר אכש' הסוכנים
בא"ה"ק מהמחם שהנפשות בזה"ק מיתלות
ומלפיה לוח להחיות נפשים חון ועון
נישט ח"ו איז עתידה למות נפשים בכן
איז פקו"ל זייער טייער, ע"כ אין חיון
אסור גדול לבעות המעוה כל רמב"ה"ן
לשום דבר אחר שנקדושה אין מחמת
דער עולם איז זיך נישט זאב דער אויף
חון פערננטן ליכט בנחי בנסיות וב"מ
וגם על שארי איזה עניינים לכן איז
ברב הגאון מזכיר באזהרה אויף די

לערער שהגדרים בטורים בעד המחים
בזכירה נפשים הדבר ספק אם זכנס מכלל
ההקנה, וסעלם ששליכור כמה מוחזקים
ומולחין מכל נידר בעד הזכרה המחים
נעוה ביד הנבאי ע"ש. ולא מבטיח אם יש
לאנשי העיר הסכמה כי"ח מימות הראשונים
יכ"ש אם היחס ההסכמה בגזרת חרם
שמחוייבי המועטי' לכוף ראשם ולקבו' קופו'
כמנהג העיר ולמסרם ביד גבאי העיר
מכלל קופו' העיר ולטבות כמנהגם
הלא אפי' לא היחס ההסכמה כזה כ"ח
מנהג זה הוקבע מאליו שנה אחר שנה
עד שהוקבע מימות הראשונים מנהג זה
דין הסכמה איז ליה ומחוייבי' המועטי'
הנוספי' ללכת אחרים ולא יסנו"ף הפקיד'
וגיוס בוחם אל העיר נחשב להם כחילו
החנו ע"ע בפי' שמחוייבים ללכת בחוקו'
העיר ובמנהגיה. וכמ"ש ה' הס"ד סי' שמ"ב
ומברא"ה ה"א סי' י"ז, ומלאתי שכן בהג
הרשב"ן בהש"ו ח"ב סי' קנ"ב וז"ל קבלת
האבו' קיימת היא על הננים וכו' והשילו
בדבר שנעשה שלא בהסכמה אלא מנהג
שהיו נוכחים האבו' ואמר הדור האחרון
שאינ יכולים לעמוד בזהו מנהג אפי"ה
אסורים לבעל מנהג הזוהרים. וב"מ בפ'
מקום שנהנו גבי ביטן ע"ש. וא"כ בדברי'
ק"ו אם כל האבו' אינם יכולי לבעל מנהג
הזוהרים אפי' בבאו בטענה שאינם יכולי'
לעמוד בנוכח וכ"ס וק"ו המועטי' שאינם
יכולים לבעל מנהג העיר הנעשה מימו'
הראשונים :

ביערת חורה ילאה בהינחא וחלא דינ'ה
שמחוייבי' אורח האנשי' הנוספי'
המועטי' לקבוע קופו' גדוהיהם כמנהג
העיר ולמסרם ביד גבאי העיר כנוכח מכלל
קופו' אנשי העיר כדי לקיים זהם מלוח
הילוח לעניי' אי' שמכלולם כמנהג בימו'
הראשונים ואין להם לנעו' ימין ושמאל ,
וכל המנהג ידו עשה"ח ואם יחנו כחף

שנקדושה, ואם אחד ואחר בפירוש המעו'
אני מחנך על רמבע"ל ללורך סלקת
נרות ג"כ חסור לסדליק מזה נרות רק
אם אחד מביא נרו' מוז' לאס"ק עבור נשתי
רמבע"ל ולהשומע יונעם וחבוא ברכת
טוב עליהם ולראי' באתי על החתום

אריה לייב מניח קאצינעליבוגין

(חפ"ק בריסק).

דברי הנאון האחד"ק בריסק אינם
לריכוס חיזוק והעיבו חכמים אשר
דברו להטיל גודא ואיסור שלא לשנות
מעוה לרק הנידב על רמבע"ל על שום
לרק אחרת חפ"ל לעניי העיר כיא
שימסר לכבוד יקירי הנבאים כוללים
האס"ק שכל קולות הקדש דאזינו
בנקיחים וידעי בטוב עיניי אה"ק ואך
לחלק וכל הכלטרכות הנלך לטובא כדרי
שיחלקו כל הכסף ויבא לאס"ק לפרנסת
עניי אנשי מדינתנו שבאס"ק, כי אחרי
שמודעת זאת ומפורסם ששאר כוללים
מוכנים את ידיהם מכל וכל ודוחים
אוחם ומעילים אוחם על אנשי מדינתנו,
כ"ע מודים בהם נקראים עניי עירנו אף
אם היו יושבים בגודבר ובואיל ובחרו
לסע עוד באדמת הקדש ויושבים על
החורה ועל העבודה בלחם לר ובמים לחץ
ים בהם חרתי לטיבותא, נקראים עניי
אס"ק ועניי עירנו, ואם ח"ו יביו מודחים
מאנשי מדינתנו כרי הם מחים ח"ו ברעב
מחם. לזאת אנכי נעפל לעושי מעוה נחבמי
הדור הנודרים בעד הנידב לסע אס"ק
ולסע רמבע"ל, שלא ילא מחם כמלה
חפ"ל פדוטה אחת רק בכל יובא ליקירי
הנבאים כוללים, וכל הסופע יד לינע
כן במעוה אס"ק, וכן במעוה רמבע"ל
לסע לרק אחרת כרי כוא קינע נשבות
עניי אס"ק מחם, אשרי השומע להקד

נבאים ושמים דבסכ"ל ובסמ"ד ומנייני
דיחדי סגולה דפס אז יזיא זאלין זיך
נישט דער וועגין מפסע לי זיין דאשמשוה
ע"פ שום אופן וכוראח סיחר חייק קין
אנדער דבר שנקדושה חפ"ל ווען איינער
זאגט בפירוש המעוה אני מחנך על ר"מ
בע"ל ללורך סלקת נרות אזי חייק איין
איסור לי ברענגטן דער פון ליכט רק
ווען איינער ברענגט נרות לסדליק על
רמבע"ל, אזי כנרות כללו מותרים
לכשחמם בהם לי ברענגין וארום עס אזי
קין מזה ניט לי ברענגטן ליכט חוץ
לאס"ק עבור נשמה רמבע"ל, ולהשומע
יונעם וחבוא ברכת טוב עליהם, ולראיה
באתי ע"ה"ה:

אריה לייב מניח קאצינעליבוגין

(חפ"ק בריסק).

ע"כ דברי הכרות, ולפי שאין אהנו יודע
הנאון ז'ארגון שלהם, נחתי למרגס הדברים בלשון
הקודש וזה:

שמעו כל הקהל הקדוש פה נתן הרב
הנאון המפורסם אב"ד ור"מ
לכודיע להעולם באזהרה גדולה ונוראה,
סיוח כאשר עיין במכתבים של ארץ ישראל
אשר המעוה רמבע"ל מוחזק מבשר שמגיע
לסע עבור אנשים כשוכנים באס"ק מחמת
שהנשמות באס"ק מיהלות ומלפות לזה
להחיות נפשם, ואם לאו ח"ו עתידה לעוה
נפשם, ככן פקוי' יקר מאד, על כן זה
איסור גדול לשנות המעוה של רמב"ה
לכום דבר (ה"ה שנקדושה, ומחמת שהעו'ל'
אינו מזהר בזה ומדליקין נרות בבתי כנסתי'
ובתי מדרשות וגם על שארי איזה ענייני,
לכן הרב הנאון מזהיר באזהרה על הנבאי'
ושמים דבסכ"ל ובסמ"ד ומנייני דיחדי
סגולה דפס שלא יעויו לשמו' המעו' עפ"י
שום אופן וכוראח סיחר על דבר אחד
(6)

מקצועות שדה

כ"ד המעשר יוס' ה' ב' מרחשון י"ט
 רב לפ"ק ס"ק וילנא.
 נאום אברהם אבלי בל"ח הרב
 הגדול מוה"ר ש"ס זל"ה.

דברי הגאונים ה"ל בהוראותם וגזירותם
 שאין רבות לשנות מצדקה לצדקה
 שבכללו אשר נידר לשם רמבע"ן שלא
 לשנות לענין אחר ה"ל חזוק ולא לצדקה
 אלא להעדרה לחסום גם את שמי הקטן.
עקיבא בהרב מו"ס משה גינו.

גם חכמי מנאצי עלמי מחייב לבא ג"כ
 ע"ה"ה וכל גזרות הגאונים המפורסמים
 ה"ל אשר דבריהם אין צריכים חזוק, אך
 לאשר אנשים שלמים בקצו ממני להיות
 ג"כ נעטל לדבר מאוס ה"ל שלא לשנות
 צדקה הנוהגים ע"ס רמבע"ן כפי הגזרות
 גדולי עולם י"ע זל"ה"ה, ע"כ באתי ג"ח
 על ההחלטות להחזיק במלוא דברי ה"ל חז
 יום ו' ע"ק ג' אדר חקל"ז לפ"ק.
 נאום הקטן **שלמה זרמן** בהענות
 מוה"ר יצחק אייזק מק"ק פוזנ חו"ס"ק ווארשא
 (בעל חמדה שלמה).

אחרי רואי מכתב פחותי חותם מהרב
 הגאון נר ישראל אב"ד רק"ק
 דריסק להטיל איסור וגורא שלא לשנות
 משנת נדבה רמבע"ן, וגם אדמו"ר הרב
 טגאון מופת הדור ממנה מוה"ר זל"ה"ה
 מסכים לזה ביחד עוז והוקף לדברי הגאון
 ה"ל, גם אני על משמרתו אשמוע ע"ס
 הרבנים המופלגים נבאים דפי קהלתנו
 יל"ו שלא לשנות ח"ו מנדבה רמבע"ן
 אף פירוש אחר לשארי צדקות, והנני
 להזהיר לכל הסדרים לקהלתנו לקיים כפי
 הוקף גזירות הגאונים ה"ל והיו דברי
 חכמים כדרכנו ומסמרות וכו' וכ"ס
 מעשה הצדקה שלום.

כ"ד הדר בל"ח הרב המאור הגדול
 מוה"ר ש"מחה זל"ה"ה מק"ק הוראדנא י"ו.

על חקנים אבינו אדם שבארץ הקדושה
 אשר בלתי, אל חסדי והסתמלות אנשים
 ישרים עיניהם חליות ומיחלות בעל
 הנדבות יח"ס, הוא יברכס איש איש עפ"י
 פעלו הטוב יברכהו ה' כנפשו וגפס
 החיים בל"ח.

מוה"ר יצחק זל"ה"ה מוואלאזין

במה נסים זכותא רבב האי גאון המנוח
 המפורסם מוה"ר מוואלאזין זל"ה
 אשר זמן מועט קודם שנבקע בשיכס
 של מעלה יבב דעתו לפקח בענין חיות
 אה"י שבא"ק כי יס ב"ס דת"י לציבות
 אשר ב"ס מניי ארץ מאד נעלה ומעתיקים
 בעד הכלל נגד שער השמים, והע"ב
 לראות כי עניי דידן היושבים בא"ק ב"ס
 נקראים עניי א"ק ועניי עירנו, כאשר
 יקרא בקורא נועם אחרותיו, ודלו"ס
 נדברים למי שאמר, וזהו הגאון ה"ל
 ס"ס בקי בטוב דעת הגריות וס"ס יודע
 מקורן של כל הדברים ומקור ה"ס חיותן
 של האנשים כללו כיוצאים בקדש אשר
 הם יושבים מאומה"ס רק על משום ה"ל
 וזהו הלוי עיקר חיותו, ואם ח"ו פוסקים
 מליהן לסס המעוה כללו פוסקים לחיותו,
 לז"ה פלל בגאון ה"ל אחינו המחדשים
 אשר יחמלו לה' ולאחרי להחזיק בעץ
 החיים לבלי נזע ח"ו במחית פרנסתן
 נשלות יד ח"ו במעוה כללו או בשאר
 המעוה הניזיר ונידב לצורכי פקוה נפס
 יושבי ארץ הקדושה, וכבר האריך למעניתו
 הגאון ה"ל וגאונים אשר ילאו לעזרה
 ה' ועזרה אנשים קדושים במעוה מנייכו
 דרחמין נפישין להחסד ולחביב חסד
 לשמור פי מלכי רבנן האלה ולשית עינים
 אל כחצו ואל הנחלה, וכדאי מאיכ זו לקרב
 אל, כגאולה ולהנאל בל"ח אכ"ר.

ב' כ' אר"ם שערי טוב לו חפחה לפ"ק.

הק' יהודה בכרך חופ"ק סי"י.

ב' אנוי באתי לספיל גודא ואיסור על פמטנים ממשות רמבעסין ומעות חלה בארץ וכל ההקדשות הטיבות לאר"ק רק הכל יובא ליסוד פ"ג סדריקים כיושנים בארמיה"ק ולהסומע יונעס.

הק' צבי הירש ברודא חופ"ק סאלאנו.

ועתה עניי כל הוואות אח דברי חבמים סדריקים זיע"ה אשר לא אח בני דורס לבד דברו כי גם אח בנימס ואח בני בנימס עד ירחס ה' אח ליון ובחר עוד בירושלים, ועל כן דברימס כקול חולב לבבות אח עודס כח ובהדר, ומי זה אשר שמע קול דברימס אלס ולא חשעה רוחו בדרת קודס לשמוע ולהשכיל לעשות להפירות ישע ולהלמית דקס ולשומעים יונעס וזכוחס חשמוד להס עד עולם. אלס הדברים אשר בחוברת משפטי ס' (הנז"ל) חמורים.

וחדשות אני מגיד פסק דין בחדש בשנתינו נזר תורה מבי דיכא רבס רבני גלויי דורינו ילוי בעיר קדשינו ירושלים הוב"כ משום משעה סביה, ולפי שלא נחפשע פסק דין סלי במדינות אלו סריני כרי בחיובא להדפוס"י סדרי"ס ארעא דישראל ליון בוא לקרוא לדתין וסדת נחנה, כי מליון סלז הורס חנומס נחנה, לעדת מי מנה, דוכיני רחמנא, דאוריח מחכים אליבא דהלכחא קאמינא, אנו בדידן יד עניי בארבעס לא מלינא, ואיננו בדידנו כהדין להו סבלי דכוליס חלמודא אפילו בנעים ואסלוס, ובסיס חלמודי"כו כמור ואסלוס, די טוב סחרס ואחנה, איכו הסחא חוכתי ואשניה, להפין דברות קדשס לכל חיל עס ומדינא, חורס דיליכו אנוי מנה.

ג' אנוי באתי להיות סניף לעובי מלוא ולחוק קוסט אמרי אחס אשר ילזו מפי גדולי הדורות הראשונים והאחרונים אשר נזרו חומר שחלילה לסנות דקס המורמח לסמח רמבעסין לסוס מלוא אהרת בח"ל בלא לחסיר אחס יפס יפס ליד כהאמיס וסלוחי דרחמנא לעניי אר"ק חוב"ב המהבקים בורעות עפר אר"ס ומחפרנסיס בריי לער ודוחק על סחורס ועל סענורס ומחפסלוס כער אחינו סנגולס על קברות סהנאוס סקדוסיס וגס על ליון רמבעסין זכוחס יעמוד לכל אחינו סנגולס, וחלילה לננוע בפרנסהס סחוממח, ולא ידעתי מאין סרגליס להקל בדבר ולסנות אח אשר נבלו דריקים ונדוליס סניי וסר"מ אלסך אשר מפיסס ומפי חורחס אנו הייס, כ"ד המדבר למען האמת וסכלוס יוס ה' י"ד אב סאלו סלוס ירושלים לפ"ק פס קארלין.

נאום יעקב בן אהמ"ו מו"ס אהנן זללה"ה חופ"ק קארלין י"ו.

דברי סגלונים המפורסמים אינס לריכוס חיזוק, וסניי סיחורס ועוד לקרא קורא ומסיר לאחסיי להיוח זסיריס סלא יכו סלילה נחלחן סל אוחן סלדיקי המפורסמים סחחומיס פס וגררו גדר מבלי לסנות מאח אשר יורס לסס רמבעסין לסוס דקס אחרת ופסיטא סלא לסדליק כרוס אשר אין בוס מלוא כוז לסדליק כרוס בחו"ל לסס ג' רמבעסין, ואדרבא עבירס בוא דקעכדי סונעים בפרנסה דריקי אנוי ארס אשר עיניהס חליות לזס וכל סנדבות סללו יקבצו על יד ער סימסר יפס לספלוחיס מכנגאוס סכולליס למען סיפלוחס למקוס סקדוס סרזוי, וכדלז סיא מלוא זו להנן מכל עקחין דנפישו גנון פסוח וסמליט, פי סמדבר לכבוד אר"ק ואחינו סיושנים עליה. יוס

פקודות שדה

ירושלים כמנוים ענינו מחזיק, ונא
לציון נואל כי בא מועד עת לחנכה, נדחי
ישראל יקנץ וקרב פוזרינו (לפיק)
ובאו ציון כנכס.

ולא דני המסך דין הניל :

שמרו משפט ועשו צדקה

אחינו בית ישראל שמעו! הן ידוע
ומפורסם כי מעת החל ישוב
ישראל בארץ הקדושה ת"ו זה מאות
בשנים, אכן פנת היסוד היו הקופות אשר
נקבעו בכל עיר ועיר עפ"י הגאון הגדול
מורן ביתה יוסף, והגאון מהר"ם
אלשיך

והגאון השל"ה הקדוש
ובנה יונף ויורם כסף
קרשי אחינו בני ישראל שבגילה, ויגיע
דמן אל הקרש פנימה לחלקם לכל יושבי
אה"ק למען חזק ישובם בקרש, וכה התנהג
תכיד בכל העירות אשר אחינו בני ישראל
נחתים שם, ובכללם ג"כ ערי גורג'סתאן
הע"א, מהם היו שולחים המקובץ ישר
לכוללות ערי הקרש ת"ו, ושהם היו מוסרים
גדריהם וגדבותם וכל כסף קרשיהם ליד
השרי"ם הי"ו היוצאים לקבץ בהת"י
ראשי הכוללות, וכמו כן גם מנהלי כו'
אה"ק ת"ו מתנהגים עם כל עניי אה"ק
ת"ו שבעדתם להעניק להם ולהסכם כפי
אשר תשיג יד וזכולל, שזה בשוה, לפי
ערך הנתמך, יהיה מאיזה עיר שיהיה,
הבאים טערי גורג'סתאן ודאניסמאן, כמו
שאר העניים הן אורחי הארץ והן הבאים
משאר ערי ח"ל, איש איש כפי הראוי
לו, הת"ח מקבלים תמיכתם מק' התלמידי
הכסים, העניים מק' העניים, ומבלי
חשוב אם תגיע הנאה לקופת הכוללות
מעריהם כשעור ההוצאות שהם מוציאים
בעד עניי מדינתם היושבים בקרש, אם
לא.

והנה זה יותר משנים אשר קמו
אחרים מבני גורג'סתאן ויעוררו
שנאה ומרמים בין אחים, וכל הפעם לקרוע
אה עדת הנורג'ים מעל כוללות עדה ה'
בירושלים, ולבטל כל התקנות אשר נעשו
ונתקנו לטובת ישוב אה"ק ע"י הראשונים
כמלאכים הנאונים מארי דארעא דישראל
הקדושים אשר בארץ המה ויע"א כאשר
הובאו, בספר התקנות העשויים ברוח
קרשים כגזרות חסודות על מי ומי שירחיב
עו בנפשו לבטלם, יטע' חור' ופ"מ כו'
עיקו"ת ירושת" לא השכו כל עמל מנפשמ
לבקש מהם כי לא העשה כזאת בישראל,
וידרשו מהם כי יבחרו שנים מבני עדתם
וישרתו בקרש בבית ועד הכוללות יב"ץ,
ועין בעין יראו איך המה מתנהגים עם
עניי ות"ח הנורג'ים ככל אחיהם יושבי
אה"ק, אך המה אממו אונם משטוע וכל
מגמתם להפרד דיקא, ובחלקות לשונם
ובאיומם השרישו שנאה בלב מקצת אנשי
הגורג'ים על אחיהם הספרדים היושבים
לבטח אתם, הרואנים המיד בעדם ודורשים
טובתם, ובנכליהם התעוים לפרוץ גדר
ולתפריד בין אחים, לדאבון

לב כל חובבי אה"ק ודורשי שלום ירושלם,
וירחיבו ג"כ עו בנפשמ להשיג גבול אשר
נכלו ראשונים, וישלחו שליח לכל ערי
גורג'סתאן לבטל הקופות הנוסדות
מאבותיהם ואכות אבותיהם שוכו אותם
למובת כל יושבי ירושלים, להעבירם
למתי מספר אחרים מבני הנורג'ים אשר
פציה"ק, ולשלול זכות ההנאה מסכם הקרשים
האלח מכמה אלפי נפשות נענות שכבר
זכו בהם מימי עולם כאמור.

ובכן אנן ראשי אב"ר דפעיקו"ת ירושת"ו
מפרסמים מסך דין זה (*) לפני

(*) וידע להוי כי לא הוצרכנו לספ"א
זה רק להעזק, כי בלאו הכי אין כל יסוד

ערי הגולה וישלחו פריים אל כוללות ערי הקדש אף כי אין מבני מדינתם שמה יען הכלית הצדקה הלוו היא לחקומה והעמדת ישוב ארץ הקדושה ה"ו בכלל וכמה ספרין פתחו מבמה רבנים וגאונים, ארץ עמודי עולם הקדושים אשר בארץ המה ויע"א לאסור איסור לשנות ולהפקיע זכות הצדקה מדבר אחד לוולתו, ומה גם לגרום נזק לכמה אלפי נפשות, ולהחזיק בירי אלה החפצים בפרוד עם ה' בעת אשר כל העדה פותחים ורועותיהם לחבקם באהבת אחים מבלי שום כל פרות ביניהם ובין כל אחינו אורחי הארץ, כי תהיה זכות כולם שיהיה בכל כסף הקדשים, הן הבא מכל ערי חוץ לארץ, והן הבא מערי גורג'יסתאן, ואחר כל אלה מי יקל ראשו לשנות ובכל כי האי גוונא, כל המשנה ידו על ההחלטה.

ובכן אנו גוורים בכח **שכינת עווינו** שלא זוה מבתל

המערבי ובכח הירחנו הקדושה, ובכח כל הרבנים והגאונים הקדושים אשר בארץ המה ויע"א מיפדי ישוב ארץ הקדושה ה"ו בגזרה עירון פהגמא, ובמיטב קרישין שאלהא, לכל יוכל שום איש ושום עיר לפרוץ גדר כזה בהיכל הצדקה, רק הכל יתנהג כמאז ומקדם וכפי התקנות מימי אבותיהם, דהיינו לשלח כסף הקדשים שבקופות ונדריהם ונדבותם ישר ליד מנהלי כוללות כל העדה או ליד המשולחים הכוללים דהיינו שדרי"ם הנהגים עד כה, ולא יקובל שום שליח לכל ערי גורג'יסתאן רק השלוחים הנהגים הכוללים טראה"ק ה"ה, וזאת הקת התורה אשר אין לנטות

ימין ושמאל, ושאריה ישראל לא יעשו עולה להשיג גבול עולם אשר גבלו ראשונים במלאכים להכריח איכל מאלפי נפשות הווכים

כל אחינו שבגולה ה"ו בכלל, ולפני אחינו שבערי גורג'יסתאן העי"א בפרט, כי אין היכולת ביר שום נב"ש לשנות ממעשה הצדקות והקופות לשום דבר אחר מטרתם הראשונה שנוסרו לטובת אלפי נפשות כאמור, ולא לפרטים מבני מדינתם, כאשר יעידון יגידון קופות הקדש שנקבעו מאז בערי גורג'יסתאן לשם שלשה ארצות הק' צפת חברון וטבריא ה"ה, אף כי מעולם מרם יתיישבו שמה מבני גורג'יסתאן אף אחר, וכאשר נוסרו הקופות האלה בכל

בעתהם יען גם בני גורג'יסתאן עצמם דפעי"ה נפרדים בדעותיהם, וכמה מהם חזרו להסתפח לכו' עדת הספרדים כנחמיה, אף כי הכת שאנגדס (אשר לחלוה יבקשו נפרד) כפועליהם הר כניגית, וליימו והגיומו עליהם חיוה עשייתם סבה ולא אלו שמוע לבם, אחרי שהתנונו כי חין הנדק את כת המגנדים וכלו את פליסס הגולעט שהיא להכסך ולכלל ישוב ציון קריה מועדנו, וכי נפשו נחלים תלכס להפחד על כל בני עדתם, ע"כ חתה מנהלי כת המגנדים לא נפלה עליהם ויכתבו ידס לה' וכלו עה"ה כי חין להם כל חלק ויחלק באגודתם, מי יתן והיה לנכ כל אחינו לחזק האחדות ביכולתם למען יהיה חמיד המעשן אחד, וידעו נא כל הגדנים הנבאליס וגדולי המעשים אשר בכל ערי גורג'יסתאן יבדו נפשי קדש פתחמים את לנכס ונפשו להיות נחמדים ונחמים, שכל המחזק את ידי כת המגנדים הוא מחזיק ידי עובדי עבירה להרוס את מקדש האחדות ביכולתם, ולתק מוסדות השלום לציון עיר האלהים, ובאחינו בני ישראל אשר נפשו עתה חתה סר סני וכלזים שמעו את האזהרה הגדולה לא התגודדו, לא תפשו אגודות אגודות" כי נא יעו עוד חזן קטנה לכל המדחים לחס מחזקי השלום והאמת, והיה זה שלום לכל ישראל, בימינו ובימיכם תושב יודעה וישראל יבטח נפשו.

פקודות שדה

מעשיריהם אשר לכם כברול ולא יחלו
על שבר בת עמס כי רוב ענייהם והישרים
בלכותם כבר שבו מאחריהם, במחתי
כי היא לא תצלח מאחר כי המה עושים
נגד הצדק האמת והיושר, בלי תפונה כי
אחינו שבגולה הישרים והרחמנים יאשר
ילבשו צדקה כשריון, לא יתפעלו ממעללי
מתי מספר אלה אשר לא לאמונה חפצים
להתגבר בארץ הקדושה, וכאשר כתבו מע'
הרבנים הגדולים ראשי אב"ד דפעיקו"ת
הנז"ל, ומי זה יערב את לבו לסור ימין
ושמאל דהפס"ד הזה, ולשלול זכות כסף
הקרשים סאלפי נפשות שלא כדן תוה"ק,
כמשי"ה לא תסור מן הרבר אשר
יגידו קד ימין ושמאל, וכל אחר
יירא לנפשו

מהשחית כרם ה' צבאות בית ישראל כי
גואלם חזק ואדרבה איש את רעהו יעוזרו
ולאחיז יאמר חזק ונתחזק בעד עמנו וארץ
אבותינו לבנון השלום בעיר השלום,
ומשכורתו תהיה שלמה מאלהי השלום,
ויחי נועם ה' עליהם ומעשי ידיהם יכונן
כעתירת החותם בכרכה המעורר בעד
כל אחינו שבגולה עתרת החיים והשלום.

הנצי"ר יעקב שאול אלישר

בא ס' י"א ברכה ס"ט

(מקום חתם הגלגל:ט)

בכסף קרשיהם מימי עולם ומשנים קדמוניות,
וכל הנוגע בהם כנוגע בבבת עינו, יקובע
את קיבעיהם נפש ונחש כרוך על עקבו,
ועל ראשי הקהלות וגדולי המעשים והגבאים
למחות ביד השולחים ידם בקיפות קדש
המוכנים לבילול אה"ק ת"ו ולחרול מעשק
ידם, ושומע לנו ישכון במח ושאנן מפחד
רעו, הלכ"ד ראשי אב"ד דפעיקו"ת ירושת"ו
החוקמים למינן האמת והשלום, ולכבוד
ציון עיר האדר"ם בש"א לח' מרחשון
ש' ה'תרנ"ז ליצי' והשי"ב וקיים:

הנצי"ר חיים נסים ברוך ס"ט

(מקום חתום)

הנצי"ר רפאל יצחק ישראל ס"ט

(מקום חתום)

הנצי"ר יעקב שמעון מאמאלון ס"ט

(מקום חתום)

הנצי"ר יוסף נסים בורלא ס"ט

(מקום חתום)

גם אנא נפשי ראשון לציון חח"ט

מלא אמינא בפה

כי האנשים האלה שבבת המנגדת המה
הרובי קרתא ומבקשים לנתוש ולנתון
ולאהביר ולהרוס יסוד ישוב ישראל באה"ק
ולתחריב את היכל השלום והאחרות
בעיר השלום. והם המה רק אחרים

סימן ב'

כללים מערכת האלף סיום אות יג'

ויעל מה שבחתי בד' ג' ע"ג (בד"ה ובספק) להעיר על הרבנים דשקו"ט בדיון שומן ששה שלשה ימים בלא מליחה ולא זכרו דברי הרדב"ז דכל חומרה דשה שלשה ימים בלא מליחה אינו חלל בפושטין וכו' ע"ש. הנה ידידי הגאון מוה"ר בנימין זקארייס זצ"ל אבד"ק ייקטריניסלאוו השיב על זה, ולפוס ריבועא נראה דשפיר קאמר ודברים שאמרתו טעות הם בידי, וחכמא לקבלה מכתבו ה"ק רבנתי לו הודאתי על הענין והפלתו על הענין כי יתן את רוחו הטוב לשיין בספרי ולהודיעני מבניאיתי בדבר הטוב להלכה, ולחבר רב יחשב לנח לא חשכחו ודב"ק אענאם עתה לראש ספרי זה ומגדל ערדתי עתה לא עיינתי בזה ומחשב שבהם גוברת עלי נחתי להעתיק דב"ק וז"ל במל"ג מיום י"ב שבח חרב"ן, יען כי חביב עלי מאד חבור הדם ה"ל לאור וכו' פתחתי על רגע ח' ספרו הק' קונטרס הכללים, ובשומי עיני ראיתי במע' האלף אות ח' שבעיר על הרבנים דשקו"ט ביהור השומן ולא זכרו דברי הרדב"ז כסי' חל"ק שבח כל עיקר חומרו בנדר ששה בלא מליחה שלא לבשלו אינה חלל במים פושטים חלל במים רוחמין אין הדם פורש מהאברים ואם כן בשומן ה"ל יש להחיר על ידי ביטול במים רוחמין עכ"ל. מלאתי לחוב קדוש להודיע לבחב"ר כי זה אינו, דהרדב"ז מיייר להדיא בנדר ששה שלשה ימים ונלח וסחיר לבשל אחר גלים

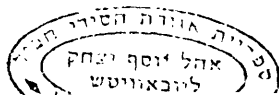
דוקא וכח דלחמנ"ס דס"ל דכל נדר שנמלח להסליך לרוחמין הרב כדור שמוח בנדון שאלהו ומסיק לסיחור חף בפושטין חלל אם לא נלחו לא עלה פ"ד כנל להסחיר, לאחר שלשה ימים על ידי העלה ברוחמין, וביותר ילא כשניאה מלפני הסליע כח"ר שיחיה דכך כבדא לרוחמין לא שייכא רק בנדר ואברים מטעם לרוחמין מלמתי הדם שלא יולא עוד כמו שכחו הרמב"ם וכל הפוסקים שמביאים דעה, חלל בשומן הנחם במים רוחמין לגמרי אם כן הדם יולא גם כן במים וחוזר ונבלע עם השומן אם לא שיחיה במים ששים כנגד השומן ובחקנת החוה דעת המובה בפתחי חסובה סי' ס"ט ס"ק כ"א, על כן אמרתי עם הספר להחיש ולהודיע לבחב"ר חכמא כאשר הוא עוסק בדפוס בהחלק השני אפשר לו לתקן זאת לבל יולא מכשול חלילה לחלמיד שלא הגיע לסורה ולא ילא חקלה על ידי לדיק כמותו ידכו בישראל, וכנני טובה זאת למען כבוד חוכמיו הקדושה ולומדיה ולא חכמיו וכו' לבל יעברו מועד הכדפסה, ובאשר אפפו עלי המון ערדות על כן הסכרתי לי לקצר ויקבל כנראה והשלים מאד"ש כחפץ לבנו הטובור וכחפץ הדו"ש באהבה וכבוד **בנימין זאב וא"ף** בהרה"ג מהרש"מ ז"ל

זקארייס חופ"ק הנ"ל

עכ"ד הרב הנ"ל יצ"ל

ועם כי באמת לדעתי הענין אין מזה ח"ו שיש חשש חקלה לסחלמדים וכו' בדברים הנקנים באגב גררר ולא איירינו בבאי עניינא כי אם דרך הערה וסיימתי בפנים שם חלל שנראה שאין הפוסקים מודים לסכנת הרדב"ז ואכמ"ל ע"כ דבריו בפנים.

א"ב מי זכ' יבין מזה לכוררם ביתר כלכה למעשה על ידי ביטול במים

מקומו עכ"ל יצ"ו .

והנה השנה הרב כנחון בשני מוח לי
שזכיתי לדעת רבני קדיש הנז"ל והשנה
היא על שלא זכרתי דברי הפוסקים
העומדים בסדרה הדב"ז שהביא מני"ר
יצ"ו ולא עוד אלא שכחתי בפנים שאין
הפוסקים מודים לשכרתי והספור הוא
שכרתי ראשונים סוברים כן, וכן פסק
גדול האחרון הרב זרע אמת, כן נראה
כונת הרב הנז"ל יצ"ו, ועל פי השנה הרב
השני יצ"ו בעל השנה הרב הראשון הנז"ל
יצ"ו וכנהג מסייע כנהג כי שמי בקרבנו
חיים שנים, אמנם עיינתי בגרסי יוסף
והדברים הנז"ל הם בשיורי ברכה (לפי
שדפוס חדש ספרו אח בשיורי ברכה
לספר ברכי יוסף מכנהג דבש ברכי יוסף
והדבר ידוע שבספר ברכי יצ"ו מוזכר
אח ב' מחזיק ברכה שייסדו אחר כך)
ומבואר שם דלא אמר יוצר מהר"ם עראמה
להחיר ברוחמיו לכחילה רק על דיעבד
קאמר דמוחזק וגם דברי הרמב"ם שהביא
במחזיק ברכה ב' ע"ג אות י"ד הם רק
על דיעבד, ולפי זה השנה ידידי דריק
הראשון יצ"ו היא השנה קיימת כי עני
אני כהנתי לחקן כן לכחילה וספר זרע
אמת ח"ג הנז"ל בדברי ידידי הרב חיים
עד העולם יצ"ו אין אחי לעיין בו לדעת
הוא כיבא קאי אם חדיעבד או חף לכחילה,
אמנם מה שכחב שכל דברי המחזיק
ברכה מאיש לוקחו הרב זרע אמת בחיג,
במהכח"ר לא דק בזה כי ספר מחזיק
ברכה נדפס ראשונה בליורט, בשנת תקמ"י
עבר שנים לפני זאת לאחר ספר זרע
אמת ח"ב (זה יש בידי) שנדפס בשנה
ישגרי' ומסאמא ודאי הח"ג נדפס אחרי
כן, (ומ"ם בלוצר הספרים שזרע אמת ח"ג
נדפס ברינו חש"ד איני יודע איזה ע"ם
יש גם מ"ם שם שהוא שו"ת דינוי ח"מ
איני יודע אם הוא אמת, וזכרתי שבלדותי

רוחמיו, מכל מקום מחזיקא למד עיבדו'
ושם אבני אשר זיכני כאל יחברך ברחמי
שגדולי רבני דורנו יצ"ו שימו עין בדולה
על דברי ח"ם דל כמוני והלך אהו שלא
אמר בדב"ז אלא בביטול שאחר הכלים
דבשני הוא דפסיק ביע"ש. אמנם מ"ם הר'
הנז"ל יצ"ו שפניתי שאין שייך זה אלא בבשר
ולא בשומן לפי שנמש ויכס למים בגואו
למים רוחמים, לדעתי העניה אין הדבר
כן, ושומן חי הבא למים רוחמים לא יום
כלל ודאי הוא כבשר כחי, ואף אם יהיה
גם ממנו כל שהוא אין מקום לחוש כ"כ
שבדאי יש במים שמים ובספק כי האי ,
אין כוננו לבעל האיסור, נראה דאין לחוש
מבשר ביטול איסורין, כן נר' לפוס ריב"ט'
יצ"ר להחישב. וכבר כחכתי בפנים שאין
זה המקום להאריך בו, והנה אחר ששלחתי
מכתב חודמי להרב כנחון הנז"ל יחי' קבלתי
מכתב מלא וגדוש בחד"ת בערוה על
דברתי בשדי חמדתי מידידי הנז"ל מוכר"ר
ישראל חיים דייכטס מח"ס היקר נחביו'
יבשלים אחרי יוסר וכו' חד"ק וולאדים.
לאוואווא יצ"ו ואחת מעבודותיו הלא היא
על מה שכחתי בפנים עפ"י דברי הרדב"ז
וז"ל הבהיר כמה שהביא בחלק הכללים
בדף ג' ע"ג לדברי הרדב"ז בענין בשר
ששה שלש ימים בלא מליחה, לא זכר
מר מה שכחב בדברי יוסף ביו"ד סימן
ס"ע שהביא זה בשם מהר"ם עמאר וכחב
שם שבספרו מחזיק ברכה האריך ברכה
בזה וביא דברי ברכה ראשו' בסוברי' כן
ולפי הנראה מדברי שו"ת זרע אמת ח"ג
סי' פ"ו הביא המחזיק ברכה כל אלה
לענין היחר שומן אווז ששה ארבע
ימים בלא מליחה ובסנה כח"ס בזה
על פי הרדב"ז ועיין שם זרע אמת מה
שכחב בסיור השומן כדכחב השבות יעקב
ועיין במגן אברהם ב' חל"ד סק"ד ובהק
יעקב שם ויש להאריך בזה ואין כאן

דין דשמן אוון ששס שלש ימים
 בלא מליחא חיו מכון לסלס ובחמס
 כי מלכד שאין רחיס משום הכדכ' שס
 להחיר חלא אדרכא מסס רחיס לסיפד
 סהרי לא חסיר הכדכ' סס להניח ברוחחין
 רק חמר עליה כדי שיוכל לבסלו חמר כך
 ומסמח להדיא דקורס עליה אין לסמוך
 על סלימח ברוחחין ואף בנשר שסס
 שלש ימים בלא מליחא דחיו חלא
 רומרות גחוניס ואף דאסור חליטס
 ברוחחין בנשר שלא נמלח כלל גם כן
 חיו חלא חמרות גחוניס וחולי דסובר
 הכדכ' דעת הסוכרים דחליטס ברוחחין
 לא מהני בנשר רק בככד אף בר מדינא
 דנח' וכמו סוכוב דחמס בספר מחזיק
 ברכה ביו"ד סי' פ"ג להגאון מוס' חיד"א
 ז"ל ופי' סכריא שלש שיעות בוס ומיכו
 חס ככד הלכו ברוחחין וסול בערב שבת
 או בשעת כדחק גרלא דנכשר שסס
 שלש ימים נודלי יס לסקל דיעבד
 ולסמוך על דעת הרשונים סוכוב שס
 במחזיק ברכה פסג בנשר שלא נמלח
 כלל יס לסמוך לחליטס ברוחחין דיעבד
 גם כאידנא, ומיכו כל זכ בנשר דשייך בו
 סטברא דמלמח לציוח חלל בשומן דנימוס
 במיס נודלי לא שייך בו היסר חליטס
 כלל אף דיעבד ויפס סביג עליו גאון
 הסמגי, ומס סכבד לו גאון מוסרי"ח
 דיינעס גי' אדרכא רחיס לחזק דברי מר
 כי מדברי סברי יוסף סג"ל, חמכני
 דדברי סברי יוסף חיו ענין לדברי
 סחיר כי דכלא הוא ז"ל מיירי שס לענין
 בשר שלא נמלח כלל אי מהני חליטס
 ברוחחין דיעבד חלל לסחיר לכחילה
 לחליט ברוחחין בנשר שסס שלש ימים
 מוס לא מיירי כלל ואפשר דלכחילה גם
 בוס חסור ונפרס לפי מס סכבד בספר
 מחזיק ברכה דחליטס ברוחחין לא מהני
 בנשר כלל אף מדינא דגמרא (אמר סמחב

ראיתי כח'ג וכו' שיה' גם על חל"ו וי'ד
 ואין להאריך בזה. ודאחאן עלה שלחתי
 לשאלו מה קדוש מנ"ל בגאון מוסרי'ו
 שטערין צי'ם כערם זכר יוסף יל'ו
 אם לרק הרב המשיג יל'ו בשכנתו עלי
 ומרוב ענוהו וואסנתו השיב לי על
 אחת בשפה שקבל מכתבי ואמר מה שאין
 זה צדד השנה כלל (וסאריך מאד
 בעניינים אלו ודבריו יובאו לקמן בד"ס
 וחלה דברי) ובפ"ט שכבר נחברתי בענין
 שגורא שאין בסוסקים מסכסכים וכו'
 וכודעתי לו כי נכבדתי מאד מחמת דברי
 הרב המשיג יל'ו וחקתי נוסח הדברים
 טוללה לכדפיסם ולחלקה לכל אשר שלחתי
 להם בס' ש"ח ויחורף דברי המודעה
 הם מוסרין בלא לסאך על הכתוב
 בספרי כל"ל מבלי שיעין סקודא בעיקר
 סדן וסאחתי במודעה שכבר סוזארנו
 על זה מפי רבנן קרישי בלא נסארתם
 ובה כודעתי שניאחתי בזה וסיפה סשיג
 עלי ידידי בגאון מוסרי'ו יל'ו ועל דבר
 זה (לכדפיס מודעה כזו) לא הפסיק
 ידידי בגאון מוסרי'ו ואמר כי לא נכון
 לעשות כן וביאר במסכתו טעמו ונימוקו
 וגם שאר סרבוים שדרשתי מהם חוות
 דעתם בענין זה לא סכימו לכדפיס
 מודעה כזו וטלתי דעתי :

ועל דבר זה שאלתי גם מרדכי בנאון מוסר'ר שלמה כסכן מווילנא בעהמ"ה ס' ביקר בנין שלמה יצ"ו וז"ל חשבונו ואחדש"ה באתי להשיבו מפני הכבוד ע"ד אשר שאל לנו ולרעמתינו להשיבו על נכונה אם ידפיס מודעה שלא יסמכו על דבריו להלכה ולמעשה הכס באתי להשיבו כי אין ראוי ונכון לו לעשות כן מבזבז ממיל מוס בקדשי שמים ח"ו וכוא ייבו ספרו בנחמד שדי חמד אשר כל בעש עונים אחריו מקודש מקודש רק בלוח בטעות ובשטמנות ידפיס שגלותו

פקיעת שדה

פִּתְיוֹן לִדְרוֹן כֵּן, דַּבַּח סְחֵרוֹנוֹת נֶחֱסִי
 לִמְחָן בְּחֵינוּ וּפְעִיל חֵד בְּסִרְי וּכְתוּבָה סִ'ט
 ס' ס'ט אֵל עֵצ סִחֲבִלִין כִּחֵד מִנְחָן
 כִּדֵּס טַעַם בְּנוֹמֵן דִּלּוֹ סִי מִין בְּשִׁלְיוֹ
 מִינוּ וּפְשׁוֹעַ דִּלְאִירָנָן דְּחִיט וּנְשׁוֹר וּפְטִין
 בְּשִׁים כִּנֵּד כִּדֵּס דִּחֶף דִּדֵּס בְּשִׁלְיוֹ דִּרְבֵּן
 מ'ט נֶחֱ בִּלְיוֹסִי דִּרְבֵּן בְּשִׁין בְּשִׁים
 וּבִדְלוֹס מִזֵּי קִקְסָה סִכִּיךְ בִּס'ט ס'ט דִּחֶף
 כִּינֶס לֹא יִכְבֵּל חֵד בְּחֵינוּ חֶף לִכְבֵּל כֵּל
 חֵדֵר בְּשִׁי עֵלְמוּ מִחֲמַת בְּיוֹרֵם בְּשִׁי יִכְבֵּל
 וּיִמְחָן טַעַם וּחֶף עַל זֶה כִּדֵּר חֵמֵס עֵלְמוּ
 בְּנוּ בְּקִדְוֶה הִסְפֵּךְ יִכְבֵּל חֲחִיטִיטִי דְּחִין
 דִּדֵּס בְּשִׁלְיוֹ מִדְּרִבֵּן לֹא מִין נִגְוִים טַעַם
 יִכְבֵּל כִּחֵד אֵלֵל לִכְבֵּל כִּחֵדֵר מִחֵס
 בִּדְחִי בְּשִׁי וּפְטִין בְּחֵנוּ דְּחִיטִיטִי
 מִוּכְתָּקִיל בִּס'ט סִחֲבִלִיוֹ בִּזֵּס לִעֲטִין
 בְּשִׁילִי בְּשִׁים לִכְחֵלֵס אֵלֵל חֵדֵר
 לִסְטִיל בְּנוֹמֵן לֹא חֵדֵר בְּשִׁים מִסֵּךְ
 חֲחִין לִפִּי מִשְׁטִיט בְּקִדְוִיטִי עֵלְמוּ דְּחִין
 חִיטִי כֵּן גִּדְלוּ יִלִּי, וְחֵס בְּשִׁים עַל כִּדֵּס
 וְעַל חֵמֵס דִּלּוֹ חֵדֵר בִּדְחֵלֵס אֵלֵל מִין
 בְּחֵנוּ מִחֵס וְכו' אֵלֵל כִּדֵּר כִּדֵּס מִנְחָן
 טַעַם בְּנוֹמֵן וְכו' עֵיין לִבְחִין מִלִּיבְחִין
 כֵּל ה' לֶחֶף כִּדֵּס בְּחִיטִי ס'ט מ' (כִּדֵּס)
 וְחֵינוּ בְּדִלּוֹן זֶה) וְלִשְׁט .

ואתה סדננים אשר דבר מפס מז יחו
ידעו הגזן מיהרז מפס נחוס
לפולמסקי ולי' הנד'ק קחמיקח בחכמו
מיוס ה' דר'ח חדר חרנ'ה בוכ'ט לכבר
רחמ'א דנפלא וכו' בקס'ט ד' הים
חוקיאו מדני ס'יו ח'מ בקרסויבאור
יט'ל במיווני בקידס כחכני בקלר
מחילת בפוסכס בשולי כירישה עליו
כלל ידפס במודעס כי מה קיל
בחדס סס בדרב'ו אינו מנוח כן דע'ט
בסוואס חנה חמורס כל כך דכרנסי
יוסף סוכ' בפס'ט מחיר על יד מלישה
חזירח בשר כלל נמלחס נס הרב שיקרי
דיוס ס' ו' אינו מ'ח סנא דנני בדר

הח"מ מה במחשתי להגלות ילדו כחצתי
במדבר ירדתי בגלן מירמיה ילדו
צוהתי עמ מלחן והעקתי לו דבריו
ובחצתי בקונטמיוס בחצתי לקרקע על
דבריו ולא בעקתי את אבד פקקתי
בזה ובקשתי מוח דעמו כדמס ובסן אל
שלא קרוא בדבריו בלחצו בדבריו
אלו הם בסימנן מה בחצתי אלי דמוס
וגם מה שחם הגלן מוסרתי לו
המדבר שלי ודע דא חז' משמע דמס
בסומן לאו בחור כסדרה כחז' לו על
פי דברי הדב"ז, הנה אהר במחלוקת מספר
הנ' בגל לא סון האמת בס' ודע אמת
הגל כי עיניו בשפה הגל ודאיתו כי
לא זו סדרך וכו' כי בס' הגל לא נא
לספור בסומן רק מחמת הרבה עצמים
אחרים שהם במעט נא לשון ח' מחמת
סדרו עליו גמחים בחור בלש ימים
וסו' כדורח חז' אמת מידה ב' סון
בכר נחמל בסומן בזה סומן אהר
במלח דבריו ים לסוף חכמה מוסרתי
בס של בלש בסומן חף בחיזוקן
כו דס מכל מקום אין בו רק מעט
ופוראיים שהם בסומן נד דס בסומן
בזה בלש ימים ג' ים לסוף חכמה
בסומן יעקב בסומן לא נחקק דס
כלל ד' סון בכר נחמל בזה ונדע
ההערה לא חזרון סתור ונדע אכל
מה לחשו בחזקתן לא סתור סם לעין
סון כלל (ואתום מה שחם בזה
סדריו סון סדרע ההערה לא חזרון
סתר ונדע סתרי סתרי דמס סתרי
דמתי ידע סתורום סתרי חם כה
בס חותם אהר אכל לבסל לבחלס
בזה אהר בכר נחמל ים בזה חז'
בחי לא סתר סתרי כלל ויפסק
סדרו ולא נאמר וגם סדרע לא סתר
סתרי רק סון בזה מעט דלא יחסיק
עם האסור אהר בסל אהר אכל

מחזיק ברכה סי' ע"ג אוח י"ד שבניא
 מה שבחב שבכ"ג (הכנסת הגדולה) סי'
 ס"ט הנכות ב"י אוח כ"ה וצ"ט הרב בית
 דוד סי' ס"ו, ותורה חסד סי' ח' (ו' ע"ב)
 ורשב"א חידושי חולין, ובבבלי סלקת בשם
 רב נפתלי גאון, ומה שבחב הרב מהר"ם
 עתה, לבזמן כזה כמה חכמים עמו בזה
 ומלכיות ששים בבשר שנחשבכל בלי מליצה
 חף שנחנכו ברוחחין לליחא דח"י דסי'
 ס"ט סעיף י"א מיידי בצינאס רוחחין
 אבל בנחמיה ברוחחין ודאי מורה
 וכמבואר גבי כנר וכל שכן בבשר ומסיק
 בפשיטות דכל שהמים ברוחחין ושעת
 הדחק ים להקל בלי פקפוק יעו"ש, וגם
 בשמן חף דים לומר דלא מהני חליטה
 משום דבשמן נחם כמים מכל מקום
 מליצי לרב גדול הנאין בעל שם חריש
 בספרו ערוגת הכנס **שבניא** גם כן דברי
 הרד"ק ח"א סי' קל"ח בבשר שבה שלשה
 ימים בלא מליצה דדעו דאם אחר כלליס
 משליכי לרוחחין נלמח דמו בחוכו ובדי
 לבשל ובקשה דהא אין אנו בקיאים
 בחל טע וליחא ליה על פי דברי פלחם
 משנה שהירץ בשיטת פרמב"ס כיון דרוב
 הדם יא ע"י מליצה לכך אין לחוש, כך
 י"ל בזה ג"כ דאחר כללי ודאי יא רוב
 הדם וכמ"ס בנהות שגרי דורא סי' ד'
 ולא נבאר רק מעט ועל כן מהני בחליטה
 ואין חושבין לומר דאין אנו בקיאים ועל
 פי זה הפליא שם סעריגה הכנס ג"כ
 ק"ח סיח לבזמן אוח בשפה שלשה ימים
 בלי מליצה דבשנות יפקח מחיר והלילה
 לסמוך על שבנות יפקח אך ים מקום
 חקיה לזה שוכים נמלה כריגה ואחר כך
 לחלעו ברוחחין דכיון דמכני חליטה
 סיחא דליכא רק מעט דם אה כן בשמן
 דגם כן אין בו רק מעט דם (כמבואר
 סי' פ"ט) אה כן מהני חליטה לנמות
 דמו בחוכו ועל כל פנים כיון דכוח דק

חומרתה בגאונים בשניהם יחד מליחא
 ואח"כ חליטה ים פנים להקנ, ואחר כך
 כחב ולכאורס סיה נראה (כסברה הרב
 פמ"ג) דבשמן לא שייך חליטה דהא
 בטעם בחליטה משום דהדם נלמח בחוכו
 ודם כאברים שלא פירש מותר וזה שייך
 בבשר אבל בשמן **שחמין** אוחו אה כן
 גם כדם פורט ומחערב בשמן דככל
 ביחד ניהך ונפערב אבל זה אינו דאם כן
 לשיטת פרמב"ס דכל מליצה בעי חליטה
 סיחא יעשו בשמן, ח"ו דזכ לא מקרי פירש
 כיון דאין כדם פירש בפני עצמו רק הוא
 מעורב בשמן גם אחר שניחך וכו' על
 כל פנים מסיק דבבשר דשפה שבו
 חומרתה בגאונים שלא להסיר ממון
 ישראל בלי אפשר לללוה בשמן נראה לי
 חקיה הגויה ומוכס לסמוך על הוחר
 החליטה אה י"טכ דכר בעיני הוושבים
 על כח סכוראס יע"ש. כעחקי להדר"ג
 דבריו כדרי שחנח דעמו פרמ"ס בלא יא
 חקלס חלילה ע"י דמי שרולס להחיר בזה
 עכ"פ אין מליצים אוחו ומפני שטרוד
 אנוי מאד ע"כ דברי מועטים כי לא
 נאחי להוסיף במכחני רק להרניע רוחו
 כטהורה והנני ידירו בלמח מקרב לכ
 ונפש עמוק כמלפס לשמוע מאחו אך
 עוב ולסביג במכרס ספרו דברי חכמים
 ואשגדכו פטרס לראשי, משכ נחוס
 ירושלמסקי סופיק עכ"ד יא"ו הסכ כנאחי
 דברי רבני גאון דורנו עליונים למפלס
 יא"ו ומחבאר מדב"ק כי בגוף סדין מודים
 דרבנן לדברי ידידי הגאון מוהר"ר בנימין
 זקכיים יא"ו שהן לכורות סיח לבזמן
 בלא גולה ע"י חליטה ברוחחין לכחמלס
 (כמו כנראס ממש שבחבני בספרי)
 וסרס מכר חלונתי מעל סרכנים בגאונים
 כסוכרתי בספרי וסס אמת ודבריוס אמת
 וזרק כאל יחבך יא"ו משניאוח ככ"א.
והנה אחר חיוס שנועות קנלתי מכחב

מידידי הרב המאוס"ג מוסר"ר ישראל
נחמן מרגליות מו"ן בעיר טרישפאל
כ"י ורחמי שדבר בענין זה ולכן צייתי
לפסחיק דבריו בזה למזכרת אהבה וז"ל
ואנב אחלה פני כ"ק להשיבני בדבר
השאלה אשר אני נבוך ראייתי בס' עומק
הלכה שכתב להלכה שהם נקראם הכשר
חוד שלשה ימים אף ששכס שלשה ימים
בקרישתו מותר במליחה דכיון שנקראם
לא נחייבם דמו בסוכו כידוע במוס' וסיה
לפלה בעיני לסמוך על החוש בדבר
המבואר בחשובת משאלה בעינין בשם
הרשב"א לאיסור אהנם יש לומר דהרשב"א
לשיטתו עיין פתחי חשוכה סי' פ"א סק"י
שהביא בסי' בית אפרים בשם ה"שכ"א
דמקור חומרת הגאונים שלשה ימים הוא
מסוגל פי המכס וכו' המוס לכאורה
לאדרכא שם מבואר דדוקא לפני שחיטה
נחייבם דמו ונעשה סוגל אבל לאחר
שחיטה אפשר דלא נחייבם כלל וז"ל
דהרשב"א ראונו לומר זכר ודוגמא לדבר
ולא לראיה גמורה ופלא בעיני ד"ש לומר
דחומרת הגאונים היא מגמרת מפורשת
ביבמות אין מעידין עליו אלא עד שלשה
ימים ובעצם מסמח יבוס הלחלוות
נשחט לורחו כמבואר בהרנוס אונקלוס
על פסוק ולא נס לחם דפשע הפסוק
שלא כוסר הלחלוות שלו ועל זס חרנס
ולא שנה זיו יקרא דאפסי אלמא
דבשמות הפנים נלמא מיבוס הלחלוות
ומלמתי להגאון יענ"ן בס' מגדל פי
הלכות מליחה שכתב דמקור חומרת
הגאונים הוא מהא דאין מעידין אחר
שלשה ימים ולפי זס כיון שהעלו האחרונים
דבנקרש מעידין נוכל לומר דמכני מליחה
לאחר שלשה ימים אס ה"ס נקרא ואפילו
נאמר דמקור חומרתם אינו מ"ס ה"ל
נוכל לומר על כל פנים להעמיד על החוש
כמו שכתבו האחרונים שס דמא לי אדם

הנשחט או שור שחט כיון שכתבו
דהקריש מועיל להעמיד הכשר בלא
ישחט מועיל גם כן מצינו לענין מליחה
גם כן, אמנם קשה בעיני להחליט נגד
הרשב"א אמנם עובדה בל לפני בשומן
וסורתי לעשות כמבואר בל"ן מהגאון
מליבאוועים סיני לברוח בפושטין ולמלוה
ולעשות חליטה וכחכ הגאון כ"ל לסמוך
על זס בהפסד מרובס לכן בלידוף קר"יש
ובלידוף דעת השכות יעקב שמקיל בשומן
המכני על בל"ן בהפסד מרובס ולכאורה
יש לומר דבשומן לא מכני חליטה דנימס
חיכף ועיד ויעצם זס לא נוכל לזרף
דעת הרדב"ז הובא בפח"ש ובס' כ"ח
שדי סעד דשם מיירי אחר לליה ונחייבם
קלה על כן קודם ש"ל פליטה מהכשר
כבר נחלט ע"כ כביא כנ' ל"ן דברי
האחרות חיים סמוכא בבית יוסף דלא
מהלק דקך ואפילו בשומן מכני חליטה
ובפרט לדברי כ"ח בס' שדי חמד שגס
הרדב"ז דעמו להקל אפילו בשומן וסמעיין
דרדב"ז יראה להדיא כן לכן כורתי
להקל בהפסד מרובס בלידוף כל ה"ל
אמנם אחלה פני כ"ח להודיעני דעמו
הרשע אס נוכל לסמוך על היתר הקריש
לכד ועל כל פנים לכל אטער על שאין
ביכולתי לעשות בהקלבים המקילין בזה
ושופכין הכשר בעת קרישה וזה לא
מכני רק אולי יש לסמוך על הקרישה
כ"ל ויש לפלפל בזה, אמנם אין להחריק
בפלפולים, ע"כ קרתי ואומר שלום.

ידידו הדו"ס ישראל נחמן מרגליות
רב ומ"ן דתא טרישפאל.

והנה חשובה בל"ן שראו הרב ה"ל
י"ו ולא בראש מקומה לפי הנראה
כונחו למה שכתב בחי"ד סי' נ"ו שרשמי
לעיל (בסוף ד"ס ועל דבר זה) אמנם

עיינתי שנים שס ולא ראייתי שזכור
חליטה בשומן כלל וסס (כ"ל"ס והסס כ'
הכ"י) הכ"י מחלוקה השו"ס קסס כסס
שססכו עליו מ"ס בהעברה בעלמא
חוך שלש ימים ושסס שלש ימים
מטע הכחוסה ח' מסס בפוסה זו יכתב
שלפי שכתבתי יעקב כלל ד' סק"ד הסגור
ובסס לכתחלה לכן פסק חסגור הגלון
פסס חסר למססס במקוס ספסר גדול
סלל חסס חססר כללס כ' הקוסס לא
ר"י כוס ור"י להחור סססר לסמסר
וסורס לסססר סססר כמ"ס פוססין כד'
ס"ססר כ' וחסר כ' ימלסו סססר ס"סר
זס בהססס סס"י דורס עס חסין סססס
כ' וכו' מכל מקוס כלידוס סססין דורס
לססר כמקוס ספסר גדול זו ס"ל סורסר
הגלון חסגור סססר סס ויגדון הגלון
ל"ך ססל חסר כססר ערס סססין כססין
חסר רק סססר עוד מטע כלל ססססר
ועל ססססר סססר לססר לססר ססר
מס ססססר ועל סססין סססר ססין
כסס ס"ס ע"ס לסססס על דרך סססר
הגלון סססר דסס ס' ס' ס' ס' ס' ס'
לססר סססין על ידו כ"סל כמ"ס סססס
חסר ססססר וכו' וססס ססססר
יסססו וכו' (וכססר דכ"י סס"ד ססס פסס
סססס סס"ק ס"ס) כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
כ"י סס"ל וסס סססר סססר ויד"י ססס
כ"י יל"ו חליטה כססין וסססר דסס
ססססין ח"ס סססס יוסף ססס כסס כססין
סס"י חליטה ססס ססס רוסס"י לא דסס
ל"י זס לא כסססר כ"י וסס דכ"י
מ"ן ססס יוסף כמ"י סססר סססר כסס
מס ססס ססס סססר סססין ססס ססס
ססר סססר סססין מס ססססר למסס
ססין לססין על זס וססס ל' על ססס
סס"ל יל"י למס לא סססר לססס כמ"ס
הגלון ח"ד וסססין עסו סס ססססר
סססין סססס וסססר דסס סס"ל

והסס ס' ערסר סססס לסססין סס
ססס לא רסס"י סססס ועל ססס
סססר סס יד"י הגלון מוסס"י סס"ל
סס"ק וססלד"סלססר חסר כסססין מ"ס
ל"ס חססר סס"ר ססס ל' סססר דכ"י
סססס סססס כססין זס וס"ל כס" סס"ס
ססס ו"ס ססין יכ"י כסססר סססר וסס
ססס סססר ל' למסס קסס סססר כססין
סססין סססס סססס סססס ימ"ס כלל מלסס
דסססר יעקב סססר סססס דרס"ך וס"י
סססס וסס דססין סין מוססר כל כ' כ'
דסס כדלסין ס' ע"ס וסססרסין סססס
על"י ע"ין כס"י סס"י וסססר סססס
סלס יו"ד ס' כ"ד וסססר לססין על
סססר יעקב כוס ח' דסססר ד"ס מוקוס
קססר לזס (כ' לסססר ח' חססר ססססר
כל סססין) כססין זס סססר סססר
וסס"י כ' לסססר כסססין דלפי מס
סססר סססס סססר דסססר ססס ססס
חליטה לסססר ססס"ס חסר מלסס
ססס דסין כ' רק מטע דס כ"ל חס כ' כ'
כססין דסס כ' חין כ' רק מטע דס חס
כ' ססס גס כ' חליטה לסססר דמו כסס
ובלל מלססר חין לססר מטעס זס לססס
כסססין כמ"י סססר כ"י ע"ג סק"י
ע"ס חס על גס דסין מלססר מוססר
כססר סססס מכל מקוס סססר רק חססר
כסססין חסל כסססר יסד כסססר וחסר
כ' חליטה יס פסס לססר ולכססר ססס
כססר כססין לא ססין כלל דין חליטה
כסססין דסס סססס ססססר מוסס
דססר לסס כססין וסס"י וסס וסס
ססססין סלל פסס מוסר וסס ססין
כססר חסל כססין ססססין חססר חס
כ' ססס פורס וסססר כססין דססר
כססר סססר לססר וסססר, לכ' חין ססס
כסססין ח' דסססר זס חסין דסס כ' כ'
קסס לסססר ססס"ס דססר דססר מלסס
כססין חליטה חסר כ' חס כ' ח' יסס

בשומן ואיך מאבי חליטה אחר מליטה
הא ככל ניחך ונפרש ח"ו דזה לא מקרי
פירש כיון דאין כדס פורש בפני עצמו
רק הוא מעורב בשומן גם אחר שניחך
ודס שפירש לא כיו רק אס נפרש ויואל
מן החתיכה בפני עצמו אבל כשנפרש
הכל ביחד כדס עם השומן לא מקרי דס
שפירש אס כן שפיר מהני בחליטה גם
בשומן כדי שהדס לא יפרש בפני עצמו
ומס שהשומן ניחך ביחד עם כדס לא
אכפח לן ולא כיו דס שפירש, ופיין
בחולין ד' קייב בחוס' ד"ס חרי גללא
דמלחא נראה קלח מדנדיכס כדי האי
גיונא כיו פירש ונאסר בשומן וכן כתב
בפרי מגדים בפתיחה ע"ס וכבר בארחהי
לעיל בסעיף הקודם דחליטה מהני גם
בשאר בשר כדיעבד על כל פנים כדיעבד
סמכין על בקיאותנו בחליטה כדאיתא
בס' ע"ג וכלן גם כן כדיעבד דמי דאי
אפשר לללונו דיופסד כל השומן וכי
האי גיונא כחכו הפוסקים בכמה דוכחי
דכיכי דאי אפשר בענין אחר כדיעבד
דמי ובזס מיושב גם קושיית הלח"מ כ"ל
על הכמכ"ס דנעי חליטה אחר מליטה
הא אין בקיאות בחליטה דהא הוא רק
לכהלה ובדיעבד סומכים על בקיאותנו
בחליטה וזה גם כן כדיעבד דמי דאס
כן לא יכתי מליטה לקדרה דאי אפשר
בחליטה וכבר מובל בקדרה לא נאכל
לכן סומכים בזה שפיר על בקיאותנו
בחליטה ואין לו הקנה אחרת בפרט דיש
רק מיעוט דס ויש צירוף סבה הלה
משנה כ"ל דכיכא דאיכא רק מעט דס
יש לסמוך על בקיאותנו בחליטה ואף
לפי מה שכתב במדע בירודס שס דבעור
האוזות ודאי יש דס דאין כולס שוין
דכרי גם בחווא כחושש יש עור מכל
מקום יש לומר דמעט הוא בערך בשומן
דבשומן ליכא דס על קך ודס בעור

מועט הוא ונבשר בשסס שלסס ימים
דכוא חומרת הנאומים ומקילין בזה סרבה
קולות מהרהוי לסמוך על דיחר החליטה
כך נראה לי לחקקס הנגזר ועונה בלא
להפסיד ממון ישראל אס ייעב סדבר
בעיני היושבים על כסא כוראה וגס
אפשר לעשות חקקה כזאת לחלוט בחומץ
כמבואר ס"ס ס"ז ועי"ס בעורי ז"כ
וגס מעעמים שכתבאר דאף על גב דאין
הנו בקיאות מכל מקום יש להיף כל
הלדדים כ"ל שכתבתי וגס באופן זס
שיכיס נמלח מקודס אף שכתבאר דאין זס
הקנה כל כך מפני שהחומץ יקלקל עעס
השומן ויפסידו אבל אס אין הפסד בדבר
יש עפי על ידי חליטה דחומץ דמהני
לכולי עלמא מדינא וכיכא דאי אפשר
ויס הפסד מרובה בדבר יכול לעשות
החליטה ברוחמים כמו שכתבאר בסעיף
הקודם עכ"ל הנאון סדוגת הנכס
שהעתיק לי הנאון כ"ל יל"ו.

ובעיקר כדון (שומן אווא שכתבהס
בלא מליטה) כתב לי ידידי
הרב"ג מוכר"ר שמחה כהנא אבד"ק
לוקישאוקא יל"ו שכתב הנז"ר וז"ל בכלל
א' אות א' ד"ס ובספק מה שכתב משו"ס
רמק"א לענין שומן אווא שכתב שלסה
ימים יעווין בר לואי יו"ד ס' י"ד שכתב
שאס כבר מלחו כבשר ואחר כך נודע
שכתב שלסה ימים בלא מליטה מותר
לכוסף שככי האי גיונא מותר לבעל
מכוס שהוא דרבנן ויש עוד ספק במא
יש שבים בפתיכה נגד הדב יעו"ס, ויש
לכעיר ממה שכתב בפרי מגדים בפתיחה
כוללת שכתבי דרבנן מותר לכוסף יעווין
ליקוטי לבי יו"ד ס' ס"ב שסס דעתו
כן, ואס כן גם כאן מותר ול"ס, בא"ד
מה שחמש על האחרונים שהעלימו עיין
מדברי הרדב"ז ס' קל"ח יעווין ערוגת

הנשם ס' ס"ב סעיף י"ב שכחיר על ידי חליטה ועיקר יסודו על דברי הרדב"ז אלו ועיונין שרת מברא"ל מפאלאק הנדמ"ח ס"י ח' מה שבאריך בזה בדברי טעם להיחר על ידי חליטה ואני כבאחי מנדט ביסודם חלק ח"ה ככ"ב כהנב שדדדבנן שפיר נקראין נחליטה יעו"ש, ואם בן כל שכן כאן ול"ע מנדט ביסודם חלק יו"ד מה שהשיג על השבוע יעקב ולא כהב חקנה זו עכ"ד יל"ו.

ודע בקבלתי פחה (בשבו"ן לפ"ק) מהנב מרב גדול מוהר"ר שלום לוקוואוויטשק מעיר פליארקי יל"ו וכנהב לי בענין זה ודבריו הם להשיג עלי כהנב ידירי הגאון הנד"ק יוקטריכלאו יל"ו כנז"ל ולמען דעה כי חביבים עלי דברי סופרים ונאמרים פלעי אובב, כני מעתיק דברי מכנהב ועל עוב יזכר שמו, וזהו במס שבח הפתחי השבוע ס' ס"ס ס"ק כ"א בשם השבוע רבינו עק יבא חגר ס' ל"ח לענין שומן ששה שלשה ימים בלא מליחה שהעלה להקל בזה בהפסד מרובס וכו' פ"ש דבריו, ועיין בס' דלתי השבוע הנדמ"ח ס' ל"ע ס"ק כ"א שהביא דבריו באורך קלה, וכנהב שם בשם כח"ר שליט"א בספרו הנחמד כדי חמד שחמה מדוע לא זכרו האחרונים את דברי הרדב"ז ס' קל"ח בכנהב דכל עיקר חומרא דבשר ששה שלשה ימים בלא מליחה בלא לבשלו אינו אלא במים פושרים אבל במים רוחאים אין הדם פורש מהאברים וא"כ כשרון בגל"ס להחיר על ידי ביסול במים רוחאים אלא כהנב שאין הפוסקים מסכימים נכדתי עכ"ד ל"ח הרס, ולי אתי עברו ל"ח ב"ח ואינו מבין דברי קדשו דכפי הנראה כיון כח"ר לח' הרדב"ז

המונח בפ"ח ס"ק כ"ב ודאי שם כהב הרדב"ז (כפי מה שכתבתי בס"ה) חקנה זו רק אחר הכלים אט ישליכו אונו במים רוחאים מותר ובספרי יד שלים (אשר הוא ככ"י עדיין) ס' ס"ט ס"ק ט"ל כעתיקתי סוף דברי הרדב"ז בזה (זה זמן רב שראיתי חשונה הרדב"ז וכעת אינו חי) שכתב דאפילו לחך מים פושרים דעתי להקל דאין אחר הכלים כלום וכיים כלל דמלחא דעתי להקל וכן נהגו ע"ש. אבל כל זה הוא רק אחר הכלים (ודלא) כמו שכתבתי סדב דלתי חשונה את דברי כ"ח ששמש מדבריו שהפילו קודם לליה החיר הרדב"ז) וא"כ בשומן דא"א כללים קידם דנימוח וכלה באש א"כ אין מוטיל לנו בזה חקנה הרדב"ז ואין כאן חימה על האחרונים לפע"ד סוף דבר לא זכיתי לכבין דברי כ"ח בזה וא"י לחיזה ח' הרדב"ז כיוון ול"ע בנוף ספרו ואינו ח"י ע"כ אבקש מל"ח הרס לבאר לי כינחו בזה עכ"ד יל"ו. ובמהבני אליו כהנבני לו מס שהעיר כח"ר על דברתי בשדי חמדתי אשר כהב בשני ידידי המאון בע"ס דלתי חשונה יל"ו אודיע לכהנ"ר שיפה העיר והלדק אחר וכבר קדם וזכר כהעלה זו אחד מגאוני דורנו יל"ו בפת אלא לאור בעס"י ספרי **שדי חמד** וכודעתי לו שהלדק אחר וכנראה שמה שכתבתי בספרי בים על פי הרשום בזכרוננו ולא עיינתי בו שפרק בחשונה הרדב"ז גם לא בדברי רב פתחי חשיבה ובקונטרסים פאה כסדי אוח י"ג הנאחי דברי ידידי הגאון המשיג בגל, ועסה רשמתי בפנקסי להזכיר גם שם כח"ר לזכרה בהערה זו.

הנשם ס' ס"ב סעיף י"ב שכחיר על ידי חליטה ועיקר יסודו על דברי הרדב"ז אלו ועיונין שרת מברא"ל מפאלאק הנדמ"ח ס"י ח' מה שבאריך בזה בדברי טעם להיחר על ידי חליטה ואני כבאחי מנדט ביסודם חלק ח"ה ככ"ב כהנב שדדדבנן שפיר נקראין נחליטה יעו"ש, ואם בן כל שכן כאן ול"ע מנדט ביסודם חלק יו"ד מה שהשיג על השבוע יעקב ולא כהב חקנה זו עכ"ד יל"ו.

ודע בקבלתי פחה (בשבו"ן לפ"ק) מהנב מרב גדול מוהר"ר שלום לוקוואוויטשק מעיר פליארקי יל"ו וכנהב לי בענין זה ודבריו הם להשיג עלי כהנב ידירי הגאון הנד"ק יוקטריכלאו יל"ו כנז"ל ולמען דעה כי חביבים עלי דברי סופרים ונאמרים פלעי אובב, כני מעתיק דברי מכנהב ועל עוב יזכר שמו, וזהו במס שבח הפתחי השבוע ס' ס"ס ס"ק כ"א בשם השבוע רבינו עק יבא חגר ס' ל"ח לענין שומן ששה שלשה ימים בלא מליחה שהעלה להקל בזה בהפסד מרובס וכו' פ"ש דבריו, ועיין בס' דלתי השבוע הנדמ"ח ס' ל"ע ס"ק כ"א שהביא דבריו באורך קלה, וכנהב שם בשם כח"ר שליט"א בספרו הנחמד כדי חמד שחמה מדוע לא זכרו האחרונים את דברי הרדב"ז ס' קל"ח בכנהב דכל עיקר חומרא דבשר ששה שלשה ימים בלא מליחה בלא לבשלו אינו אלא במים פושרים אבל במים רוחאים אין הדם פורש מהאברים וא"כ כשרון בגל"ס להחיר על ידי ביסול במים רוחאים אלא כהנב שאין הפוסקים מסכימים נכדתי עכ"ד ל"ח הרס, ולי אתי עברו ל"ח ב"ח ואינו מבין דברי קדשו דכפי הנראה כיון כח"ר לח' הרדב"ז

סי' ג'

כללים מערכת האקף אית י"ט

אין לך דבר שמועד בפני פקיד נפש,
בנדרים מערכה זו אוח ט"ז סדרתה
קלה בדין זה אם מותר לגזול דבר
מחבירו (על מנה לשלם) מבוס פיקוח
נפש עיי"ש. ולפנין רבים כתבו בחוס'
במסכת פ"ז ד' כ"ו ד"ה הני שונס
דעובדים לוס מיהורם בן אהאב בדמים
כדי לפתח סכניאס חש"ג דישראל מומר
היה ואסור ליתן לו דמים משום שיקים
נפש שאני, ומזה נלמוד לגזול, ובענין זה
האריך מאד ירדני הגאון מוה"ר לבי
מאיר אהר"ק לאבני יל"ו בספרו הנכבד
אמרי הלבי בחידושו לערך שני דנבא
קמא סי' כ"ד כ"ה כ"ו ובח"ב בחידושו
לפיק שביעי אוח קמא וסמעיין דב"ק
ובדברי חנני סדל בנדרים יראה חזק
דברים מבינים למה בנדרתי והרב
המחבר יל"ו שלח לי אם ספריו הקדושים
האר שחפשו הס' שדי אחד בעולם
ויש לשלח ולחז' עיד בענין זה לך נא
האם בדבריו הנ"ל ובהם שרמתי
בנדרים המבוסה דרשן קדושי סודדניש
בזה ואכתי חזון בדברתי למין מוהרמב"ם
בספר כפות התמים בקונטרס חושב
יום הכפירות בסוגיא דף פ"ב ע"ב
(בד"ה ואלו לאמרים) שפסוק מאד בעני
קדשו במועד לגזול כדי להליל עליו מן
הסגולה וכו' שחפץ בזה חלוקים
ואוחו לשור עינו של פלוגי ובהם לא יעשה
יכן יסרנו אוחו אם יסרג ואל יעבור ואחר
פלדד כמה לרדים כתב דחפץ השמועה

נראה דלא חמרו כנראה דמאי חזית וכו'
חלה נפש בנפש דחין דוחין נפש מפני
נפש חבל בנפשה אחר יכול לסמא חס
עינו כדי שלא יסרגו, ובכן הקבש על
זה שכתב הסמ"ע בס"י בפ"ה ס"ק י"ט
דמאס שכתבו הרמב"ם ומין בס"ע כס
דאס חסורו סיראס ממון חבירו וכו'
דמדכתבו פטור ולא כתבו דמועד להרואו
כיון דנאס על זה משמע דלכהחלה חסור
להרואו חלה שאס הרואו פטור מלשלם
דקסס אחי לח יוכל לכהחלה להרואו
ממון חבירו כדי שלא יסרגו, והלא
חפילו לנקר עינו של חבירו או לחסור לו
כוס אחר רבתי לעשות כן לפליל עלמו
כל שכן להרואו ממון חבירו וחפילו חימא
דגס בנכנת אחר חמרינן ספרא דמאי
חזית מכל מקום להרואו ממון חבירו
דין הוא דלישתדי שאין לך דבר שמועד
בפני פקוח נפש וכו' וכו' ואלו כזס השיב
הראש"ד בדים פדק ה' מסלכות חובל על
זה שכתב הרמב"ם דאס נכס ונתן ביד
חייב לשלם דחין כנאון מודק כזס שאין
דבר שמועד בפני פקוח נפש ואס לא היה
אומר הרמב"ם רק זה דנכס ונתן ביד
חייב לשלם לא היה ק"ל מהא דאמרו אין
לך דבר שמועד בפני פ"ג כמ"ס הרמב"ם
בסגול כהר"ם בס' המלחמות מי קאמרינן
דמיסר יסרג ואל יעבור יסבור וישלם
ממון לבעלים הוא דאמרי' ועמא הוא
משום דמן שמיס קיסורו שיהנוס אוחו
הגוי להכוסו או להרגו אם לא ימסור
ממון חבירו וחיוב לשלם משום דאסור
להליל עלמי בחזון חבירו יעו"ש, חמס
סא דקא מדקדק הסמ"ע מדברי הרמב"ם
דאס חסור לישראל סיראס לו ממון חבירו
וכי' דחפילו הכי לכהחלה לא יראה הוא
דבר קסס בעיני דלית לן יסרג ואל
יעבור אלא דוקא בשלם החמורות אבל
בשאר מליצ וחי' כהס רחיצ ומדבר

עדים שאמרו להם חזמו בקר ואל
הסרגו יסרגו ואל יחממו ואל רבא דפליג
עלם ואמר אילו אחו קמן אמרינן להו
חממו בקר וכו' דאמר מר אין לך דבר
שעומד בפני פקוח נפש ביינו דוקא
בהכירא דחזימא משום דאבחי לא בוי
ממון רק שסופו לבא לידי ממון אבל
בגזל ממש אפשר דמודע רבא דיסרג
ולא יעבור דכחא אביזרא דשפיכא דמיס
דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו ויבא
לידי שפיכות דמים וכו' וכניחא שכן דעת
רש"י בבבא קמא דף ס' ע"ב ד"ה ויזילא
דאפי' במקום פקוח נפש אסור לכליל
עצמו בממון חבירו וכן ראה בשאגת
ארים ס' כ"א בכתב וז"ל והמס על
עצמו לאוי דגזל ומשכון ופאה ואונס
בגירסא דכל הכי הוה ניהק לעשה וכו'
מוחר לכהחלה לעבור על לאוין כללו
בשכונתו בשעת טבירות כלאו לקיים
כעשה שבו כגון אונס בגירסא על מנח
להחזירה וגזל על מנח להשיב וכו' והביא
ראה מנח דבבא קמא הנ"ל דבאל דוד
לסנהדרין מהו לעול גדישים כל שעורים
דישראל ליתן לפני בהמהו על מנח לשלם
גדישים כל עדשים דפלכחים בלחו לים
חבול יביב רשע גזלה יבלם אף על פי
בגזלה יבלם רשע כוא הכי אף על פי
בגזול על מנח להשיב רשע מקרי וכן
דעת הרמב"ם בשמיני מכלכות חובל
ומזיק כלכה ג' איסורו למסור זה עד
שיראהו לו חלוצות יין או הסן או עד
שיראהו ממון חבירו ובראהו לו מפני
כאונס הכי זה פטור, וכן פסק
מר"ן המחבר בח"מ ס' שפ"ח סעיף ג'
וכח הסמ"ע לדקדק מלשון הרמב"ם
והמחבר דלכחלה לא יראהו אלא בשם
בראהו פטור מכללם מבמע סבור דאף
במקום פקוח נפש אסור לכליל עצמו
בממון חבירו וכו' (והאריך במדיפות

הרמב"ן הנו' יראה צדקא דלכחלה יכול
למסור ממון חבירו כדי שלא יסרגו
אלא דחייב לשלם אם נשא ונתן ביד וכן
נראה עיקר דיעבור ויראה ממון חבירו
לאנס ואל יכרג, וכן כחב הרשד"ם ח"מ
ס' נ"ס ופירש דין זה בלשון נ"י שהוא
סחוס ועמוק יע"ש ודו"ק עכ"ל, הכי
מפורש בדב"ק שמוחר להליל עצמו מן
הסכנה בממון חבירו, ושכן דעת הרמב"ם
והרמב"ן וגמקי יוסף ומוכרשד"ם, ופלא
בעיני שלא זכר שר ביעה סחוס' וברא"ש
בבבא קמא ד' ס' ופסק סטור ושלחן
ערוך בח"מ ס' ס"ט שהנחתי בנדפס
דפשיטא לכו נמי הכי ודיה לו להכריח
מזה שלא כמו שדקדק כרב הסמ"ע
מלשון הרמב"ם ופסק מר"ן בס' שפ"ח
דאם כן קשו דברי מר"ן אהדדי מסימן
ס"ט לס' שפ"ח, ואין סבירם כן רואה
בכתב הרב בכן עיקר לסיכר (ובמס
שמאדר אם מותר להליל עצמו באבר
חבירו יב לעיין בהשבות הרדב"ז ס' הרכ"ס
בהביא בגאון פרי מגדים במשכבות
ס' סכ"ח סק"ז בד"ה שאלם בלשון).
הראיתי נספר ידי משה (הנספה לספר
הפרנס) לירידי הגאון מוהר"ר
משה שמואל סורוויץ מ"ץ בוילנא יצ"ו
(ועהם אנד"ק באריסוב) בדף ס"ז או'
ג' שכתב דאסור להליל עצמו בממון חבירו
אף במקום דאיכא פקוח נפש כדאיחא
צירושלמי דבבא סוף פרק שמה שרליס
ובעמודה זרס פרק ב' כלכה ב' לא סוף
דבר כשאומר לו הרוג את פלוני אלא
אפילו אמר לו חמס את פלוני ופירש
הפני משה דאסור להליל עצמו בממון
חבירו (ואני דל סוכרתי דברי צירושלמי
ובפני משה שהביאו בהנהגות מוהר"ן
סירס מיום ושכתב סרב דאין לא קימא
לן הכי וכו' עי"ש), וכדאמר רב השדה
בכחוצות ד' י"ט ע"א קסנר ר' מאיר
(10)

מקועות שירה

ד'ה רב אפי' דהמשכה מתן ודעתו לבצרו
 חינו שער עליו ומוחר לשכחותו ועל זה
 כבד וז'ל ועוד בלאו הכי סברה ר"י
 חמוס מאד לומר שהמשכה על מנה
 לבצרו שפיר דמי דהא אף דקומא לן לאו
 הניחא לשכח חין לוקין עליו מילקא הוא
 דלא לקי אבל איסורא ודאי חיובא אף
 שקיים העשם לבסוף דומיא דלאו שאין
 בו מעשה דאין לוקין עליו אבל איסורא
 ודאי חיובא וכו' והאם על עמך לאו דגזל
 וכו', וכי מוחר לשכחל לעבור על
 לאין הללי כדדעתו בשעת עבירות הללו
 לקיים סטטין בזהס כגון חונס בעירם
 על מנה להחזירה וגזל על מנה להשיב
 וכו' הא ודאי ליכא מאן דאמר הכי
 ובדריא אמרין צבא קמא ד' ס' גבי
 הא דשאל דוד מסנהדרין מהו לישול
 גדישים כל שעורים דיעבאל ליתן לפני
 בהמחו על מנה לשלם וכו' בלחו ליה
 חבול ויכיב רשע גזלה יכלם אף על פי
 בגזלה ישיב רשע מיקרי אלמא דאף על
 מנה לשלם חסור וכו' אלו הורף דב"ק
 בזה, ה קדוואס דלא מיירי בגאון בגאנת
 אריס צבא להציל עצמו בממון חבירו
 מבוס פיקוח נפש כלל רק לצנאח ממון
 הוא מכין וזה ודאי חסור אף אם דעתו
 לשלם אבל צבא להציל נפשו מסכנת מיתה
 על ידי ממון חבירו חין בוס הופכה
 מדבריו בחסור דלא מיירי בהכי כלל ולא
 ידעתו להבין כינת הרב המחבר יצ"ו
 בהביאו דברי סאגנת אריס סג"ל לעמי
 דעסיק מנ"ר יצ"ו ורואינו בוס (בספר
 ידי משה) דק' פ"ו ע"א סידורי הכהן
 סגדול בגאון מוהרש"ך מח"ס בנן שלמה
 יצ"ו האריך על דברי בגאון המחבר יצ"ו
 להשיב על כל ראיותיו שאין מוכן בוס
 הופכה וסבהין אמת במוחר להציל עצמו
 בממון חבירו על מנה לשלם והביא דברי
 הראש"ד בשבטתא מקיבלת צבא קמא ד'

ובקיאוח כדדנו בקידם) וכחב בלאו ד'
 על כל פנים הוינן דחיבא עובא מרבנותא
 דסברי דאף בממון דהוי חבירה דשפיות
 דמיס חסור להציל עצמו בממון חבירו
 אף במקום דחיבא פיקוח נפש אלו הורף
 דב"ק בקיורא שהעסקתים לפי שספר
 החורס הוא בנדפס הדם ממש כנראה
 לא בהפסד עדיין כל כך ואינו מלוי ביד
 כל אדם, ובמעייין בכל מה שהכתבי בנדפס
 יסר יפזס מה שיש להעיר בדברי הרב
 סג"ל יצ"ו בן במה שנראה מדבריו להלכתא
 הכי אולא בחסור להציל עצמו בממון
 חבירו וימות ולא יגזול והוא היפך כל
 הפוסקים בסוכרתי בנדפס (מלבד מה
 שהזכרתי גם בקונטרס זה) והן במה
 שמייחס למר"ן שבוחר בחסור להציל עצמו
 בממון חבירו אפילו במקום פיקוח נפש
 ואילו בנדפס הבאחי שריבנו בעור
 ומר"ן בש"ט ט"ו שג"ט פסקו בדברי
 החוס' והר"ש דמוחר להציל עצמו בממון
 חבירו שאין איסור גזל עומד בפני פיקוח
 נפש רק שהייב לשלם אבל לא נאמר על
 זה יסרג ואל יעבור וגם הזכרתי שם מה
 שכתב הרב פני משה דלס קימא לן
 הסורו שלמי בזה, והאכילו דרב הסדא דאמר
 חליבא דרבי מאיר טדים באמרו להס
 חתמו בקר וכו' יסרגו ואל יחתמו בקר
 הבאחי מה שכתבו שהוא מסדת הסידות
 וכו' ע"ה, ואין צורך להפול בדברים.
 ובזה שהביא הרב יצ"ו שכן כתב בגאון
 שאגס אריס בבי' כ"א וכו' כח"ל
 התייבט שהרואס בדברי סאגנת אריס
 פניפן שלחן עיניו החזינה שאין בוס
 הופכה בדבריו בחסור להציל עצמו בממון
 חבירו במקום פיקוח נפש אף כדדעתו
 לשלם, ולא אמר בגאון שאף בדעתו לשלם
 חסור אלא בלא במקום פיקוח נפש דכל
 המחא וממן שלו הוא על סברה ר"י
 שהביאו הסוס' נפיק כל סעס ד' כיס

ק"ו (שהזכרתי בגדש) שכתב בן מפרס
ועל דברי הס"ע שצאנו סרב המהמר
כחב שדבריו המורס ומיכאל חימי סיסא
חסור לנאל במקום פיקוח נפש וחמס על
סרב המהמר יל"ו מלא רחש דברי החוס'
שבבא קמא ד' ס' והרב המהמר הביב
סכבר רחש דבריסס חלא שטיא דברי
רס"י שס דקאי בטיטס הסוכרים דחסור
וכו' פ"ס דכ"ק גאס סיס מסינ מפסס
מר"ן בס"י סניט כדברי החוס' סל"ל על
מה שכתב סרב שמהמר שדעת מר"ן
דחסור לנזול במקום פיקוח נפש כמדומה
לי שלא סיס לו פס לססיב, ועל מה
שהביא מהגאון שגאס חריס לא רחמי
שהביב דבר ולא ידעתי למה טוב גרסס
סניט ס' ירי מסי סל"ל בשנת הרניט
ודברי הגאון המהמר בזה סס בס"י ד'
ח' ג' וכו' ד' ודברי הגאון מוסכס"ך סס
בס"י ס' ח' ו' וכו' ח' וכנראה סיס
חינו הסוספות על הגרסס בשנת הרניא
ולא פטיה לעיין דכ"ק לך גא רחש.
ואת זס חגיד כי בגרסס דק"ח' (בד"ס
וחמיס) העירותי על דברי הגאון
בנין ליון בהסוכות הסהבות ס' קע"ד
שדבריו סובבים על מה שכתב בבנין ליון
מהדורא קמא ס' קס"ד שלא סיס מלי
חללי וסיימתי סלריך לעיין ביוף הססר
חש הביא טיטס כרס"ס והסור וסולחן
סורח ח"מ ס' סל"ע ואס סוכיר דעס
כרססוניס שסטיטס מוקובלת לכהבות ד'
י"ע דמהמר מדב"ק דמוהר להליל עמנו
במחון חבירו וכו', עהס על טוב יוכר סס
ידידי סרב סיקר וסכד סס ויסר מוכס
חח סרביס רס"ס מוסר"ר יוסף צבי לעוו
המו"ל ספרי סרי חמד יל"ו שברחו
בחיסו מקומן בס' סרי חמד שכתבתי
סלין בידי סס' סיקר בנין ליון ברסלין
סלחו לי למנח זכרס לו ס' לעובס) וסיימתי
סס ורחימי סכבר סוכיר דברי סיס

וסרס"ס בבבא קמא ד' ס' שכתבתי בגדשס
חלא סכתב שדעת רס"י סיס דחסור
להליל עמנו במחון חבירו וסכבר בטעס
סכבר לפי שלא נאמר סכלל דלין לך דבר
שעומד בפני פיקוח נפש חוץ מהסלס
עסירות המורס חלא דוקא במלות סבין
חדס למקס דק"ח סול ונא במלות סהס
בין חדס לחבירו (יחול כמו טעלס על
דעת סרב מוסר"ר עיינא שכתבתי בגרסס)
וכחב סלטיטס סזוס' וסרס"ס דחוק מאל
פירוסס, גרברי סס"ס וכחב סמין סמסס
למלך כפרסס דרניס סחא על טיטס רס"י
דליך יחכן סיסא חסיר להליל עמנו ססל
חבירו סרי חין דבר עומד בפני פיקוח
נפש וססיס סמלכר שדברי הנמרא נוחס
יחסר לפי פירוס רס"י ועוד שנס מסכרס
יס לומר בן ססרי ביומא דף פ"ס יליף
ר' עקיבא דפיקוח נפש דוחס שכת
דעבודס שדוחס שכת ופיקוח נפש דוחס
עבודס כל סכן שדוחס שכת וסרי פטיט
חף שססירס סחורס להלל סכת מפני
עבודס חמידין ומוספין מכל מקום לא
ססירס לנזול חס לא מלא חמיד חלא מן
סנזל דסא סחמא חמרינן להוליא חס סנזול
ולא מחלקין בין מלא אחר ללא מלא
אחר סרי חף שססירס סחורס שכת מפני
עבודס מכל מקום לא ססירס ממין סל
סחריס וכיון דפיקוח נפש ילפינן מעבודס
כחמר גס בן כמו מעבודס חניס דוחס
חח סנזול גס פיקוח נפש לא דוחס חח
סנזול וסביא סמך לזס וגס כתב לסוכות
שנס במחון גכוס חסור להליל עמנו
וסלריך בזה (מד"ס ורחימי סאך וכו'
וסלסלס) וסיס וילא לנו מזה דלרס"י חין
מליין מן ססכנס לא במחון חבירו ולא
ולא במחון גכוס חכל לחוס' וסרס"ס
מליין ומדברי סאר רססוניס לא רחמי
בזס סכרע סהס כחבו המלי עמנו במחון
חבירו חייב וכן כחב פרמב"ס בהלכות

פקיעות שדה

בחלק יורה דעה סי' שמ"ח מובן
 שדעה הגאון בנין ליון היא לדינא כשיטת
 רש"י דאסור להציל ע"זו במזון חבירו
 מבוס פיקוח נפש וסוף שכח ונ"ל
 חמיהו על הגאון מוסרי"ע עטליגער
 חבדיק אלמוגא נ"י (מר ירבו סמחב
 שו"ה בנין ליון) שראיתי שנמכחב קב"ג
 (כעטלי בלש"נ) כחזיק בדבריו ובנס
 פרה"ס ובעור חיבא למימר דסברי דלא
 כותב גזל מבוס פיקוח נפש וברי בזה
 כתב הרא"ש בפרק הכונס סי' י"ב שאין
 דבר שומד בפני פיקוח נפש וכן כתב
 בעור דסי' פנ"ט ואם כן על כרחי ומי
 בזה קאי גם הגזל והא דלריך ליעול על
 מנה לבלס משום דאין להלס חלויס בזה
 דהפילו ישלס לבס"ף וי"ל נפשו ולכן
 מחיירין לו בקל קל וגזלה על מנה לבלס
 קל משלל על מנה לבלס ואם כן אפי'
 נמוח כמו שכח הרב בנ"ל ולא יתחא ליה
 להסטים דעת רש"י לדעת שאר פוסקים
 וסובר דרש"י פליג על זה מכל מקום
 הלכה כרבים ובהראי ומכל שכן בלא חדע
 אנה ראה הרב הגיל שרש"י פוסק כן
 לדינא כדי גם רב הסדא בכחבוצות דף
 י"ט לפי דעת הרב נ"י סובר כן ורבה
 פליג עליה דאין לך דבר ששומד בפני
 פיקוח נפש ורבה בשרא כוא ואף למאן
 דאמר דעד רבא לא חמירין הלכה כרבא
 מכל מקום כל הפוסקים פסקו כהא
 דרבא דאנוסים מחמת נפשות רשאים
 להעיד שקר מחמת אונס נפשות אם כן
 מוכח בלא כדברי הרב שדרש לעצמו דומי
 בזה קאי רק על חקות ומלות שבין
 אדם למקום וכו' ואם כן אף אי רש"י
 סובר כן בדעת ר"ח מכל מקום לא סבירא
 ליה כן לדינא וכן כתב הראב"ד בפרק
 ח' מנזקי ממון (גראה דלריך לביות
 מהלכות חובל ומזיק ע"ש בפרק ח' הלכה
 ד') דגם בגזל פשיעא דאין שומד בפני

חובל ומזיק פרק ח' ואף בלא כחבו
 באסור להציל מכל מקום אין כהרע
 בשיטתם כשיטת הסוס' שהרי לא כחבו
 גם כן איפכא שאף שהייב מכל מקום
 מותר לכחלה להציל עצמו (אמר המחבר
 עלן לבי שמלאתי חנא דמסייע למה
 שכחתי הני דלג בנדפס על דברי הגאון
 מוסר"ף סירס חיות שאין הכרה מדברי
 הרמב"ם בסובר שאסור להציל עצמו
 במזון חבירו ע"ש צ"ה ומן האמור)
 אכן מלבין הראב"ד שם משמע בשיטתו
 כשיטת הסוס' ומכל מקום גם ממנו אין
 רחיה גמורה דכוא מחלק בין למסור
 עצמו כדי להציל, ובין מציל כשנוטל ממון
 חבירו מעצמו ולכן כתב דודאי אינו
 מהחייב להניח להרוג את עצמו מבוס
 הלכה ממון חבירו אבל אם מותר לכחלה
 ליעול ממון חבירו מעצמו להציל עצמו
 מניחה עדין אין פכרע מדבריו, ושיין
 במזקי יוסף בחגול בשרא עכ"ל ובסי'
 קס"ח הביא מה שהשיגונו שני רבנים
 מדברי בעור וש"ע ח"מ סי' פנ"ט ומסוג'ו'
 דכחבוצות ד' י"ט והביא גם מה שכח
 בשיטת מקובצת וכתב לפלפל בדבריהם
 ולחוק שיטת רש"י באסור להציל עצמו
 במזון חבירו וסיים ואף לדינא ודאי
 פסקין בפסק בעור ושי"ע דמותר להציל
 עצמו במזון חבירו מכל מקום הרווחנו
 במה שהקרנו לידע דלאו כולי עלמא סברי
 כן וכס צ"ה (חכמה) הביא בזה הרמב"ן
 דאיכא ברייתא דפליגי בה חנא קמא ור'
 מאיר דחנא קמא סובר דאין דבר שומד
 בפני פיקוח נפש אלא עבודה זרה וגילוי
 ערוה וספירות דמים ור' מאיר סובר
 בזה גזל שומד בפני פיקוח נפש, ובכל
 זאת כתב לדינא קיימא לן בפסק בעור
 יש"ע דמותר להציל עצמו במזון חבירו
 מבוס פיקוח נפש בנ"ל.

אמנם ממה שכח הגאון מוסרי"ע שיק

פיקוח נפש וכן כחב הרמב"ן במלחמות
בפרק הגזול ומאכיל דלף שאין דבר
עומד בפני פיקוח נפש מכל מקום לר"ך
לשם דלא אמרו לא ימסור ויכרז אלא
ימסור ויכלס ולכך מחייב הר"ף בנבא
וגזן בידו וזו גם כן דעת הרמב"ם בדרכב
החום' יום הכיפורים ביומא ד' פ"ב.
והנה"ל מזה כחב בחוספז יום הכיפורי'
שם (בסוגיא דדף פ"ב ע"ב
ד"ה ואם אומרים) דשרי הפילו להגזיל
בחזירו לעור עינו או לקלקל לו שאר אבר
כדי להליל עלמו ומזה נראה דמש בכחב
הסמ"ע בס' שפ"ח ס"ק י"ט דלכתולה
אסור למסור במקום סכנה הכונה שאסור
למסור על מנת שלא לשלם כוונתו ואין
הנאלס חלויב בזה ולא קשיא קוביט החום'
יום הכיפורים ונמחקו יוסף ובשלמי
הגזורים פרק הגזול ומאכיל בשמעתא
דמסור כחבו דרש"י ופעל השיעור סופרי'
כהראב"ד ואם כן מצינו דרש"י סובר
מוחר להליל עלמו מסכנה במחזון חזירו
דגם גזל אינו עומד בפני פיקוח נפש ועל
כרחין לומר בדעתו דרש"י כמו שבחבתי
בס' סקודס וכו'. וכן כחב בחב' מיימוני
לסדר נזיקין סי' כ' דגם גזל אינו עומד
בפני פיקוח נפש וכו' אלו חירף דברי
הגאון מוהר"ם ש"ך שם דמחזאר אזה
שכ' בשם הגאון בנין לין שדעתו להלכה
דאסור לגזול כדי להליל עלמו מן הסכנה
וכאן סיפך מתה שכ' בחסובה בבנין לין
סי' קס"ח דלדינא קיימא לן כפסק הסוד
וש"ע דמוחר ופס' גס' שצ"ו הביא גם כן
שיטת הגאון הגל' דלכש"י אסור להליל
עלמו מסכנה במחזון חזירו ושאריך לסתור
זה דלא יחבן מיהא גזל עומד בפני פיקוח
ופידם בטינת דרש"י שני דרכים עיי'ם
דב"ק, גם נספרו בנין לין הגל' בס'י
קס"ט נראה שטעה דעתו לפסוק דאסור
לגזול משום פיקוח נפש שבחב להסביר

פקודות שדה

א' בידו נ"מ פ"ד ס"ב ע"ב, כרו דס"ל
 להורו ור"ה פחות מש"פ מיקרי חמס,
 וזו דקאמר דאפי' לחמס פלוגי דהיינו
 פחות מש"פ חסור במקום פיקוח נפש
 (גם פחות מש"פ חסור מה"ח כדא"י
 כדמנפ"ס וס"ע ט"ו במ"ח ובמ"ט) ויהו
 דוקא כאל ע"ז לשלם הכל ע"מ, לשלם
 י"ל דמותר דגם פחות מש"פ יכול לשלם
 ע' ב"מ ד' ג"ס ובס"מ סס, וקרוצ נטוי
 לומר דהיינו מפרש גם בנתיחא דסנהדרין
 כ"ל דהא דכוספי חמסין היינו כשנזלו
 פחות מש"פ דמחז' חזק נפסלון רק
 מדרבנן נפסלון, ולא ס"ל להורו דחמסין
 היינו דייב דמי אפי' בלבן חמסים
 ומכוס הכי קאמר בשיר דאפי' לחמס
 פלוגי חסור ומיירי כשלא יסיב דמי כמ"ס
 וע' סנהדרין ד' כ"ז וחוס' קידושין דף
 מ' ד"ס וי"א ור"ס נ"מ ד' כ' ד"ס בלא
 דוקא, ולכאורה י"ל דהא דקאמר ר"ח
 דחמס היינו פחות מש"פ וזו דוקא לב"ן
 דלדיו"י גם פחות מש"פ הוי ממון כדא"י
 סנהדרין ד' כ"ט וגז' דהא קא"י על קרא
 דמלחם סוף חמס דמיידי בב"ן הכל
 ליבטל לא מיקרי פחות מש"פ חמס וכן
 מלאחי בס' לבוש האדום, בס"כ ע"כ,
 הכל לפע"ד אינו נראה כן דא"י ס"ל ליה
 כגמרא דל"ן דבב"ק אין נ"מ בין פרוטס
 לפחות מש"פ א"כ סוף קאמר וזו נטיל
 פחות מש"פ בלתי יכול להוציא בדין ה"א
 בב"נ גם פחות מש"פ יכול להוציא ממנו
 בדין, הלא מוכח דס"ל ליה וסיו' דגם
 בב"נ יס ח' בין פרוטס לפחות מש"פ
 כמו ביבטל ודא"כ מיקרי חמס ור"ס
 ס"ס ביבטל מיקרי חמס לדיו"י בפחות
 מש"פ, וע' סנהדרין ד' ק"ט ור"א מלאחי
 לזה דהא בעירובין סס ד' ס"ב אהרין
 דבוכין מן כע"ג אפי' בפחות מש"פ
 מכוס דלע"ז אין נפ"מ בין פרוטס לפחות
 מש"פ ע"כ וסיו' דעירובין פ"ו ה"ג א"י

כחם חלי וז"ל הני כוחם את אבד העירובו
 בדברו כח"ר כוח' הנה ראיתי בהרד"ק
 בקונטרסים הכללים (עמכת אל"ף הו'
 ע"ז) הו' מזה גזל במקום פיקוח נפש
 ובאריך סס בדברי הרובלני (סס פ"ד
 ס"ד וע"ג ס"ב ס"ב) דקאמר סס אחר
 חנו' ז"ל סוף מדרבנן מ"ד דחזק
 חמין לא רובו חין נטעין בו וכו' לא סוף
 דבר באמר לו כרוג את ח"ס פלוגי הנה
 אפי' חמין את ח"ס פלוגי, ובשעת לכאורה
 דכוננים יסדו ואל ישנה ח"ס חזק יודע
 וז"ל חולמא דסיו' כ"ל מזה דא"י
 בב"ק ד' ס' דאסור לכליל עמון בממון
 חסור דפיקוח הרבבות ז"ל דהיינו
 הדעתא דלפטר מהכלומין אלא י"ל עמון
 ויבטל כמ"ס יס לפס' סיו' כ"ל דהא
 דקאמר דלחמס את פ' חסור במקום
 פיקוח נפש היינו בלא הכלומין אבל אם
 מכלס חמ"ס מזה, ואע"ג דא"י בב"ק
 דס"כ חמסן יסיב דמי גזלן לא יסיב דמי
 סס פירשו כחוס' סס דקא"י על דבריה
 דסנהדרין דכ"ס הכל בקרא גם חמס
 מיירי בלא יסיב דמי ע"כ, וא"כ י"ל
 דסיו' ליבטל דקרא נקט (ובמ"ד נט"ע
 דמ"ח ובהל"ן דקא"י הנה בדבריו קאמרי'
 ואע"ג ד"ס לבק' למס נקט ליבטל דקרא
 חזק ד"ס לעשות כזה ולומר דליבטל
 דחמסין נקט דאפי' יסיב דמי חסור
 במקום פיקוח י"ל דכוחא גדול קמיל
 דהא דקאמר לחמס פלוגי דמי' דהא
 דא"י ביו' לא סוף דבר וכו' הו' סוף
 מייחא דמי' חמין כ"ל ור"ה א"ל לעמון'
 דמי' במ"ד בראשית פליא חזק חמס
 ור"ס גזל א"ה חמס בלתי כ"ס פרוטס
 יכול שבוס פרוטס וכן ה"י חמסין בשביל
 עובדן ה"י אחד חמס מוציא קופתו מלאה
 חומסין וכו' זה ב"א ונטיל פחות מש"פ
 וזו ב"א ונטיל פחות מש"פ עד מקום
 בלתי יכול להוציא ממנו בדין וכו' וכן

עד סיון (כאם יתן להשיג בכסירות
 רשותו) יבא כי דמר ר"י בשם ר' מנח
 בר הנחיש ר"ה בשם ר' יוחנן חין קרקע
 נקנה בשחיה מש"פ מילתא דר' יעקב
 ב"ה אומר הפ' עאניו הפ' בחמרה כרי
 ד"ס"ל לסחמא דדור' דגס נע"ג בעינן
 שיכור בפרוטה ולא נגמ' דילן ואם כן
 מוכח דס"ל להיר' דגס בבין ים ח'
 בין פרוטה לפחות מש"פ כמ"ה, ור' דהפ'
 לר' יעקב ב"ה דאמ' הפ' באלו הפ'
 בחמרה כ"ס דמוציא לאו ממוס דס"ל
 דכני גפחות מש"פ הלא ממוס דש"פ
 במדי כדל' בקי' דף י"ב דבוי קידושי
 ספק מבי"ט וממוס הכי בכסירות ע"ג
 דסקילו נכ כוי קנין ודאי מבי"ט, הנה
 צרנו בס"ד דמסיר' חין ראיה דלכור
 להליל עאניו נחמון חנינו כיחא מדענה
 לבלס דיל' דמייבי ע"מ בלא נבלס חבל
 צדענהו לבלס מוהר גס להיר' כדעה
 הרמב"ם ז"ל חמס ר"ה דקאמ' נכחו'
 דף י"ט דקסבר ר"מ עדים באמרו לכס
 החמו בקר ואל הכונו יכנו ואל יהחמו
 בקר ליל דס"ל דגס צדענה לבלס יכנו
 דהל"ס לא היו נעשים רשעים ולא היו
 נפסלים לעדות כזס כיון דממעשה נעלמו
 במי בחחמו טכנו כדון וחס שהניח
 בחיר בשם הגאון ח"ס ז"ל מביס דעכ"פ
 ה' להם לבלס לכה מביסם החר שהחמו
 הוא דבר חימא ובי צביל בלא בלמו
 יפיו נקראים רשעים לפיכך לעדות
 הלא מוכח דס"ל לה"מ דהפ' דעהס
 נבלס יכנו ואל יהחמו בקר מדינא
 מביס דר"מ חזיל לפעמים צברייהא
 חילוניא דכ"ל דעל כגול יכנו ופל יעני'
 כמ"ס כחמבין ז"ל בס בשם ח"ד ע"פ.
 ור' דעטמו דר"מ הוא מביס דס"ל דגול
 הוא מאבזניו דב"ד ברא' צב"ק דף
 קי"ט כל כגול ח' חנינו ש"פ כאלו
 טעל כמחתו עאניו וכו' וחס' יכנו דמי

כדילף בס מקראי דמחמס ב"י חסר
 בשני דס נקי באלס פ"ס, ומה בסק'
 כרשב"ה ז"ל (כונא) בש"מ כחונות בס)
 על הא"ד דא"ס מאי פריך בס רבא על
 ר"ה כסתא חינו חחו לקמן לאימלוכי
 חמדין לכו זילו חחמו ולא חחקטלון
 דאמר מר חין לך דגס בעומד בשני
 פיקוח נפש חלל ע"ג וג"ע וס"ד נלכד
 כסתא דחחמו חמדין לכו חמאי חחמו
 וכסתא כז ר"מ טעמא דר"מ קא חסר
 ולדידיס כז ס"ל דחשוו נפשיכו כז
 רשימי וכו' עי"ה. לפענ"ד דכסיר מקבס
 רבא רבא חיהא כססדרין דף כ"ו כנדי
 קבוראי דקבור נפשא כיו"ט ראשון כל
 ערס וכו' ואכשריכו ר"ה כריס דר"י
 ח"ל ר"פ וזא רשעים עיכו ככרי מליס
 קא ענדי וכו' עי"ה, כרי חע"ג דענדי
 עניכר ודאית מ"מ כיון דאובא לפיעצי
 כזס דכסיר ענדי לא נעבו כזס רשעים
 וככרים לעדיה, וכן חמדין צב"מ ד' ה'
 לא חחזוד לחינבי בלא דמי מביס לכו,
 ועי' חוס' סנדרין ד' כ"ס ד"ס משיקרא
 וכו' כ"ד חוס' ד"ס ואלו, וחוס' ב"מ ד'
 ע"ג ד"ס בטה, וא"כ ס"ל חע"ג דר"ה
 ככר דעל כגול יכנו ואל יעבור מ"מ
 כא ודאי ים לטעות כזס ולומר דיעבור
 ואל יכנו, דכא חילו חחו לקמ' דרענן
 כז חמרי ל"ס דיעבור ואל יכנו ואל
 כמאי דענדי ולא ככנו חנוס נפשים
 רשעים וככרים לפזוח הפ' לר"מ, וזכו
 כמקבס רבא כסתא חינו חחו לקמן
 לאימלוכי חמדין לכו זילו חחמו וכו',
 וא"כ ודאי ים לטעות כזס וחין חמדין
 לכו חמאי חחמו פי' דכילך נפסלן
 כזס הפ' לר"מ כיון דככרי דכסיר קא
 טבדי כמ"ה, וכנס לפי כנר' פלגי כזס
 גס ר' יכודס ור' יוכי כיומא ד' פ"ג
 דר' יכודס קפחיס לחוס ואליל' לרפח
 ור' יוכי ח"ל קפחיס ח'ס כדוסה, ולכא"ה

פיקועות שדה

קשה בא אחריו בולמוס לה' יסודה וכו'
 פיקוע נפש וסוף חיל ר"י קפחח אח
 הרושע דמשמע דלאו בפיר עמיד בזה
 ר' יסודס, ומשמע דר' יוסי סבר בר'
 מאיר דגזל לא הוהרס משום פיק"נ ור'
 יסודס סבר דהוהרס כרבנן דפליגי עליה
 דר"מ ונסה בעיבדא דחסיד אחד (ב"ק
 דף פ') דקאמר שם יודע אני שאין בי
 עין חלל עין אחרו העו' בלכד בעברתי
 פ"ד חברי והביא כח"ר מ"ז הרב האלוני
 ז"ל שם (הובא בש"מ שם) דאג"ש בכתב
 פיק"נ הוהרס ה'יסורין להתרפאות בזה
 דבר שנאמר מזה חקיה ומחשש פסידת
 אחרים ראו להחזיר ציודם ע"ל. ונראה
 דאחריו חסיד ס"ל ג"כ כר"מ דגזל לא
 יוהרס משום פיקוע נפש משום כפי
 חסור להתרפאות בזה כיון דאיכא פסידת
 לאחרים, אבל אי נימא כרבנן דהוהרס
 גזל משום פיקוע נפש בודאי לא היה
 בו עון דעו' ואדרבא מחוייב היה לעשות
 כן משום פיק"נ וכח"ש מוהרש"ל ז"ל
 ב"ש"ם דאם איתו עושה כן מחוייב
 בנפשו, ומ"ם כח"ר דהבא שאני דהוא
 דבר שלא ניתן להשלימין דאיתו ידוע
 משהו של מי חבלה וכזה חבלה כפי
 שיוכל לשלם אח"כ וכיון דליכא בהשלימין
 משום כפי חסור לפע"ד כיון דרבנן ס"ל
 דגזל נדחה מפני פיקוע נפש ח"כ אפי'
 במקום שאי אפשר לשלם נתי' מותר
 לכוזל במקום פיקוע נפש דהשלימין אינא
 מעבדים הפיק"נ רק דמחוייב לשלם אח"כ
 אם חפצו לו לשלם אבל אם אינו לו
 לשלם לא נדחה הפיק"נ בשביל זה, וע"כ
 ס"ל דאחריו חסיד ס"ל כר"מ וכח"ש, וכל
 ראי' לזה מדברי הגאון ז"ל שהובא בש"מ
 בב"ק שם וז"ל ח"ר מעשה בחסיד אחד
 גרסי' וחסיד זה הוא ר"י בן צבא דהכי
 מפרש לה בבבלי' בעברתי ע"ד חברי
 שהיו אומרים אין מנדלין כל שיקר וסוכתי

ע"ד ר"ג גאון ז"ל עכ"ל. ואינו מובן
 לכאורה היך מביא ראיה מזה דאחריו
 חסיד ר"י בן צבא הוה חסיד דר' יסודס
 ד' הגאון ז"ל, דהא לפת"ם מוכח מ"ם
 בעברתי ע"ד חברי דס"ל כר"מ דגזל לא
 הוהרס במקום פיק"נ, ואם כן לא מצינא
 לצימר דאחריו חסיד היה ר' יסודס ב"ר
 אלעאי (דהוא סגסו ר' יסודס) דהא רבני
 יסודס ס"ל כרבנן דגזל נדחה מפני פיק"נ
 כדמיכח מהא דקפחוס לדועה כנ"ל,
 ודאי אחריון בב"ק ד' ק"ג דכל היכא
 דאחריון מעשה בחסיד אחד או ריב"ז או
 ר"י ב"ר אלעי' וכיון דלא מצינו לצימר
 דאחריו חסיד הוא ר"י ב"ר אלעאי כוא
 איכ' ע"כ ר"י בן צבא הוא וא"ס ד' הגאון
 ז"ל ובידועותי דס"ע פ"ט סי' יח"א
 לביא דאחריו חסיד ריב"ז הוה, אבל
 בחמורס ד' ע"ז נראה לכאורה דמספק"ל
 להנתי' בזה אי הוא ריב"ז או ר"י ב"ר
 אלעאי ע"ס. ומזה נ"ל לומר דמור"י אין
 ראיה דס"ל דגזל נדחה מפני פיקוע נפש
 דיש לפרש קפחוס לדועה לא שחשף
 מעט בלחם אלא קפחוס בדברים שחשפו
 לשון קפיח בדברים כמו שאמר ר"י
 בקידושין ד' נ"ב לקפחתי בהלכות כן
 באים ובנעוין ד' כ"ט איחא קפחיתו ד"ס
 לחלחא רבנן סתיבי וסי' י"ל מדבר עם
 הרושע הרבה עד שנתן לו הרושע בלחם
 או בדישיו ליקח וא"כ לא גזל הוא וסוח
 כעין פ"י סנה"ה שהביא כח"ר ולדברינו
 מיושב קיימתי כח"ר מפרש"י ז"ל דיש
 לפרש ג"כ מ"ם רש"י ז"ל בשא"ו סי' י
 בדברים ובת"ש רש"י ז"ל בבבלי' ד' נ"ג
 ד"ס אש"י ור' יוסי דאמר לו קפחח את
 הרושע היינו משום דלא נתן לו בלב
 שלם וב"מ מדאמר ר"י אני קפחתי את
 הרושע ואח"כ קפחח את העיר כלו וע'
 ב"מ ד' כ"ב וע' רמב"ם פ"ה מה' גזלה
 ס"ע ובהשגות הראב"ד ז"ל שם ובש"מ

ומדוע לא העיר נצי מהא' דסוף פ' בן
 סירר ומורר ובמנצ'ס פ"א מהל' רולח
 סו"ד ובחו"מ סו"י חכ"ו במחויב לשכור
 חמרים להליל חבירו ואם לאו עובר על
 לאו העמוד וכו' כרי דמשועבד ממזון
 לבלעל חבירו וממילא ק"ו נמי דרשות ביד
 המסוכן להליל עצמו ואם לאו עובר על
 לא העשה ועיין יו"ד ס' קנ"ז בסנה
 דמחויב ליהן כל ממזון ולא יעבור על
 לא העשה ועיין פ"ח סק"ד ועיין בשר"ח
 ב"ח החדשו' סו"י נ"ה ועיין בס' ב"מ
 בלעשות רבות בסוף ספרו ועין בסמ"ע
 ח"מ ס' חכ"ו סק"ב ויש להאריך הרבה
 בזה ואכ"מ עכ"ד י"ה' ובס' סיקר חבן
 שחיס לידידי כנאזדיק לזין י"ו' שנדפס
 מקרוב רחמי בסי' ס"ג שמפלה בהכחתי
 כדן זה (אם מותר לגזול מבוס פיקוח
 נפש) ובסכסוכות שהוכרחי בנדפס (דכח')
 ודבנא קמא וסירובלמי) ודבני חיות
 מהבנים שהנחתי שם כביאם גם כגאון
 כ"ל י"ו' ושקיל וערי בזה עיי' דביק .
 והנה בנדפס כחבתי (בדף ז' ע"ד בד"ס
 ורחמי) בשם סרב מוסר' הירש
 חיות בהנהגותיו לבנא קמא ד' ס' דמליו
 בירושלמי פ' שני דעבורס זרס הלכס ב'
 שאמרו לא סוף דבר האומר סרוב אה
 פלוני אלא אפי' אחר חמוס אה פלוני
 חייב לחסור נפשו משמעות לשון זה סוף
 שכן אחרו בפי' בירושלמי, אמנס סמע"ן
 בגוף דברי בירושלמי שם ובסוף פרק
 שמנה שרעיס ישר יחזס דלא סיימו
 בירושלמי בן (חייב למסור נפשו) אלא
 אחרו לא סוף דבר וכו' אלא אפי' אחר
 חמוס אה פלוני עכ"ל וחו לא אלא סהרב
 פני משה סבין שהכנס לומר בגס אה
 חומרים לו חמוס אה פלוני חייב למסור
 נפשו וסרב מוסר' ח"ח נמשך אחר פ"י זה
 וכן כבינו כחם וכמס גדולים .
 אף עתה הסגתי ספר יקר מי שלמה

כ"מ ד' ס' ד"ס לה חמור ודוק, ועוד
 י' להאריך בוס סענין ואכ"מ ודי בזה
 ויקבל כח' כח"ס מאכ"ס ככל חפץ לבס
 כח' ס' וכחשר חיותה לו נפש ידיו
 כדו"ס באכסס מב"כו ככל עוב

רפאל בהגאון סיהר"א ליב

שפירא וללה"ה.

גם ידידי סרכ"ג מוסר' שמואל
 אביגדור הלוי מעיר סארעצק י"ו
 כחב לי בענין זה על מה סכתבתי רנ'
 מדברי רש"י בב"ק ד' ס' ע"ב בד"ס
 וי"לס דלא כותר מבוס פיקוח נפש לסליל
 עצמו במזון חבירו וכו', וז"ל במ"ס בד"ס
 אין לך דבר וכו', לפאורס קסס לרשי
 מאי פריך שם למ"ד למיקלי מאי אבע"ל
 להני חרי קרתי סא י"ל דחשמעי' דלא
 סיס לו לשלס במזומן משוס ככי שלח
 לסנהדרין ואסרו אכל חילו סיס לו מזומן
 סוי סרי וי"ל דלא מססכר לחלק בין
 מזומן לחינו מזומן דחי סרי במזומן
 מבוס פיקוח נפש סרי גם באינו מזומן
 כיון דדעתו לשלס אף לפמ"ס בד"ס
 וסרב דים מחלקים בוס סדרא בקוסיא,
 ד"ס ומן סקסס אפי"ס ביומא (פ"ג)
 דקפחיס בע"כ סא לדידיס אסור להליל
 עצמו במזון חבירו וי"ל בפניו גם לרש"י
 סרי, עי"ל בודחי פיק' גם לרש"י סרי
 להליל עצמו במזון חבירו וסחס בסאלח
 דה"מ ע"ס סיס רק ספק פיק' דכלא
 סדיפס סדיסוס ג"כ אפסר יליוסו נגדס
 לכך אסור דבספק אחר' חוקי ממונא
 בחזקת מרס עי"ל דרועס נכרי סיס
 דבפיק' לפ"ס סרי גזלח נכרי עכ"ד י"ו .
 וידידי כגאון מוסר' יוסף לערנער
 י"ו' אבדיק וואלעיססס כחב
 לי בענין זה וז"ל באו' ע"ז סאריך אה
 מותר להליל עצמו במזון חבירו בפ"ג
 (12)

פקודות שירה

יִלְדֵי כְנָאוֹן מִדְּיִנָּה בְּמִנְסַק יִלְדֵי
וְרֵאִיטִי שֶׁסֶּדְרָה נִחְמַד וּלְפִי כְּנֵרֶשׁ הוּא
הַאֲמַח בְּפִי לְשׁוֹן הִירוּשָׁלַי וְאַעֲחִיק
דְּבָרָיו כְּלִבּוֹנוֹ וְזִסוֹ (בְּנִיעוּקִיו עַל הַשִּׁים
בְּדָף כ"ו ע"ב) יִירוּשָׁלַי סוּף פֶּדֶק שְׁמִי
שְׂרָלִים אֵין דּוּחִין נֶפֶשׁ מִפְּנֵי נֶפֶשׁ לֹא סוּף
דְּבָר כְּשֶׁאֲמַר לוֹ הַרְגֵּנִי אֶת פְּלוֹנִי אֵלֶּה
אֲפִי חֲמוּם אֶת פְּלוֹנִי, וְגִדְחָקוֹ בְּזֵה
הַעֲפָרָשִׁים דְּאִיךְ יִהְיֶה וְאֵל יַעֲבֹר עַל
חֲמוֹס וְכִרִי כֻלָּל כֻּלּוֹ דְּאֵין לָךְ דְּבָר אֵלֶּה
שְׁלֵשָׁה מִנְיָיִם שִׁיעוּמוֹד בְּפִנִי פִיקוּחַ
נֶפֶשׁ וְג' דֶּסֶךְ (דֶּסֶכִי) פִּירוּשׁוֹ לֹא סוּף
דְּבָר כְּשֶׁאֲמַר הַרְגֵּנִי אֶת פְּלוֹנִי וְאֵם לֹא
אֶהְרֶג אֲפִי חֲמוּם אֶת פְּלוֹנִי וְאֵם לֹא
אֶחְמַסְךָ אֲסוּר לִכְלִיל אֶת מִמּוֹנוֹ בְּמִמּוֹן
חֲבִירוֹ עַכ"ד יִלְדֵי, וְכֹה פִי יִשָּׁר וְנִכּוֹן
לְפִי סִיגְנוֹן לְשׁוֹן הִירוּשָׁלַי כְּמוֹת שְׁמוֹת
לְפִנֵּינוּ.

וְכַסְפָּר יִפֶּה לֵלֶב חֶלֶק שְׁמִי (לֵמַר
קִישָׁא הַרְסֵג מוֹכֵרִיךְ פֶּלֶאֲלֵגִי

ש'אין מקום לכוכים ממאמר כזה שכונן
ההנאים לא היו ספגים מנוקדים כמ"ס
כסופר בשם יש' לומרים, וידידי כרנני
המופלג אלכסנדר זיסקינד רובינלכט
(מכילאיכטאק) יצ"ו כחב לי וז"ל ספגים
בנפסי עז לכחוב לכ"ח מה שראיתי בספ'
בר"ח מע' א' וא' רצ"ט פ"ד הנקודות מי
כמליא וכו' וראיתי בשו"ת ברדכ"ז ה'
שלישי סי' סרמ"ג כחב כס וז"ל וכן
אמרו יודע ה' כללאל לזרף לחיות
שנבראו בהם שמים וארץ ומסר הנקודות
וכטעמים כשאר חורה שבע"פ סיכוי' פי'
לחורה שנכתב כן הנקודות וכטעמים פי'
לחורה שנכתב, וגם זאת כחב שם מדוע
אין כוחבין הנקודות בספר שורה כדי
סיכוי נדרש בכל מיני כלימוד ולפיכך
אמרו חז"ל אל תקרי כך אללא כך וחילו
היט מטייט לא נוכל לדרוש כך, אבל
באמח גם הנקודות נמסר כשאר חורה
שבע"פ יעוין שם וימלא חדשות ונלוות,
וצאר לחפלא על כח"ר שלא כביא את
ברדכ"ז בספרו עכ"ר יצ"ו.

ובגוף דבר זה אשר הכאחי בספרי
דברי הסופר שנים' כנס"ג
החדש קרא עלי ערער גאון בדורנו זריק
חמים יצ"ו וכחב אלי צענין זה דבריש
נמרצים ועם כי לא אוכל בעת להחייב
בדבריו לאסבה האצת אעתיק להבוח
דב"ה, וז"ל ופנס כביא כבודו ממאמר בשם
אחד מן ההדשים נקודות מי אמרן ועושה
ספק אס הנקודות כן מפיני והנס יראחי
מחד לדבר לפני כבודו שיהי' שמא ח"ו
יקפיד עלי, אך כנס כבודו בודאי מקיים
הדבק במדוהיו וכו' ולזן אחרי רוב
בקשת הסליחם מכבוד חורחו שלימ"א
לא אמנע לדבר כאשר הוא מלאכה שמים
ואניד כי דברים כאלה לא היו ראויים
לפזר בספרו המהולל והמשובח, אך
כבוד חורחו שלימ"א מרוב המלאכה אשר

סימן ד'

כללים מערכת הארץ

באמצע אות כ"א

על מה שכתבתי שם מ"ס סופר אחד
בס' כנסת הגדולה החדש במחברה
א' עמוד יצ"ו במאמר נקודות מי אמרן,
דברים חקרו בזה יש' לומרים שכן כלכה
למ"מ, וי"א שצורא הסופר ייסדן, ויש
מוכיחין שנתקנו אחר החימה בהלמוד
ומביאים ראיה מהסיד דמי כחב חוטאים
העלום כחב וכו', כנס עתה ראיחי בס'
בס' יסוד האמונה להרב ברוך קאסיבר
בס' שני (עמוד העבודה) בדרוש השחבה
וה'ראש ד' קמ"ד ע"ג וז"ל האיל ואחא
המאמר כזה (מי כחב חוטאים חטאים
כחב) לידן נדקדק סלא יש' כדל בין
חטאים שחמ"ס בחמץ פתח לחטאים
שחמ"ח נפתח, כי בחמץ פתח פירוש
העבירות עצמן, אבל חטאים נפתח בחמ"ח
פירוש חוטאים וא"כ מה אמר יתמו
חטאים כחב סלא שם כחב נפתח וא"כ
פירוש חוטאים אבל כענין הוא כי יש'
אס למסורה ואף דכחב חטאים נפתח
פחמ"ח מ"מ יכולים לקרות ג"כ בחמץ
פתח וקאי על העבירות אבל אי הוה
כחב חוטאים בוי"ו ובחולם שוב לא היה
הפסר לשנות סקריאס מחוטאים לחטאים
וזכו שאמרה ברוריה מי כחב חוטאים
סלא נוכל לשנות מחוטאים לחטאים כרי
חטאים כחב ואף דכחב נפתח כבר לנו
יכולים לשנות הקריאה מחטאים נפתח
לחטאים בחמץ פתח וקאי על העבירות
ולא על החוטאים עכ"ל, ולפי הנראה הוא
פירוש נכון בכוונת המאמר ומובן לפי זה

פקיעות שדה

לפניו לאסוף הכל כמאסף אחרי העמרים
 נכנס גם באסיפתו גם ביבולת לא עוב
 וכאשר קרה לחלמירו של אלישע הנביא
 (מלכים ב' ד') הלך ללקט אורות וכו'
 כי כשי"ח נתן החורב למטה ללמד עס
 ישראל המקרא ופירושה וכאך אפשר
 ללמד המקרא בלא נקודות ואך יעלה על
 הדעת להספק בזה וכ"ס לומר ח"ו
 נשחטו אחד חמימה החלמוד האם אפשר
 להספק בזה ח"ו, אין זאת רק דברי
 אפיקורסות נמורה, ולפי דעתי בזה
 דברים כאלה לפני חלוצי האמונה עלול
 מאד להיות ח"ו וכנה נמלא רפס וטיט
 הרבה בחזות אבל אין להעלות על
 שלחן מלכים ונכבדים וליחסם בחור
 המאכלים הטובים כי אם רבו כמו רבו
 בעוה"ר ספרי פלסטר כאלה אבל אין
 להעלות דבריהם ומחשבותיהם סרעות
 מה שיחטו דופי בדברי חז"ל ובאמונתו
 הקדושה אין להעלותם בספרו של כבוד
 חורחו הרמה אשר הו' ה' רחמי להיות
 טהורה וסמימה וטלא יבא בחוכה דברים
 שיוכל לגרום ברפיון האמונה ח"ו ע"כ
 אחרי בקשתי סליחה מכבוד חורחו הרמה
 הנני להציע לפניו כי לפי עמתי ראוי
 לכ"ח להחליף העלה כזאת או בקינערים
 הסוא ולהדפיס אחר ולהשמיט בדבר הזה
 שעושה ספק אם הנקודות ח"ו אחד
 חמימה החלמוד ה' ישמרתו ממחשבות
 דעות כאלה ויחליף העלה באחרת באופן
 הספרים שלא נמכרו עוד כי לפי דעתי
 יוכל להיות ח"ו לצור מכשול לפני קלי
 הדעת כי דברי רב כמוהו יוכלו ח"ו
 להזיק. יותר מדברי החדשים בספריהם
 אשר יחנן שלא הרבה יפנו לדבריהם
 וידעו כי רפיון האמונה מדבר גם משא"כ
 כ"ח הרמה בזכרו ספק כזה ולא ישפוך
 עליו עכעט כאלו באמת ספק הוא א"כ
 מה יעשו הבאים אחריו ונפרט בפרט

שחטו לדורות ויפול בידו אלפי אנשים
 וע"ז אמרו חכמים כזהו וכו' וישחטו
 החלמירים כו' ואם בלתי אפשר להחליף
 העלה לשחט לריך להעביר קולמוס על
 בורות אלו באופן שלא יסיח רשומן יכיר
 ויסלח לא לי כ"ח כי מלאכת שמים היא
 ועוד ע"פ עמתי ג"כ ראוי כן לבלי יבאיש
 דברי זיוני כ"ו כאלה את שמן רוקח של
 ספרו הקדוש, ובעיקר בדבר מה לי
 להאריך כי מלבד שהסברא הוא' שהנקודות
 חלילה המציאו כ"ו ח"ו, הוא אפיקורסות
 ופסירה נמורה בחלק גדול של חורס
 שב"ס, הנה זה הוא לדעתי שטות גדול
 ודברי שחוק (וסכנסת בגדולה לא ראיתי)
 כי איך למד משה החורס לישראל ופירושה
 להם בלא נקודות כי החורס ופירושה
 ניהנס 'מסיני (יעוין ברמב"ם בסקדמת
 המשנה) וכאשר פ' להם בחלב אמו סרי
 פ' להם בחלב ולא בחלב, וטמאה
 שבועיים פ' להם שבועים ולא שבועים
 יום, זכר עמלק כוונת לפ' להם אם
 רק זכרים זכר או זכר, לא עמד בה
 כוונת לפרש אם בעל הכהנה לא עמד
 בה, או לא עמד בה אפי' על ידי אחר
 וכנה רבות מאד מאד, ומי לא יבין
 שהרבה דברים נשחטו עפ"י נקודות ודברי
 אפי' נביא לא היה רשאי לחדש דבר
 בנוגע לדין ע"י העניות י"ז ע"כ הא מקמי
 דאחא יחוקאל מאן אמר ואך יעלה על
 הדעת על הנקודות, כ"ס וכ"ס שאסור
 להעלות על הדעת בדברי ברשעים
 שהנקודות המציאו אחר חמימה החלמוד
 וכל הנמשך אחריהם בזה אפיקורסות הוא
 ומין, וגמ' מפורשת בנדרים ל"ז ע"כ
 שגם קרי וכחוב הוא כלכה למטה מסיני
 וכ"ס כלל הנקודות שביקר פ' החורס
 חלוי בזה וכן מפורש להלכה בשו"ע א"ח
 סי' קמ"א סעיף ח' שם כלכה למטה
 מסיני ומפ' שם מעשה באחד וכו' בפני

1

שטעט

וַיִּמָּה שֶׁבִּנְיָא ב"ח צִסס כּוֹסֵז הַכּוֹף מַגֵּמ'

זאת אין זו דרך הפיקודות חלילה ובכך
 היו לפנינו כשרהם אנשים גדולים ודוקים
 שפעו בזה וזה מפני שפעו בזה נטיל
 בהם השד הפיקודות חלילה ועם כי
 באחד אנשי הדיוט לא עמדתי במקורם
 זו כי הספרים המדברים בזה אין מליוס
 חללי כאשר כחציו כסד"ה בכל זאת כחציו
 כדרי חזק עם לדמות הוכחה הכוזב
 הכנסת הגדולה עפ"י דברי הריב"ש וכו'
 בעי"ש. ואשריו נמטיים להרש המשיג יל"ו
 אשר נחללנו וכו' על ידו לפרסם אחרות
 קדמות הנקודות ואין להטיל בזה ספק
 בדבר והמספק בזה אינו חלף פועה
 כאשר יחזק מחוק דברי מחבבי רבני
 דורנו יל"ו אשר אחריו בזה כס"ד קמ"א
 קמ"א דמט"ל לידאי ואלה דברי המכחישים
 מהרשנים הגאונים יל"ו.

בכתב א'

כ"ה יום א' י"ג ניסן תרנ"ב שאחרי
 ברכה ושלום לכבוד וכו' בקצ"ח מוסר"ה חת"א
 כ"י לחדק"ק קר"ב ולכל הגוים חלוי יתענו על
 רב שלום וברכה נח.

אחמור הניעני מחז"ק מיום עש"ק
 ויקרא ועם כי מהמנעו כחציו
 להשיב קודם חתן מרוב הטעדות דיומא
 וכו', ועוד טעדות טעות וכו', מכא
 וכתם מחזקים ומהם מכא גאון זאנו
 כחיות נחלות ולא חדש אם חלף עז
 פטוים להשיב גם לאיום מהם ונפרע
 לכחז"ל אשר הסכרת לכחוב ככתב רב"י
 אשר הכחיות קשה עלי ככ"ו כחיות
 אשר פרוי בלעז חתי מוכרת להסחל
 הרכס יחזק מכתי להסחל לכחוב לסחוגין
 להטות דעמו סנדולה, בדבר מה שהביא
 כסד"ח כללים מע' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 סיפר ח' מכה"ג החדש אשר העיר חותו
 רב גאון ח' על שניחותו להזכיר כספרו

החדשים אשר מקרוב באו כי יתחם עלינו
 ויחמור לכל עמו ישראל מהם ומחמורם
 ויחמור רגליו מכל מכבד וידריכנו
 כחמור, עכ"ל רב ה"ל יל"ו.

ואני פקדונו חקף לקבלת מסמני הכחיר
 כחציו לו אשר מחזיו מאד לקראת
 מכתבו וחזן לי בלתי חידם וגדל חס"ח
 על עובדו הגדולה להכניה בעינא פקחא
 כספרי הקטנים ולא כחשך ידמה שאקפיד
 בדבר חלילה ונכסד הוא כי חממה מאד
 חס יודיעני בנחותי הרבות עם כי
 בעיקר כחציו לא יכלתי להחייב מנדל
 טרדותי הנעמתי להחייב ח"ך לחקן
 הדבר כי חס אשר יען במכתבו ח"ך זה
 מחקן מפני הטעמים אשר כחציו לו
 כחציו ח"ך וקיימתי בעלמי כחל ח"ך
 ויגיד וכו' ושלחתי פ"ו עלה מידיו נפשי
 רבני גאון דורנו יל"ו ועמוס חרבי פנו
 חל כחציו והכחציו דבר ליישב דעתי
 העניס וחציו דכ"ק לכלן ח"כ"ס ובחתי
 דכ"י וכו' ערס סקנלתי חסובות כל
 הרבנים אשר בלחתי מהם יל"ו כחציו
 ספר יקר ונכבד לידוד נפשי הרב כחציו
 וחופל וכו' ח' חלף מוכר"ר יעקב
 כדק בעל המחמרים יל"ו אשר כס"ס
 חס"ס לכתב חסובות יקבנו וכו' חלחתי
 מרנוע לנפשי כי כחציו אשר בלחתי בו
 (מאפס פחלי לעיין בו הרבה) רחמי כי
 הרחיות כחציו ככנס הגדולה החדש
 ח"ך (מרבית דיוחב ומבטורים ומחיות
 דבי טובים דורק) כל כח הקידמין ח"ך
 וכן כן הדברים אשר דבר רבי חליו
 הכחור האשכנזי בעל ס' מסורת האסורה
 ויס ג"כ מי שמוכר אחריו ועם שהבאים
 אחריו דחי דבריו ורחיותיו כאשר חקף
 ח"ס טבור ידיו יעקב כחציו יל"ו דכחיות
 ח"ך בזה ח"ך הוא ראה חממה חקף זרועו
 לבד וללחן חממה דכ"י חסובות כאשר
 עיני הרוח חממה כספר חקף ח"ך, בכל

דברים כאלה אשר ימלאו המקולקלים חז' לחלוח בו ואשר לא ידע איך לחקן הדבר אחרי אשר כבר נחלקו רוב הספרים, הנה באמת שהדברים הובאו לספרו בלי כשנחה אף כי כספיו לא נזכר שום חיזוק לדבריו רק הסיפך ביטול דבריו, וימ' ראוי בהמשך הזמן להדפיס בוייגצן אחד לחקן געיות הדפוס וקלף חיקונים והשמטות ובחוסר יוכלל ג'כ השמטה להראות ביטול דעת הסופר נפסדה אחרי שישים עיניו בזה וידע כי' כי עוד כס' מסורת המסורת מר' אלי' בחור בעל החשבי החזיק בדעה כזוהי זאת לאחר מולא הנקודות והטעמים עד חכמי המסור' מייסדיה בן אשר וכן נפחלי ואין להשפלה עליו כ'כ במיעוט ידיעתו בספרי החלמוד רק מקיפא ובאגדות וכתו שהעיד על עלמו בהקדמתו להחשבי שלא ראה בטובה פהיות דאבי ורבי (לחכמים מעט שמעתי ומעט ומחשם לא נקשתי וכו') ואם שבעמו כתיב מ'ס כרב ר' לוי ב'ר יוסף כס' הסמדר, ואם יאמר האומר מאין נדע שיופי הנכונה נאצרו הנקוד והטעמי' ישיב החשיב מקרא מלא הוא דכתיב ובחנה וכו' באר היטב ואף לרז'ל בסוטה כשנעים לשון מ'מ כחב האשורי אחד מהם וכלי סימני הכהונה אין להבין באורם ובפרט החלות הסוות באזהרות ומובדלות בקריאתן. ועיין בכוזרי מאמני ג' סי' ל' לא ל'כ ליה ובמגילה ג' א' ונדרים ל'ז כ' ויכינו במקרא זה פיסוק טעמים ובפרש'י אלו בנינים וכן בראש וירושלמי מגילה פ'ד ובס' שכל אלו הטעמים וגם ההכס במאור עינים בחלק ימי מולס פרק ג'ע ורמבמ'ן בהקדמתו ככוללת לחומשי תורה באור לנתיבה האריות לדחות דבריו בשתי ידיה וכוזריהו ביטול דבריו, ופ' במגדל עוז מהרב ר' יעקב עמרין בעליית הכתיבה כתב על ראייתו מנ'כ

כ'א שכחם דברי ריק, וחמה על עלמך הכי יפ' להאמין שעשוהו בא מפני שהיו הספרים בלתי מנוקדים וכו' הרב בעלמו חסד ידיעה בקריאה בגם הוא קבל כך מרבו בלמודו ואיך יספוק יואב דם נקי חס' למד קטלי' וע'כ משום שטפה מלאכה כ' רמ' בלימודו שלא בדיוק ומיעוט ההשגחה על חלמידיו שלא יעשו וכ'פ הרשב"א וכתי' משמע דכ' שילי' יואב לרבים איך לקריתן אכדר ליה זכר בסגול ועי'יש בחו' פ' ר"ח דרבי' לקרי' זכר כדון וסיינו רמ' שלא אשגח למידע כיני כזה קרי חלמדי' אכל אין לפרש בגם רבו טעה דא'כ לאו רמ' היא וכ'כ בנמ' וגם על כהנ' מנכרות יו' יפה כיוון הרב המשיב עליו וע' בקבלת יעקב בלקוטיו לברכות בדפי הס' ל'כ ע"א על פרש' קרי' ב' מטאים כונחו דפא בקרה כחיב מטאים בפתח רחב וא'כ ודאי פשט הכתוב קאי על חוטאים כלשון ובייתי אני ובני שלמה חטאים דלשון חטא נקוד ככולא קרא בחטף וא'כ הוא כדעת ר"מ דבני רחמי' דלימוהו רק היא דקדקא מדלא כחיב בדיח חוטאים ע'כ קרין ב' מטאים בחטף וביינו סיחפלי שיטובו ואז ממילא יחמו חטאים שלא יהיו רשעים עוד ודרשה מקרא ומסורה עכ'ל. וכ'כ בחוכמה ר"י הסיד ובחוכמה כהנ'ס דאע"ג דלא כחיב בחטף פתח מ'מ דריש מדלא כחיב חוטאים וסיינו שדרשה מקרא ומסורה כאלו כחיב בחטף חיה ובטית רפוי' מדלא כחיב כסוי' חוטאים, ובס' נחלי דבש שער הכני' נהיב א' ד' י'ט ע"ב שהקשה במשלי א' אס יפחוך חטאים וכלא כאן קאי על החוטא ונקו'ס' כס'ס חטאים כחיב יעש'ב שלא החבונן כפשט הגמ' בקושיהו ובגל', ועי' כס' כיחש מאמה השלישי פרק י'ג ד' ל'ח מש"ס באורך להראות טעוהם שחשם מבואר

דעתו של אדם מעורבת בין הכריו' כרס'כ
דכחבו' חבל חלילה לנסיו' בשביל זה חס
כל הדף לגניז' ודי בזה ואילי כדלי
פיתיישכ עם רב גדול י"א ונאמן רוח
מאוסניו אשר ישקול בדבר בשלם חכמתו
וכו' וכו'.

יוסף זכריה שמעריץ

(אבד"ק שאויל)

ואלה דב"ק במכתב השני :

מבתי"ק הגיעני זה חיזה ימים ואם כי
חייתי כמה בקי ככריאות
בשלימות נוסף על שאר ערדוה שא"א
לאשמושי ב"א פיתוי רגעים אחדים
לכתוב עוד הפעם העזקה חיזה דברים
מס' כנזרי ומגדל עון ומאור עינים
מהגלך לענין הנדרש ואשר אדמה כי
תנוה דעתו אשר עם כי בודאי לכתחלה
כי למותר להעזיק מהכנס' רק מה
שניגע להעיר על דבריו וסי' יותר כדאי
להשמיט אלו החיבות כמה שהטיל הספק
נקודות מי אמרן אבל אחר שכבר נדפס
לדעתי אין כדאי לת"ע לדבר מזה כלל
ורק בהמשך הזמן אם יבא להדפיס עוד
חיס'ם חיזה קונטרסים אז יוכל להעיר
מה על שגיאת הסטיל ספק בזה ולדקו
בזה דברי הרב ר' יעקב עמרין במגדל
עון בעליית הסתייג' וז"ל ראוי להזכיר
פה גם מענין הנקוד העברי וכללו
הטעמים אשר עם כיום מהמבטלות
הראשונות שהולדתו ומולדתו מימי קדם
עם האותיות בזמן אחד שהם ממין
המאריך אשר אין מציאות לאחד בלתי
חבירו כי האותיות בלתי נקודות כנפוח
בלי נשמות וע"י הטעמים החיבות חיות
וקימות ועם שנשמתם במכתב בלתי מנוקד
בהכרח יגלך לבקי סודע ומכיר שימות

כתיבך לפי פשט כלשון. וע"ש עוד פי"ד
מחשבות הכי"ם סי' רפ"ד שהביא רא"י
מרים שמנין לבדו שאין סוכה אחרת
זולת מקודות" שהם לזכר בסגול כטון
וקמץ סקף ולכן דקדק בדבריו שהרי חבירו
מלמד עליו שהוא סוכה כמוהו, ורש"י
נקט הרא"י מעלמות הסוכך מעדות העלה
עצמא חף שלכבא' סיס די לכוזיה ממלח
שמנין לבדו יעס"ב בכל המאמר שהאריך
לכבר הדבר בראיו' ישרו' ולדחו' דברי
רא"י אשר כל דבריו בזה כמון חדפנו
רוח, וע' רש"י סנהדרין ד' ס' ע"א יכול
בכלב אמו (ובלרי) אבל כחלב מותר לבשל
חמרה ים אס למקרא, וכללל למותר
לכאריך עוד בראיו' בנימול דברי הכל
כ"לו המבטולין מעמין לפני כל מי שיש
לו חיד לעצום ולב להבין ובכל זאת טוב
כיס אשר יראה להשיג את סס' היות
הנ"ל אשר כמעט כל מהפחתו מיוסד על
ענין זה ואשר בעת שגיש סעז לדבר
מזה בדפוס כיס כדאי שיסיס לנגד עיניו
ואם כי אין זה נעיבובא וכו' ועכ"פ ראוי
שתנוה דעתו בזה ואחרבא יותר טוב לע"ע
שלא לדבר כלל מזה כי גם מי שיראה
זאת בספרו לא יסית לבו לזה כי מדברים
שהביא בעצמו נראה ביטולם ולא סוכיו
רק בשביל חיזה הערות שהזכיר להשיג
עליו וגם שרמו שאין הספרים. (שהזכיר
הכותב בסנה"ג) חתח ידו לכן לא ראה
להרחיב דבריו יותר בזה וכו'. ובאמת אם
כי לא ידעתי לע"ע מי הוא הרב העציר
אבל בחום לבנו הפריו יותר על המדה
לגניז חלילה את כל הדף בעבור שרמו
על דברי הכותב כלו אשר לא נמלא
בדבריו פוס רמו להחזיק דעה כוזבת
זאת רק בכותב שאין הספרים חתח ידו
זולת מה שמזכירו בחומר הסופה הנכתב
שהסוכה לכתוב כן מפאת חוקי הדף. וזהו
כלל מאמרים מלאן אחרו לעולם יבא

כך ולשון השמ"ק מקשים דלא נשאו נמי
 דכתיב בלא יו"ד אי"כ מלין למקריה לא
 נשאו כמו לא נישאו וכו'. ולי"נ דלא ל"ק
 דלא לא כי' להם כתיבה חורב כע"פ
 וגורסין עפ"י בקבלה לא נישאו וכו' וסו'
 ודאי להם איך קבלו בקריאה לשון הרה"ט
 עכ"ל. וכי"כ כר"ן וכוה"ט נדרים ל"ס ע"ה
 ד"ס דיקא נמי דקתני שנינו לו כלומר
 שכן כי' קבלה בידם לקרות בחזק השפ"י
 שאין בכתיבה שום הפרש עכ"ל) ומומילא
 הכ"נ לענין דברים שבדבב שניקוד כיו
 להם בקבלה איך לקרות, והאמת שמא
 היות כתיבה כס"ת בלי נקודות שהנה
 בכלל הנהגה כע"פ וזהו גרס' לר' אלי'
 צהור ודעמי' שלא היו האנאלת הנקודות
 מקודם אשר באהם כמה דברים מצוללים
 מהליקין והוא טעות החוש כנלוי לכל שכל
 ספק שסיו מיום גריאת הכתב ביהודה
 ט"ס מעלמו וז"ל לא אדע לכוין הדברים
 שהשאלה נקודות מי אחרן הוא נוסח
 לאפיקורוסות ולמה לא יתכן שלמדש כע"פ
 קריאה התיבות הרי"ך לנקודת לבאר אופן
 קריאתה כמו וראה וראה בחלב בחלב שלפי
 דברי ר"ב כי' הלימוד הוא מסור להוקני'
 והחכמים איך לקרות התיבה וכמו שמוכרת
 לדעתו ג"כ שלמדש כע"פ שיקראו באזה
 נקודה ומה נ"מ לזה אם היו נקודות כיון
 שבהכרח היה נליך לקבלה איך חסיד
 הנקידה או איך שחסידי הקריאה מהחזקה
 הסיור, וכנס גם בידי חזן ס' מסורת
 המסורת מנ' אל"כ בעל השבט ורק מה
 שהחזקו שבהחזיקו כולם בשמו גם המאור
 עינים בחלק ימי עולם פרק י"ט הביא
 דבריו באריכות שדעתו שלא הושמו עד
 אחר החימה הגנ' ופירש כי אמרם ים
 אם למקרא ולעסודת וכן אמרם כל
 פסוקא דלא פסקי' משם במגילה פ"ג כ"ב
 ה' הכונה על מה שסיו לומדים כע"פ
 כפי קבלתם ואמר מי שוכחת היות דעתו

הנקוד שייך לקרותו בשום שכל, אך
 הסביר האותיות ולא ידע הנקודות יחיד
 בעיניו דבריו הספר החזק ולכן מוסכם
 אלל המחבר' תלמודי' ומקובלי' והדורש'
 והמקריים שפה אחת להם שניקוד יתכן
 בסיני כמו שחז"ל בהקדמה המקרא
 גדול והוא אינו אומר כן אלא מיום ברא
 הליקים אדם ברא את הכתב ונקודו הרי"ך
 לו ודאי חבל הפער לא היה בשלמות עד
 שיתכן למשה מסיני מושלם לו כל דברו
 עכ"ל. ועי"ש שישגי' על ר"ה הבהור
 במדקדק האבגמ' שבה לו דרך לעלמו
 וקושיאיו כלן מהליקין שסיו בעל כרחו
 סודת שס' להם נקוד וטעמים מפי
 מרש"ט אי"כ מי הוא שיהמר שנתנו אח"כ
 ויונה שלא היו לנקודות וטעמים השמות
 שנתנו להם בגולה וכך חזי סיבר מ"מ
 דבר אחד הוא ואין השם מעלה ומוריד
 בעיני זה וכו' ועי"ש בהאריך להשיב בפרט'
 על השגותיו, וחמסם אם היות הענין
 פשוט מל' עלמו שניקודות נמלאו עס
 האותיות צומן אחד וכמו שכתבו שח"ט
 בכתב בעל האגנים וכתבה באר היטב
 היינו שידעו כולם לקרות בהנ"קוד בשלמת
 סכתב ועכ"פ כתיבה כס"ת שט"כ כיהם
 כחובב בלי ניקוד וכח"ט רבינו ירוחם ח"כ
 מספר אדם נתיב ה' כ"ה ינקדו אותה
 אין כאן כי אם מסורת היפך מה שידענו
 שים אם למקראו ליסוד'. ובעין זה בבחרי
 מאמר ב' וביחה מהבנת נוחן החורב
 שחסידי מסירת ביד הסנהדרין כמו פירוש
 ובאר דברים כע"פ ה"ן הללמ"מ, וא"כ
 אין נ"מ בזה מה שבאמת הי' הניקוד גם
 בימייהם כיון ששכ"פ לכוי' היו קורין
 הניקוד כע"פ רק שס' בשלמ"מ שלמדש
 משה לישראל איך לקרות בה הנקודים
 (וכס"ג) השכתן נמי לגבי הלימוד חורב
 כע"פ כתיבות ב' ע"כ לא נשאו לא
 קתני אלא לא נישאו ונח' דמקובלן היו

המלא והחסר וכו' וע"ם בקול יודם ששם
 היות הניקוד נלחי נזכר גפ' האין בין
 המודר, אולי נכלל שם ענין הניקוד באמרו
 בס' חורח אלהים זה מקרה ויסיח עיניו
 מובן הקרי עם הניקוד כי נלעדו לא
 ידים ח"פ לשינוי על הקריאה וע"ם שהביא
 מהס' מטורח המסורה בהקדמה שלישיה
 והחילה הכריע מלשונות המבלול מה
 שיורה על סיוחו סובד שהניקודות נישנו
 מסיני וסוף דבר בוכים האין עיניו לומר
 לירם הניקוד רק חמש שקילות הנדולות
 וחמש הקטנות ויסיף זה מן הכ"ז בלשון
 זכרון חנוניות ולא נקודות וכו', ואח"כ
 יצא לערוך מלחמתו נגד האומרים
 שהניקודות נישנו מסיני ח"ל ששכחו עד
 שבא עזרא ונילכו וכתב וז"ל אך חמא
 הוא האין בו ספק שיהא החורס אשר
 שם משה לפני בני' היה ספר פשוט בלי
 ניקוד ובלי עינים ובלי סימני סופי
 פסוקים וכו' ואם נאמר ששם האותם
 עם החיות לריבין חנו לומר שכתב להם
 ס' אשר זולת ספר החורס כעין החומשים
 בלנו עם הניקודות והעצמים וקרא עמם
 עד שידעו אותם ואח"כ כל מי בראה
 העתיק לו חומש אחד כמוהו ואך בין
 בו שכתב ורחיק לומר באזרו הספרים
 הסס. וע"ם שהביא מהס' לא בפחית וז"ל
 ויש לנו לדעת כי הניקוד נישנו בסיני ולא
 שניקרו בלוחות אך כאשר דבר הקב"ה
 בסיני בשומעים כל החנוניות והקולות
 הקטנות והנדולות כאשר נכון הדבר
 במילא פה בחוק או הדפה כך יש להביר
 משי קוראים בין קצן לפחה ובין לירי
 לסגול וכו'. וע"ם עוד בקול יודם שדחם
 דברי ר' אלי' בחור בשתי ידים וכל
 דחוחיו, גם מה שהביא מרנו כל יואב
 כבר פי' רשבי"א ור"ן ורשבי"א בהמלמד
 לא פשע בקריאתו אלא שלא הסגית על
 המלמד מהחליפו קריאתו בעצמו ולא

זלח נגד רבוהיו יצטל ראונו מפני ראוב
 וע"ם במה"ע שהעריך להסיג עליו שהוא
 מבורח הביטול וכו' גם דעה האומרים
 שהניקודות אל אותיות לה"ק לא נחמדו
 בסיני כ"א בימי עזרא נראה כי בכל המה,
 וגם בלשון שהביא בחבור בשם הכיזרי
 מאמר ג' והוא שמה שבע המלכים
 והעצמים אותיות להנושות הכס אשר
 העתיקים בקבלה ממש ביוסד קדמון
 כת' רחמי חכמים אשר העתיקים ממשה
 בלשון שטעם יורח להגין כי דעתו הוא
 שהניקודות והעצמים כנזכרים הם אשר
 נעתיקו ממש לא החנויות בלבד ע"כ
 במה"ע. ולמעין בכוזרי במאמר ג' אחרי
 שהעריך מהס' כי להוכיח חתימה הקבלה
 מלך העצמים והניקודות אשר מסיני לא
 נישנו לירחם רק קול הנדחם בלבד ואח"כ
 מרשו חנוניות הניקוד והעצמים, למען
 יחי' ריבם יוכר לחכמות המועתקות
 טהרם וכתב בס' לא חמר כהנר מבלי
 ספק שהי' שומר בלבוש בפתח הקמך
 והשגר והנע' והסגל והעצמים (וע"ם
 בקול יודם מהר"י מוסקאטר בפירושו
 שכולל בזה כל עיני הניקוד והעצמים
 שזכר בבני סי' פ' כי הפחה והקמך
 והשגר הם שלשת אברי החלוקה הראשונה
 בעיקרם הפחה והחולם והחידק ועליהם
 נשפלו אחר המלכים הנזכרים לאחד מאלו
 ולזה בין באזרו והנע' כי כ"א מהשבעה
 מלכים נזכר בקריאתו באמיתות לאחד
 משלשתן והזכיר בסגל לחיותו משרת להם
 בלב הסגלים והמלכ' והסופר' והסגל' והחידק' והעצמי'
 אותיות לחנויות ההם אשר העתיקו
 בקבלה מאשה (וע"ם בפ' קול יודם
 במהמכך דברי כהנר יוכב הכינוי ושם
 על חנסי כנסיג) ומס' חסבוב על אשר
 הקנו המקרא בפסוקים חחלה ואח"כ
 הניקוד וכו' ואח"כ במסורה על שמירה

הגדולי זמננו ועל פיהם יקום דבר ואנאם
אשר בעיניו כל ימנע הטוב לזוה ע'
עו"נ לשתחית לי מה שישיבו על זה
במכתבם אליו.

ואלה דב"ק במכתב שלישי בזה:

בירדן הנקודות לא ראיתי כל חדש
במכתבם אשר לא נכלל כבר במכתבי
באר כיטב ורק מה שליין א' לעיין ב'
מורה נבוכי בזמן והשעורם אשר איננו
מזייס בנתי ואשר ידוע כי כמה
מחשקרים החפשים וגם אח בקורת
ההלמוד לא ראיתי כלל ורק ע"פ השמועה
כי הוא מעלי דעות חששיות ובאשר
מוכן מעלנו גם מקריאת שמו אשר הוא
מבקר את החלמוד לביא אותו אחת
שננו לא ידעתי באיזה מקום העיר הסיף
היסטאנבול ואם ישיג מי שעתיד דבריו
הייתי הפך לראות גם העתקתו אם יס'
באפשרי ואודות עלת יירדנו בגליון מנחת
משה להדפוס קונטרסים על בייגין אחד
אם כי גם חנני הייתי נוטה אז קצת לזה
אחרי אשר נכללתי ממכתבו אשר נלעצר
ביותר מלך הכותב אליו שהפליג הענין
ביותר מדאי, אך עתה שכבר פרסם זאת
בעלמו לפני כמה רבנים גדולים לדעתי
לעת עתה למוחר להדפוס קונטרסים קטן
אשר זה יגרום יותר הסיחה בפי הגריות
ואשר באמת בספרו בעלמו בעל דבריו
ורק בהמשך הזמן כאשר יגמור ה' בערו
להוציא לאור עולם איזה מחברת אז יזכיר
בקצרה ג"כ ירון זה עכ"ל יל'.

אמר המחבר תמצה כמה ספרי מאור
עינים כפי הרבוס באור הספרי'
(מין חיד"א בס' שם הגדולים הזכיר רק
שנים) ואין גם אחד מזוי אללי ולא אדע
בזיכור בשם איזה ס' מאור עינים מביא
הגליון עליון למעלה יל' (במכתבו השני

לדעתי שזה מזוי ג"כ לעת מלוא לפניו
מטוקד כהגון כפי"א אם ה' שבוס נוסחא
או עשומס, ועוד שלא היחס ראיה זו
עורכה מלחמה כ"א על האומר שהנקודות
ניחנו לזרחה מסיני לא על כוונה הכתר
שיחס חידוש לזרחה לחנני כנס"ג וכו'.
סוף דבר מה שבנה מלך מלך המלך
שמות הנקודות והשעמים בלבון ארמי
ובכלי ה"ז בתיין רעוש מלך כי גם משפטי
הזורה נכתבו בנ"א בלשון בכלי וירוש'
וכבר היו חנני בית שני מדברים שפת
כסדים וגם שמות הכסדים עלו בידם
מכלל יכו"י ע"פ באורך יותר. הנה העתקתי
לפני כ"ח חוכן דבריהם בזהו שאלין
הספריים פחת ידו וסוף דבר אינני רואה
בשתקתו בספרו רק איזה בורות אשר
היה למוחר להשתחיתן ואשר בעת שיזכה
לעבוד מליחוס לספריו אדמה כי מהראוי
לזאת טעות המטילין ספק נקודות מי
חמין באשר אין ספק כי מולאם מקדס
בעת בריאת הכתב אשר נולדו האומים
יחד ומ"מ גם לדעת הר"א צחור וגם
לכינוי שולדו מהנני כה"ל האנשים
ההם שלמים אחנו רק באומרים שהיה
הלימוד מקריאתם במקומות המסופקין
מכלי נקודות על ידי הקבלה ממשה מהר
סיני ששנע מפי הגבורה ואם דבריהם
נגד החים ובלי שום יסוד שום צו ממם
רק מדברים החלילים באור וכו' יוכר
בעדס, מ"מ אינני מוצא מקום להרעיש
אח העזרה בזה ועכ"פ בספרו שדי אחד
אין כאן רק יחרון העתקת איזה בורס
השר אין חושלת בשתקתם מה וזאין
נוגע להעדרה או שהיה צריך להאריך
יותר קצת לרביא שיהא ידע דחוי לגמרי
משיקרו מקמצי דקמן לזווחו על זה שזה
טעית שהנקודות נולדו יחד עם האותיות
ודי בזה לע"ע ומ"מ אחרי הרעש הגדול
בזה אני עומד בדעתי להשתיען עם איזה

ע"ל הכבוד. א"כ מה קיל הרעש מרמשיג
גלא שפך כח"ר חמחו על דעה זו בלא
גס כח"ר סחר דעש זו כמו שגאון חיד"א
סחר דיעה זו בנא רעש, והנה דיעה זו
דנקודות מעזא הסופר כמדומה שראיתי
בכחבי מהרה"י פ' חיי שרס שכתב כן
ואולי כוננו על הנקודות כגון נקוד על
ה"י וכדומה יטו' בזהב דר"ן פל"ד ובט"ז
יו"ד סי' רע"ד ס"ק ז' ופסקי חוס'
מנחות סי' רל"א ומרוב סעודת הקלר ה'
ואריך ימיו ויבטחוהו בנשימים, כ"ד הכותב
בנחילה רבה המבדחו בכל טוב מלפס
לחטובחו כי נח דעתו כי בשלומנו גס לי
בלים .

היו משה נחום ירושלמיסקי המזכ"ק הג"ל.

ע"ד דברי מכתבו השני, והגאון נא
אשרתו לפי שיש מהם בכלל מחזיקים .

ובבמה בכתב ידידי הגאון יטו' בלא ביה
לי להביא דבריהם באיזה מקומות
בכובאו כן רבים בדים ונכבדים אשר
כיו המדים עליו בזה, ועיין לקמן בסוף
אות ס"ד (הוא בקיגעים זה סי' ה')

בכתב ג.

בעז"ה יום ד' כ"ע למנ"י תרנ"ב באגרוסקי.
ה' שלח ישים לבבך הורוב' חובר הכורים
מחובבים מוה"ר חיים חוקאו בריני שליט"א יחי' ה'
עשו ויעלה ויצלח . סלה.

אחרש"ה הנה זה קודם התג העבר
הגיעני ספרו דמעכ"ת ביחי'
הנקרא דברי חמים ובפעמי מאחו ענג
וגתה ומחמת טרדה סימס לא השבתי עד
הנה, והנה עתה בא גידו מכתב כח"ר
בי' מודיע לעדו מאשר פלטה קולמושו
חיה דבר שאינו נכון ומבקש כח"ר בי'

בדומה של עולם, אך מפני בלא הסגנו
הבובס מהדר"ג על מכהבי נפל ספק בלבי
אולי לא הגיע מכהבי לידו הטורס ומאד
עגמה נפשי מספק זה אם לא הגיע מכהבי
לידו ע"כ אחלה להשיבני חקף. חוקן מכהבי
סי' כי גס אללי ה' פלא שביא דיעה זו
וגס בעניינים שפלפל כח"ה בכמה מקומות
בדברים המובאים במכה"ע אשר לרב
קדושה ספרו הטורס לא כולם החיים
והביא דבריהם בספרו אך כח"ר חוב
לדקחו ועטותהוה באכתב הטורס בעה
המיד להביא אף דבריהם ועלם הרב
המביא לא סי' נראה בעיני כמה ש גס
רו"מ במכתב קדשו אך חס ברליון קדשו
לחקן דבר זה ועוד כמה עניינים נחוצים
עליו סי' סידפים קונטרס אחד קטן
בפורמט קטן בויגין ה' או ב' אשר יעלה
בולחה בדפוס עד עשרים רו"כ ובס
ידיע כי חגב רהיטא בביא דיעה זו, זה
סי' חוקן מכהבי ואף כי כנים דברי המשיג
ודבריו נאמרים בסבכל וילדה ה' בקידמת
להבאנו עכ"ז הפריו על המדה להביב
על הדר"ג שהביא דיעה הפיקודוסיה מן
המהדברים וכו' אחת שדעה זרם היא
ויש לזה כמה טעירות משי' כמובן אבל
לא דעה מההדברים הוא בשכר חפשה
דעה זו אחד מגדולי הראשונים שגלגתי
שכוש זו בשם הגדולים להגאון הנס פיר
וקדים ר' חיד"א ז"ל ח"ב מער' ספרים
אות ט' על סי' טוב טעם ל' אליכו הלוי
המדקק על העצמים שגדפס עוד שכת
רל"ה זה לבון הסה"ג שס ובילדותי רהיתי
באומר שס ובמסרת המסורה שהעשמים
והנקודות עשו אותם אחד ההלמוד הכמי
טובי' ועמו הסליחה כי סס הלכה למשה
מסיני והוא בכלל מ"ס בנדרים ד' ל"ז
ובגר ידוע שברשב"י רבו של רבי מחבר
המשה בהקוני כוזר מדבר נפלאות על
העשמים והנקודות וכו' ואין להאריך

לִיחַן לֹא הָיָה עֲלֵה בֹהַב, וְהִנֵּה מִה אֲנִי
 לִיחַן עֲלֵה לְכַחֵר שִׁי' וְאֵין לָרִיךְ לְרִידִי
 וְלֹא לְדַכּוּתִי אֲבָל עֵיקַר דְּבָרִי הֵרֵב בְּהוֹחֵב
 שִׁי' אֵף שֶׁמֶה בְּרוּרִים וּפְשׁוּטִים בְּלִי
 שׁוּם סִפֵּק שֶׁנִּקְדוּתֵהּ הִם הִלְמִ אֲבָל אִימָתִי
 נִכְחַצוּ יָם לְהִסְתַּפֵּק אֵם לֹא נִכְחַצוּ עַד
 שֶׁהוֹחֵר לְכַחֵב הוֹרֵה שֶׁנֶּעַפְּ וְאֵין הוֹחֵר
 לְכַחֵב גַּם נִקְדוּתֵהּ וּמַעֲיָקָהּ לֹא הִי' נִקְדוּתֵהּ
 נִכְחַצַּת בְּסִפֵּר כְּמוֹ כֹּל הוֹרֵה שֶׁנֶּעַפְּ אוֹ
 אֲפֶסֶר הַנִּקְדוּתֵהּ הִיוּ כְּחוֹבִים גַּם קִידֵם
 שֶׁהוֹחֵר לְכַחֵב הוֹדֵה שֶׁנֶּעַפְּ וְהִיוּ חוֹזִין
 דָּגִם הַרְבֵּי ז'ל שֶׁ גַם חֲסָפֵק בֹּהַב אֵם
 הִי' בְּסִפֵּרִים מְנוּקָדִים בִּימֵי ר' ו' וְהִי' עַד
 דָּלֹא עֲדִין לֹא הוֹחֵר לְכַחֵב הוֹרֵה שֶׁנֶּעַפְּ
 וְהִי' נִסְתַּפֵּק דֹּאֲפֶסֶר הַבְּסִפֵּרִים הִי'
 מְנוּקָדִים וְגַם בִּימֵי יוֹאֵב נִרְאֶה מִדְּבָרֵי
 הַרְבֵּי ז'ל דִּי'ל שֶׁהִיוּ בְּסִפֵּרִים מְנוּקָדִים
 וְהֵף שֶׁבִּדְרֵי בִסִּים נֹא הִי' נִקְדוּתֵהּ דֹּחַ
 סִי' מְנוּקָדֵת פְּסוּלָה מִ"מ יֵל בְּחוֹמוֹתִים
 (לִמְ"ד שֶׁאֵין בּוֹ קְרוֹבֶת סִי') הִי' נִקְדוּתֵהּ
 אוֹ בְּגִילָה לַעֲדֵר כְּהִנֵּס מְגִילָה לְחִיטּוֹק
 לְהַלְחִיד בּוֹ וְעַ"כ אֵם כְּחִי' בִּימֵי' הוֹלֵה
 לְהֵקֵן הִדְבֵּר יִדְפִּים מִכְחַב הֵרֵב בְּהוֹחֵב
 הִלְוִי וְכַחֵר שִׁי' יוֹסִיף עַ"ז כִּי בִּגְנִיָּה שֶׁמֶה
 לְפָנֶיךָ כִּי בִּדְבַר כֹּזֵם אֵין סִפֵּק דּוֹדֵהִי נִקְדוּתֵהּ
 הִלְוִי כֵן, דֵּק בְּסִפֵּק הוֹא אִימָתִי נִכְחַצוּ
 הַנִּקְדוּתֵהּ וְהֵף שֶׁמֶה אִימָתֵהּ נִקְדוּתֵהּ מִי
 חֲמִין, עֵיקַר הַסִּפֵּק הוֹא מִי כִּחֲזֵן
 וְכַדְמִסְפָּקָא לִי לְהַרְבֵּי ז'ל הִלֵּל שֶׁמֶה
 לְפָנֶיךָ זֶה, וְהִנֵּה גַם בְּד' הֵרֵב בְּהוֹחֵב שִׁי'
 יָם בֹּהַב שֶׁנִּימָה בִּמֵּה שֶׁקִּיל בְּכַדּוּתוֹ שֶׁל
 יוֹאֵב וְכַחֵב כִּי מִן יוֹאֵב בּוֹדֵהִי אֵין לְהַקְשׁוֹת
 מִי יֵאמַר שֶׁגָּדוֹל בְּהוֹרֵה הִי' וְכו', דִּיוֹאֵב
 רָחֵם שֶׁהִדְרִין הִי' כְּדִאִימָהּ הִילָקוּט סוּף
 שֶׁמֹּחֵל וְכִי' בִּירוּשָׁלַיִם פֶּ"ב דְּמוֹכּוֹת כִּי'
 אֲפֶסֶר יוֹאֵב הַכְּחִיב הַחֲכָמוֹתִי רָחֵם שֶׁלִּישִׁי'
 הִי' עוֹשֶׂה בְּדֶבֶר זֶה וְכו' וְהֵף דְּבַגְמִ'
 דִּילֵן בְּמִ"ק ד' עַ"ז דְּרִים כֵּךְ קָרָה עַל דּוֹד
 וּלְפָנֶיךָ זֶהוּ מַחְלֻקֵת ר' יוֹסִי וְר' יְהוֹדָה

בְּחַטְנוֹת ד' כִּי' אִי עֲדִינוּ הַעֲלֵנוּ הוֹא דוֹד
 אוֹ יוֹאֵב וְעַ"כ בְּפִרְשֵׁי ז'ל שֶׁם מִ"מ בֹּהַב
 לֹא מִלִּינוּ שֶׁמֶחֱלָקוֹ אִי יוֹאֵב גָּדוֹל בְּהוֹרֵה
 הִי' וּמִכָּא דְּעַיִי ג' טַעֲמוֹת אִימָתֵהּ רָחֵם
 דְּכַמֵּה גָּדוֹלִים בְּהוֹחֵב טַעַם בְּדִין וְכַחֵב דְּרִשׁוֹ
 עַפִּי וְכַמֵּשֶׁלֶה הוֹחֵה חִי' אֵין אֲדָם עוֹמֵד
 עַל ד' וְכו' וְהִנֵּה בְּטַעַם יוֹאֵב בִּין זֶכֶר
 לְזֶכֶר בִּימֵי כַחֵם הַרְבֵּי ז'ל וְהִלֵּחִי
 לְכַחֵר שִׁי' שֶׁם בְּכַחֵב וְהִנֵּה מִ"מ הַרְבֵּי ז'ל
 בְּשֶׁם רִי' לֹא מִלֵּאחִי בְּחוֹס' שֶׁם דֵּק
 בְּנִמְקִי' שֶׁם וְכו' וְהַמְכִּיטִי שֶׁאִי־שֶׁמֶחֱלָקוֹ
 דְּבָרֵי הַחוֹס' בְּכִי' שֶׁם בְּדִי' כֵּךְ שֶׁכִּי
 בְּשֶׁם פִּרְשֵׁהּ וְגַם הַרְבֵּי ז'ל שֶׁם כִּי' בְּשֶׁם
 רִי' ז'ל כְּדִאִי' בְּחוֹס' וְכו', וְהִי' יֵאֵלֶיךָ
 יוֹמִי בְּחִי' שִׁי' בְּטִיב וּבְנִימָיוֹת בְּרוֹב עוֹ
 וְכִלּוֹם בְּכַדּוּת וְכַדֵּר כֹּל אֲבָר שֶׁחָלַל נִפֵּשׁ
 כְּחִי' שִׁי' וְנִפֵּשׁ הַדְּרִשְׁנוּ לַעֲבוֹה וּלְבִרְכָּה.

יִדְדוּ מוֹקִירוֹ וּמִכְדּוֹ רַבָּאָר שְׁפִירָא.

מִכְתָּב ד.

בְּעַמִּי יוֹם לֵ"ג לְמַסְפֵּר הַגִּלְגֵּל מִיִּנְקָה יוֹ"ז
 שְׁפִיעַת אִימָתֵהּ וְכִי' אֵל כְּבוֹד יוֹדֵעֵי וִירֵג
 וְכו' בְּקִשְׁתִּי מוֹהַר ר' חִיָּם חוֹקִיטוֹ מְרִיבִי גַ' הַאֲבָדִיק
 קִאֲרִסוֹב בְּחֹזֶר יוֹ"ז.

אֲדוֹדֵי עוֹדֵהִי וְכַחֵר בְּחִיבָהּ, מִכְתָּב
 בְּחִיבָהּ הַנִּימָתִי זֶה בְּשֶׁלֶשׁ
 בְּבוֹשׁוֹת וּמִאֲחַד לִי בְּעֶשְׂרִי וּבְכָל רִלְוִי
 חֲפָלְתִי לְהַשִּׁיב חִיבָהּ אֵף בְּאֵתִי אֵין דְּרִכִּי
 לַעֲיִן בְּסִפֵּרִים כֹּלֵה וְחִיָּם חִי' בְּמִחְלָתִי
 עַ"כ נִמְשָׁךְ הַדְּבַר עַד כִּה שֶׁכִּי' בְּמִלֵּאֵם
 לִידִי בְּשֶׁלֶשׁ לַעֲמֵן עֲבוֹת נִחַם רוּחַ לְכַחֵרִים
 וְהִלֵּחִי דְּבָרִים וְהִנֵּה לְהַנֵּס וּלְשׁוֹא
 הַטַּעַם כְּחִי' כִּי הִלֵּל בְּהוֹחֵב מִשְׁחָדֵל
 לְסִייעַ דַּעַם הַמְּחִזְקִים בְּקִדְמוֹת הַנִּקְדוּתֵהּ
 אֵף גַּם עַל לֹא דְבַר חֲדָד הֵרֵב בְּהוֹחֵב
 עַל כְּהִימָה אֵחַ כֹּל הַמְּהַרֵּה הַגָּדוֹל הוֹחֵה
 לְתַת אֵחַ דְּבָרֵי הַמְּשַׁקְפִּים בֹּהַב לְדְּבָרֵי

והרב הגאון כזה כלל נודע בצדקהו
ואמונהו ובקנאותו העליונה בכל שום דבר
הנוגע ליהדות וסדרה ואלי חינו מחוה דעתי
בצדק דברי' האלה כי אין דרכי להעמיק
העיון בדברים שאינם נוגעים לדת ודיון
אף גם אין להם פורש ועיקר וראיות
ויסודות חזקים מדברי חז"ל רק בהשערות
וספרות רק לעשות רצון נדיק כ"ק ונחה
רוח לכתר'ה ולהסיר עלב ותוגה מנפשו
הטובה ואלי מזכרו יסא רעוא דלימא
מילחא לתקבל ולא יסא ח"ו תקלה
מתחיי ולא יחמר דבר שיכשלו ויגמגמו
ויפקקו הירוי, רק יאיר עיני הלומדים
בדבר ה' כלכה בדרכו בקדש, ויקבל
כתר'ה ברכת החוק'ה מאלוה'ם ככפשו
הטובה ונפא חדרשנו לעובד.

ירוחם יהודה ל"ב החופ"ק.

מכתב ה.

ב"ה א"ך טוב למספר בנ"י חת"כ לס"ק
נאחארהאק.

בכור ידיר ה' וידיר וכו' בקש"ת מוהר"ר
הבש חיים חוקיאו ס"ט ח"ו רב ואביר דקראאטוב
באואר.

הגיעני גייק ולמען לח יאטער אוהו
נדיק אצתי בחשובתי הן אמה
נדיק מאד דברי הרב המערער ומס לחבן
אח הבר כלשר גם אנתנו מהכנו בסביא מר
בספרו דברי המכ"ע וכו' ואיך אפשר
להכנים בחופ"ק דברי החועים כי כרובם
כן הוא וכו' אבל על כל זה פלא כתר'ה
בס' רל"ע הביא בענין הנקודות דברי
כל קדושי עליון ואח"כ הביא מר דברי
וכו' ומר השיג עליהם בז"ל ולא ראו
דברי מר"ן והברי הריב"ש ומר דחה כל
דבריהם ואין כאן קלקול והוא רק מותרות
ולא קלקול ח"ו ורק על להבא הלילה

השיקורוסות חלילה להם כי כלל כל עיקר
הקירות וספיקות המדברים בזה הם רק
על שמות והמונות הנקודות כפי מהם
נמצאים בידיו היום אם ה' ג"כ כתובים
ומנוקדים בספריהם אם לא, אבל זה
בדור בלי כל שמץ ספק ובלי כל שום דעה
מהנדה כי כל הכרות וקריאת הכחותיות
והמלים כמשפטם לכל פרטים ופרטי
פרטים ה' שמורים ומסורים ומקובלים
אללם מדור דור עד מרע"ה מסיני בכל
אשר אנתנו קוראים היום, וזלח בזלים
והנרות אחרות בהסתפקו והלא כן קרה
להם מחלוקת וספיקות בהלכות מקובלות
שבדלי נתקבלו מסיני, אך נשתכחו וגסחמו
וגסצקו שאפילו בימי יוסע אמרו חז"ל
בהשכח הדבר בימי אבנל של משה אבל
זה בדור כי הסברות וקריאת הכחותיות
והמלים ה' מקובלים מסיני, וזכר נשתנו
המיימינים והמשמאלים בחקירה הזאת,
ולא נסתפק אדם מעולם בדבר זה כי
הלא חי אפשר כלל להעלות על הדעת
באופן אחר כאשר יראה הרוח דברי
ראש ומדברים בזה הבחור והאדומי
והגאון יעב"ך, ופכאים אחרים כי לא
נשתפקו רק בהנקודות והשמות והשמות
אבל לא בהכרות, ואם כן איפוא הלא לא
חלא מזה ח"ו כל שום טריס ופקפק
לפינת נאמוכתינו ח"ו אף אם נאמר כי
הנקודות לא היו כתובים בספריהם,
והנקודות והשמות והשמות נחמדו, כי
מה נפ"מ לנו למשל אם על הכרה א יורכ
ויסמן שם פחה ושמות קו מושבה או
שם אחר ותמונה אחרת כוף סוף ההכרה
א' היא, ולכרגיע את רוח כתר'ה אומר
לו כי גם בגאון יעב"ך נשתפחה ועוד
במוקמות אחרים בספרי אומר שמות
הנקודות וכן שמות כעשמים, בידוע
ששמות הללו עלו בידיו מנבל בדורות
האחרונים כי אין זכרון מהם לראשונים

לסחליף בגליון כלל לדעתה, ואומר שלום
וצרכה.

ידידו הכו"ח אלכסנדר מישה
בלאזמור מ' לבי ז"ל לפירות חוש"ק ראייסין.

מכתב ז.

בע"ה יום שנתנו בו המאורות ח"י ח'
הוא יודך כמוני היום לספד"ע כדקדק כבודו
לפ"ק בילאסאק.
שם אחי יעקב ישגב את כבוד החינא
דנפשא דיתוב באובנחא דלבאי וכו' בקש"ת חיים
חזקיהו טרינו ס"ט ב' ולפני שש"ש יונן שבו.

מכתב קדשו מכ"ח למנ"כ האיר מול
פני אהמול ומה רבה שמחתי כי
בני בכורי זס (כפלי יחש) לכתב אשורי
(וכו') מלא חן בעיני כבוד גאונו ורב מזה
חשים כי אם זה הדבר כ"ג להלל את
בני זה אף כי מה ירבה חסלה אחו
הנעורים נמנו לוא ראש בעיניו בטבורה
וכבסירות אשר באמת הנם גדולים
וטובים ממנו והנם חללי לעמחו כערך
פרי מבושל כל זרכו לעומת הסמדר ואם
הסמדר נתן ריחו הטוב באף גאון ישראל
כמוהו עד כמה יחנו ריחם הטוב והנעים
אלה הבאים אחריו אשר בחסדי לור ישי
ההבטלו יוטב וכו' בעמחי כי פרים
ימחק להבטולקך כל אוכפי האמת לאחזה
זאת היא שמחתי אמת ואחרית הקוית
ועל אודותה אודם בכל לבני לה' אלמים
אמת אשר הנהני בדרך אמת, מאד יצר לי
בצער חכם כמורו כי אים אחד הדאוב את
לבו הטבור ע"ד אשר זכר בספרו היקר
שדי המד (חלק הכללים מערכת האל"ף
או' רל"ט) בדרך אנג דעת כמאחרים את
הניקוד והטעמים עד אחר חתימת החלמו'
וכרוך כבודו לה' הטוב כי הטוב להעלים
ממני שם האים שהוא כי בן באמת אים

להכניס דברי וכו' ובעוה"ר הרבה ים לדבר
בזה, ועכ"פ הנוח נפשו בקדושה ואל
ילטער חלילה ובזה או"ם למר ולתורתו
בקדושה והיו ימיו מאה ועשרים שנה.

ידידו גלמנו הדוס"ת באהבה רבה

יחיאל מייכל הלוי החוש"ק.

מכתב ו.

ב"ה יום ו' ט"ק ר"ח סיון תרנ"ב ראשון.
כבוד וכו' בקש"ת ביהר"ר חיים חזקיהו
מריגי אב"ד ורי"ם דק' קאראאב באזאר ולבאל
שלום רב.

אחדשה"ט ושלום חוד"ק מכתבו בא
לפי ולא הייתי צריכה ואחר
עד כה, עתה באתי ומלאתי שאהבה נפשו
מכתבו הקדוש ונלעשרתי על עיבוד השוב'
והנם ע"ד שנלעשר אורו לדיק על שהעתיק
בספרו מס' כנה"ג שהניקוד ו"א דהוי
הלל"מ ו"א מעזרא בסופר ו"א אחר
חתימת החלמוד כבר דכו זה רבים
ואל ידאג מאומה ע"ז כי ודאי אין הכונה
על הקריאה שה"א בלי ניקוד רק על לורה
סימני הניקודות וליוני הטעמים עדמס"א
סנהדרין ק"א שברנו לשון הק' וכתב
אשורית ב"כ י"ל שחקן לורה הניקוד
לדברי מול, וכבר אמרתי מש"א ביו"ד
רע"ב ס"ת מנוקדת פסולס וס"ע לפי
שהניקוד הוא חובב"פ ובהוא מנוקדת
נקרא הניקוד בכתב שאינו רשאי ע"כ
פסולה חפ"י הסיר הניקוד להכשיר דה"ל
חק חוכות וג"ל שגם ההברות סומכים על
ההסכמה שהרי הפולגים משנים הברת
הקמץ מהספרדים ובפולין גדול משנים
החירק והחולס והסורוק והקמץ ועוד
מהאשכנזים וכן משתנה נגון הטעמים
זמ"ז ב"מ ע"כ אל ילעשר ואין לריך

חלילה אפיקורוס מן וכופר וכבר מלאנו
 דריקים וחמישים ראשי גולת ישראל אשר
 לא חשבו גם את ראש וראשון למאחרים
 אחס לאפיקורוס ולא נא האים בזוירא
 הן זה האים ר' אליהו בחור (בהקדמתו
 כג' לשפרו מסורת המבורח) הוא אשר
 פרץ גדר קדמותו הוא הוא אשר הרחיב
 פה והאריך לבון להוכיח (לפי עמות
 דעתו) את אחרים אף מהלמוד וכל
 זאת כמו שבו בלא את דבריו האחרים
 ובאלה אשר לקחו לקח מפי ספריו מלאנו
 גם את רבנו באון עוזניו הסו"ט וגם
 את גאון יעקב ר' יעקביו פיק (א"י בלנין)
 ולא מלאנו אף במקום אחד שיאמר עליהם
 כמו שאמרו על ר"מ עם אחד רמון מלא
 חוכו הכל וקליפזו ורק זה האים הגדול
 בחורס ומפורסם ללדיק חמים בעל מחנות
 כהונה (מד"ה ש"ס פסוק הביאני אל בית
 חיון) אומר בפ"י כי ספרים לא היו
 מניקים וזכר לדבר רבו כל יראי בוכר
 עמלק וס"ה הם דברי הבחור (בהקדמתו
 שם) ואחת מראיותיו וחין איש אחד אשר
 יחשבו חלילה לאפיקורוס ומין וכופר
 בגלל סדר כזה גם זה האים אשר היס
 אחד מירידי הגדול בחורס ומפורסם
 לגאון ר' שלמה יסודס ליב כהן ראשפורט
 אב"ד בק"ק פראג האמין עד החרית ימיו
 בחיבור הניקוד והעצמים עד אחד החינים
 בהנמך והביא לדעתו זאת ראיות אשר
 חשבן לחוקות בספרו ביקר טיך מליש
 עין"ה למקרא (יכוא סכ"ז אשר אמר
 כח"ר בס' ביקר שדי חמד שם לא ידעתי
 איזה ספר הוא) ורבים מהחכמים נחמו
 כבוד לראיותיו כהן והגאון כזה ידעטו
 כי הם מבייל דורש אלהים איש אחת
 וירא את אלהים מרבים ולדעת כזה הזה
 אחרי שהקדמות כנו"ט לא האמין כרי
 הוא אפיקורוס ומין וגם את המורה
 (פרופסור) ר' שמואל דוד לזאטו איש

כזה הקורא לדעתם הסיא בשם אפיקורו'
 מינות כפירה בחלק גדול מהחורס שס"פ
 ואותם בשם אפיקורוסים ומינים ורשעים
 לא חשבונו בשום חופן לרב גאון בדורנו
 הן בכל ראיותיו אשר הביא הוא לפני
 כ"ג חין אף אחת בהן הנוכחה את קדמות
 הניקוד והעצמים לפי טענות המאמרים
 הסס שהביא והספיק הוא כי כמעט מכל
 אלה אשר הביא הרב כהוא לפני כח"ר
 מהם הביאו המאמרים ראיות לטיעת
 דעתם ורק אנו הציבותי עליהן וגפתי
 עולליהם אל כסלע ולא בדברים שאין
 בהם ממש ינא המפעט כהוא את
 המלחמה הגדולה הזאת אשר בה נלחמו
 אריות וגמרים חכמים והגרים בזרוע עז
 וכנוי רוחה כי הם באמת האים כהוא
 רב הוא הנהו מאלה אשר לא ידעו רק
 מד"ה של הלכה אשר עבית מדרשם לבד
 ולא ראו ולא כמעט כי יש חכמים בחבל
 גדולים ועובים מהם אשר לא כדעתם
 דעס ואשר קנים ענה ממנהיגם וכי
 כל האומר עליהם בגלל אשר לא יאמין
 באשר יאמין הוא מגלי כל סוכה שסס
 אפיקורוסים ומינים לא נכונה ידבר ומי
 כמוני נלחם בקדמות הניקוד והעצמים
 פס צבקרי (בימי עלומי) גם צברני (בימי
 זקנותי וביבתי) באלה המאמרים אחס
 וכנוי מראה בנגחם חוסף עמות אף
 מגלה חרמותם בכל זאת לא אקראם רק
 בשמות בונים ומבנים חובים ומחכים
 אבל חלילה לי מפי' לכנותם בשמות
 כנוזאים והאומים האלה אפיקורוסים
 מינים כופרים ואם האים כהוא במהרה
 והמגדף גדול הדור כהנו וירא את ה'
 באמת ובחמים עליו להכות בשתי ידיו על
 לבו על אשר קרא להצנינו בשם רשעים
 וכמה לא רשעו ולא פשעו האמונה בקדמות
 הניקוד והעצמים ואיננו אחת מהניקורים
 עד שזה אשר חינו מאמין בה יקרא

היו להם הכרות הקריאה ובוש בלא הכל
מודים (ועיין ספרי יחש וכו' שער ג'
פ"א וספרי השחלות וכו' פרק כ"ב)
כי לא חסכן כל קריאה מבלי הכרות
מחולקות אבל ייטיב נא הרב הזש לכוניה
לנו ממאמריו ההם שהביא שבו להם
גם צורת הנקוד והטעמים כמו שהם
בידיו היום וינח נא בהם חת אלה
האומרים כי לא היו כל הכרות הקריאה
רק מקובלות בידיהם בר"פ מבלי כל
סימנים ולוהו זולת איתות אכו"י וקראו
בהם כמו שהלחנו קוראים גם עתה בס"ח
לפני הבור או בספרי המשנה והחלמוד
וכו' מבלי סימנים ולוהו נקודות אשר
על כל הדברים האלה הקראתי ודרשתי
ובוהתי ובכרתי קדמות לוהו כוה"ע
בראיות ובוכחות מוכיחות ומכריחות לא
כמו שהביא הרב הזש לפני כוהו כי גם
הנקודות בכלל חושבנ"פ ולמוד בע"פ
(ועיין ספרי יחש לבח אשור וכו' שער
ג' פ"א) אשר חשב לחפס באלה חת כ"ג
וכבר אמרתי כי יש במאמריו ההם אשר
ביא דבש אשר מהם לקח המאחרים
בראיות דעתם והרב הזש לא הבין ח"ך
לבחון המאמרים ההם עד כי יכוני לראיה
מוכחה חת דעתו ויש בדבריו אשר חס
אומר לבקר גם חת דבריו ביחוד ולהשיב
עליהם יחוספו עוד פרק' בספרי השחלות'
עס בד"ל וכו' ואנכי כבר די לי במאה
ובבעים ואחד פרקים אשר בספרי הבור
ובהם ימלא הקורה גם סחירת חלומות
וחזיות הרב הזש ומלבד זה לדעתי ח"ן
דברים האלה שוים צנוק הזמן להשיב
עליהם ועל הרב הזש כנני אומר באשר
אמר המלך למך הכוזבים (ראש טו"ז)
כונחך ראויה אל מעשיך חנים ראויה,
חנות שנקיד ובעטמים קדומים מאד אבל
לא ע"י ראויהו ולא שז המאמן הספר
כוא אפיקורוס ומין כדעתו וכוני מרשה

ריבי אשר ילא כוהו עז לכוניה זמן
הולדש נימי רבנן סבורא וקדמותם להרם
גם לוהו חלילה לנו מחשבו בגלל הדבר
הזש למין ואפיקורוס וכוהו של שמענו
מפיו דברים גרועים מהלם ונאמנו מאד
דברי כ"ג באמרו עס מכחו אלי כבר היו
לפנים בישראל חשים גדולים ולדוקים
שענו כזה ולא מפני שטעו כזה נעיל
בהם חסד אפיקורוסות ח"ו והרב הזש
יחארים בחארים חרורים האלה ואם הרב
הזש אשר דבר עתק כזה חת ה' ירא
הנני אומר עליו כרי ליה מארים הן חנכי
כמהרם והנוחן חת כל ראויה ובוכחות
הגאון כנ"ל והמודה כנ"ל בספרי השחלות
עס בד"ל על דבר קדמות הנקודות
והטעמים והדחתי כי ראויה' ובוכחות'
ההים הפס ואין ובטעם כל הן מוכיחות
ומוכרות סיך דעתם הבור וכל זאת
לא הולאחי מפי מלים כי בגלל דעתם
זאת הטאו האנשים האלה לאמונת חורחתי
הכוהב והמסורה חלילה חתם סוכחתי
כי חטאו שאלה גדולה הם וסיעתם אבל
לא להסור כי חס להקירה כנאמה
והנקודות האמיתיות וכבר ידענו כן ואף
חס חטא לאחת נמלא בסופרים לא בגלל
נכנס בהם אפיקורוסים חנים ובופרים
וכבר בגיד לנו מאור עינינו הרמב"ם
(בהקדמתו לפ' המשניות סדר זרעים)
כי כל מי שיש בו טעם בשר ודם ח"אפשר
שלא יטעה וימלא ואחרי כל אלה מה
ביא הרב הבור בכל מאמריו שהלע
לפני כוהו להראות נדקחו ייטיב נא כוהו
להקרים ולבדקם ויראם כי חף מהחד מהם
לפי שעתה ח"ן כל הוכחה ורא' לקדמות
לוהו הנקוד והטעמים ומה נמלא בהם
לפי שעתה המאמרים ההם מבלי (העמק
בהם כאשר העמקתי חני בשני ספרי ס'
יחש וכו' הגדפם וס' השחלות עס בד"ל
וכו' אשר שודנו עמדי כנ"ל) הלא רק כי

פקועות שדה

המפרשים עבר מנגד עיני כבודו מ"ס
החוס' (ב"כ כ"ח) בסוף הסמוד בשם ר"ח
(וכ"ס דריב"ם שלפניו) ע"ס.

ואגב אעיר את כבודו כי ידידי הג'
רנ"ח' שכ' דהר"א' מפרש בת' (מן
בת קול) לשון מדס כמו אלפים בת יוכל
(שרי חמד כללים מערכת הבי"ח חו' ס"ה)
הגה מאד שאין בת זה שבמקרא לשון
מדס אבל הוא פס למדס כמו חופס סאה
ודומיין וכמו שלא יאכן לומר סאה קול
איפ"ח קול וכו' ככה לא יאכן לאמר לפי
דבריו הנה בת קול והמלצתי על זה מ"ס
הכחוש (יחזקאל מ"ח י"ח) האופס והנה
הכן אחד וכו' אשר לכן הכה שהביא
חינו ענין כלל למס שלפנינו ועיין בספרי
השחלות עס בד"ל וכו' (צחק ל"ג)
מ"ס פס.

סוף דבר הקול (קול יעקב) נשנע כי חך
לחנס נשא כבודו את עיניו חל
ההרים שאין יבא עזרו להנלל מידי משינו
ההוא חין כאן פדך חין כאן ליחה דברי
כ"ג עובים וסיהס הוחס נסו יגון ואנחה
וישינוסו שסין ובנחה ואל יחוס להבריו
כי שמש ומגן ס' להולך חמים יסיר
פנים נועמים, ויארין ימים, בטוב
ובנעימים; ככרס חוסכו מלב ונפס.
מוקירו ומכברו כרוס ערכו האומר כי
חמים דרכו.

יעקב בברך בעל העאמרים.

מכתב ה.

והנה העתק מכתב הדג ר"י בנרלך

י"ז ה'ת"ל.

שלחתי לכרס המערער יצ"ו, ואלס
דברי חסוכסו ומה ששלח לי
העתק מכתב מחבר ח' ספר סיחוס וכחכ
כח"ר שאביב עליו הנה מה שכתב עלי.

לנפשי לאמר לכ"ג כי לשוא החד פחד
לא כי' פחד אל יפול עליו ואל יחר לו
הלילה כי הביא הדעה המשובתת הזאת
אל ספרו כי אחרי שאלתי גדולים והכמים
אשר בחזיקו בה אף הם בעשות הנה על
כבודו הכולל כללים והמביא דעות שונות
החוב להביא גם דעה זאת למען ישפטו
רבים והחכבר האמת ואס לא ע"י כבודו
יחפורו אחרים עליהם ואחרי כי זה היא
מחוככו ויעשה מה לו להרס הכול כי
לעק מרס על כ"ג מגלי הבין וידוע את
אשר לפניו כי ספר האוסף והכולל הוא
ספוג שסופג את הכל. אכפל דברי אל
יחוס כבודו כל מואוס לדברי משינו
ועלחו וכו'.

ואישר יש לי עוד להגיד לכהו"ר כי על
מ"ס שרי חמד כללים מע' האל"ף
חו' רנ"ט כי לא ראה ולא שמו מספר
מורה השלסון אל ידאב לבו כי רח"ץ
לערנער מחברו לא הביא שס רק קצת
דברי הסבור בספרו מסורה המסורה שס
וכן מה שהביא ר"י סענאז מן יחמו
חעלים וכן ל"ן לח"כ ולכ"י וכל חלה סס
דברים שסחרתס ככר בספרי סיחס
וכו' וזה לערנער לא ראה את דברי ולא
ידעס.

ועלי להגיד לכ"ג כי ע"ד מאמרו בקיאות
האמוראים במקרא שבכנה"ג החדס
ח"כ וכן ע"ד מאמר נקידות מי אמרן
שבכנה"ג החדס ח"א וכן על מפאמרו
אמוראים חס היו בקיאים במקרא ימלא
דברים רבים בספרי השחלות עס שד"ל
היגעיים והפיגעים באלס וסנס פזורים
בחוק ספרי זה בכל מקום הנוגע לענין
מעניניהם.

ולא אעיר בזה רק על מ"ס כבודו
(נאות שאנחנו דנים עליו) וסנה
מ"ס דריב"ם בשם ר"ח לא מלאחי בחוס'
סה רק שבמק"י כ"כ בשם הרנב"ר בשם

מקום לומר שבי' חסור להם לכתוב
הנקודות ערס שהסירו לכתוב חורס
שנע"פ וכמו שנכ"ס שלנו כיא פסולה אם
כתוב בה הנקודות כמ"ס ביו"ד סי' דע"ר
סי' יעו"ט כצ"י ונע"י. ויש להספק על
נכון הנג' אם היו מוחרים לקרות בו
עם החיטוקות או לא, וגם הריב"ש שהביא
כח"ר בס' רל"ד נראה שנסתפק בזה
שכתב בזה"ל חפ"י אם נאמר בספריים
כיו מנוקדים ובאם נאמר שלא כיו מנוקדי'
כיו לומדים עמכם בע"פ איך לקרות
כדרך שגם בימינו לעירי ימים ג"כ הדבר
בקחים לקרות בחורס בליכור בשנה
שבקחים איך לקרות הנקודות ועשמים
בע"פ, ובאם נאמר כן כשבו מכניסים
החיטוק בן חמש או שש למקרא סי' מחלול
רבו ללמוד עמו בס"ח איך לקרות ולכן
היה אפשר לו מחלול לעשות קודם
שנעשה בקי, הוא דברי המדרש ומחנות
כהנה שם ולגלגלו עלי אכזה שהחיטוק
שקרא משם במקום משה וזכור רק
חיטוק קודם שנע"פ בקיוע"ז כ' המחנות
כהנה שם שספריים לא היו מנוקדים
וזכר לדבר רבו של יואב עכ"ל. ובחזק רק
זכר לפי שיש לדחות כהריב"ש שם והדברי'
פשוטים. (ויש לשבח סמך לזה מן הנג'')
דמגילה כ"ב ח' אשר גדול סי' לי אלל ג'
חנינא בגדול ולא החר לי לפסוק אלל
לחיטוקים של בית רבן כוא"ל ולהחלול
עשויין החס משום דלא אפשר ואינו מוכן
כ"ס מהו לא אפשר שהרי יכול להיות
לחיטוק לנמור חס הפסוק בלא פירוש
ורחוק הדבר שחיטוק שידע לקרות המילוי
יוכל לקרות חלי הפסוק ולא יוכל לנמור
הפסוק, אבל לפי הג"ל יחא יוחר לפי שהיו
קורים בשפר בלא נקודות היה לזיך לו
זמן עד שיעשה בו שידע בע"פ חלי פסוק
(וכמוכן). ובאמת יש לדחות ראיה המחנות
כהנה לפי שבימיהן היה מ"ע לכל איב

לכד פ"ז לא אחפון לענות על ריב, אך
כטובע לעיקר טענין ג"כ כבר ילחתי ידי
חובתי ואחרי שכתב מכתבים הרבה
מגדולים מסתמא יחבטלו דברי ברוב
בנין ורוב מנין ומ"מ באשר כתב כח"ר
שאכתוב ע"ז לעשות ראינו שהלתי להגיד
לאדוני כה"ר כי בכל דברי במכתב כמעט
בלא ראיתי דבר נכון שיהא לזיך לי לענות
עליו וע"כ הכוננות היפה ואפרש מעט
כי עינתי אינן פזויות כדיוכ.

כתב הן בכל ראיותיו אשר הביא לפני
כ"ג חין חף החס בכן המוכיחה את
קדמות הטיקור ובעשמים ובהפוך הוא
כמעט מכל חלס אשר הביא לפני כח"ר
הביאו המאחרים ראיות לשיטתם עכ"ל,
לא פורש במכתבו למה חנים ראיות רק
שהושב כן ולא ידעתי להשיב על חסונות
שבלב כי חניני יודע מחסונות ובי"ש מה
שכתב שבהפוך הוא, הלא המנין יראה ויבין
אם הם ראיות לזיכר.

כתב אח"כ בשם ר' חלי' בחור (אשר
לא ראיתיו) וכתב ע"ז זה האיש
וכו' בעל מחנות כהנה מד"ר שה"פ פסוק
הביאני הל בית אומר בפירוש כי ספריים
לא היו מנוקדים וזכר לדבר רבו של יואב
בזכר עמלק וזה הם דברי הבחור
בהקדמתו שם ואחז מראיותיו וכו' עכ"ל
הכותב שהוא, ע"ז חניני לפני כח"ר כי
דבריו חמוסים מאד וטענו חסידים ויודים
לו בשעורים! וכנינו דנו לפי זכות בלא
הכין ולא הרגיש כלל על מה חנו מדינין
כי זה הדבר אשר הנקודות לא ה' להם
בכתב רק בע"פ, גם חניני ככתבי שיש
לומר כן במכתבי ולא כתבו הנקודות לפי
שהם בכלל חורס בע"פ ובמדרשם לי
שכתבתי כן בפירוש במכתבי לכח"ר (ימחול
נא לעיין עליהם כי לא הנחתי אללי
הכעזקה) ובשלמד החיטוק בנית הספר
לאד עמו איך לקרותו עם הנקודות ויש

פקודות שדה

מסיני בלבן כנח' בע"פ כונחו וא"כ חו' 1
 בא גם על פה להעיל ספק חו' וש"י
 רחמי כי עת לחכות ועת לדבר והעתי
 הדבר לפני כה"ד בעצמו כי חשבתי חולי
 ים עוד עת לחקן ימחול לא כה"ד לקרות
 מבחתי ויראה שכן הוא ואם חולי גם
 החוקר הוא ח"ן כונחו קן חבתי כחבתי
 על מה בקראתי הלבן שהביא כה"ד ועפ"י
 ידוע כה"ד שמה שהביא הכיחש מדבריו
 המחטות כהנה ח"ן שייך כלל וכלל
 לענייניו וסלא גם חבתי כחבתי כדבריו
 המחטות כהנה ויראה חבתי כי עישה הוא
 בכלל על דבריו לא ידע על מה כחבתי
 ולכן מה שהביא במכתבו שמדבריו ח"ן
 ראיה על טעות הנקודות דבריו חמורים
 מאד בלא ע"י חסד סיפכים דבריו ודבריו
 החוקר שהביא כה"ד כי דבריו חסד סופכים
 כלל על חקירת צורה הנקודות ולא ע"י
 כמה סופכים ומה זה יחפז ח"ן הוא
 ממני שיסיו רחמי גם ע"י, ומה שהביא
 מבחתי בהקדמה ספרו מסורת האסמכתא
 הספר הוא לא רחמי ולא חיל עלות
 ע"י במא חזרתי ח"ן חלל באבר במכתבו
 כחב כדבריו המחטות כהנה קן כחב
 בנחור שם, חס קן למדני כמו דבריו
 המחטות כהנה ח"ן חסידים ח"ן לדבריו
 קן מסמחא מדבריו הנחור ולא חיל לומר
 ברור ערס רחמי חס הספר וכן מה
 שהביא שם מספר אחד קן הוא ומה שהביא
 מפרופסור אחד ערנך ערנך ח"ן הוא
 בעצמו כחב עליו וכלתי בלא ח"ן חומר
 דברים גדועים מחלל וא"כ למה לקח
 ממנו לח"י ובענין במלן, ועוד אחרי
 שלדעתנו הוא עשית גדיל באמונת חלק
 גדול מחורש בענין חפ"י חס נחל מי
 שצועה בזה האם מבוס זה מהחייבים הכל
 ללכת בזה ובענין שהוא ח"ן עליו לדון
 חוהו חולי בוגג הוא חלל עליו להחזיר
 חס האחרים לכל יעשו כונחו כ"ס בלא

ישראל לכתוב ס"ח שהעצמים שפוערים
 הפוסקים אוחזי לא שייך על ימי חו"ל
 כידוע ע"י ב"י וי"ד ס"י ע"ר ואחרונים שם
 (גם לעצם שה"ל לא סוס שייך כ"כ
 נימים הראשונים כ"ס נימי בלתי חלל
 כל בית ח"י בו ס"ח ובלתי נקודות דוקא
 כיון שפסולת עם הנקודות כמ"ס ב"י וי"ד
 ס"י רע"ד ס"ז ח"כ לא ילאו חמ"ע עם
 הנקודות ודפיס לא סוס להם ואם היו
 רוצים לכתוב עם נקודות ח"י לר"ך להולתה
 טספת לכתוב עוד ס"פ חורה עם הנקודות
 שאין לכתוב ספרים מגילות כמ"ס בנעין,
 לכן היו העניינים לומדים בהספרי הספרים
 שמחויב להיות חלל כל ח"ס מישראל ובהם
 היו עושים לפעמים, ואך סוסים דבריו
 מחטות כהנה ח"ן מערער עליו רק ח"ן
 מוכתה ולא ע"י בחתי לדון, אך זכו עיקר
 גדול וטורח בלימוד כל הנקודות שבדיו
 ניחן לנו מסיני כמו פ"י כל החורה כהנה
 בע"פ ויראה חלק גדול מחורש בענין
 שייך פ"י החורה שניחנה בע"פ ובמ"ס
 הרמב"ם בהקדמה ספרו ובמ"ס הרמב"ם
 ב"ה חבורה פ"ג ח"ח וכוונתו בפירושה
 שהיא חורה בענין בכלל זה הוא ג"כ
 קריאה חסידה ח"ן לקדוהו שפי' האלות
 חלוי נקודות ובמ"ס במכתבו הקודם ואין
 ראוי לפסול הדברים ובגמ' דסנהדרין
 ז"ע ח' ופ"י האומר כל החורה כולה מן
 השמים ח"ן נקודות זה מק"ו זה מנ"ס
 זה (ע"פ פ"י), וא"כ בכלל זה הנקודות
 ופי' בכלל הנקודות שהוא בכלל חורה
 בענין חיינו פ"י החורה בענין קן נראה
 לע"ד, ולפי שראיתי שהביא כה"ד בזה
 הלבן (אבר גוף כהנה"ג לא רחמי)
 נקודות מי חמך (לא כחב מי כחבן רק
 כחב מי חמך) ח"כ מעיל החוקר הכוח
 ספק ח"ן באחרים הנקודות ח"ן ח' ישמרנו
 ויילינו מדעם זו וכן לבן ח"כ חס הלכה
 לחשה מסיני חס וכו' וידוע שהלכה למשה

ע' ע"א ורנן. כינו עברי כבי ועקרי
תקנתא דחיקון מסה (ולמעט לומר בשבחי
של מקום ח"ו) אמר ר' אלעזר מהוך
בידעין בקב"ה שחמתי הוא לפיכך נא
כיוצו בו טכ"ל הנמ', כן באשר כח"ד
המפורסם בחורו ונדרתו מסתמא לא
יקפיד עלי כי אהב אחת הוא והלעזי
דבר לפי כח"ד אש יסכים לדברי הרי
לא יקפיד ואש לא ישרו בעיניו ישחקע
דבר ולא יודע, ועד שהבנתי מכהבו
בראשין למענש ה' באמת לבי דואג
בק"י שמה יקפיד, ונס עתה אולי לערתי
לכח"ד בזה חבקק ואחלה עוד הפעם
סליחתו וכלכה חלה חבקק עוד מכח"ד
הרמס והנשאה שישלח לי אולי לערתי
אוחו והב' בלא יגלה אש שמי בזה והב'
שכשיחזיק את מחבתי הראשון לא ישמיט
את דברי התללות שכתבתי במחבתי
המוקדם רק יעתיקו עם כל הבקשה
הסליחה וכל הכבוד שכתבתי במחבתי
הזה, אמנם לא אהדר לומר שדבר
האחרון בזה צריך יותר שמירה ולקיים
חכמים בזכרו בדברים באשר רבו
המהפצות ר"ל ולפעמים דבור קטן שבימי
הראשונים לא ה' מו"ק היו בדורותינו
צריך זכירות ציור ובאשר יתן להם
לעצמם ימכו אחזיו אה כל סיד ח"ו ובאשר
הטעם ברנלו וכו'ך כדברו ח"ו ואולי גם
אח"כ גם את בלב ח"ו באשר ידענו זה
דרכם של המסורים כחדשים מהחילים
מהחילה להעיל ספק בדברים שח"ו נקרא
האדם מין בזה ואח"כ עוד ועוד ומרעה
אל רעה יאלי, ובאשר נביע בעין פקוה
נראה שכן דרכם של תלמידיו של ירבעם
נבע בזה"ל להחמיל רק בצקורה בדברים
כאלה להמשיך לבד הישרים בלבוש מעט
מעט לפקפק מלהאמין בספרים ובדברים
המקובלים לנו וכולכים כסדר מדבא ליחא
הא נמי ח"ו ואח"כ יעילו דופי בחז"ל

להחזיק אותם, וכי מבא פנים ים בדבר
והכל יודעים ונתקבלה עתה כי הכושב ח"ו
סה' הוא גוף הוא מין ומ"מ העיר הראב"ד
בה' הכושב פ"ג ה"ו שרבים וגדולים
מאחזו (פי' מעט ישראל היבט ממנו
שבראב"ד פירשו מאחזו פי' מישראל)
כלכו בזה המחשבה לפי שכתבנו ישי"ש,
ומ"מ חגיגי ירא עד סיום לומר שמי
שאומר סה' גוף הוא מין ח"ו וכלכה
ההרמב"ם ואחזן שטעו אש בוגגים היו
אין עלינו לדון אותם וה' יודע חל אין
לנו מבוש זה למנוע לומר את חומר השין
החושב על ס' שהוא גוף ח"ו כן הוא
בפנין הזה (אש"ש שאני דומה), כן אני
אומר התללות על דברי ואש בגימתי ס'
יבדע ומעטת הכושב בזה אני חושש אולי
גם יחד הרבנים שכתבו לכ"ה בזה כסגנון
שכתב כח"ד אש גם סמה אולי לא הבינו
כ"כ על מה כתבתי ויחזק שגם מההחשבו
רק על כתיבת הנקודות וחולי גם ספר
כנה"ג ה' בינתו בזה ורק בהעסקת כל
כח"ד המורה כנ"ל ע"ז בכל מודים וחולי
ים לחקן באופן לפרש זאת הן בכל זה
די וכו' למענה על כל דברי הכושב
שכתבנו אשר חגיגי מכיר אותו.

אבל מ"מ הכושב הוא שאני אש ריבו
כל כח"ד ע"ז צר לי הלילה וחלילה
לחיות ח"ו אש ריבו של כח"ד הרמה
והנשאה ואני לא כתבתי לאחר ולא סעתי
פני בריותי ח"ו לדבר קבוט כי בלא
ספק שכל"ה לרובי המלאכה ובחפזו לא
ברגיש אז בדבר אשר ראוי לכתוב באופן
אחר ובליאות מי יבין, ובאשר כתבתי שיש
עוד עת לחקן וכח"ד בספרו המכולל
כונתו לש"ס וגם אנכי כוננתי בזה לפי
הנראה לש"ס ולא רציתי כלל להודיע שמי,
ובאשר כי שנינו לש"ס שנינו למענה אחת
אנו כולכים עשיתי בזה כמ"ס חז"ל על
אנשי כנה"ג נדר הקב"ה כמ"ס ציומא ד'

פקועות שרה

על אחרותיו ואשרי חלקו שנחלגלג זכות זה
פל ידו לברר ולאחז קדמות הנקודות
ושכח'ם .

מכתב ש .

בע"ה ה' פ' הכא הנ"ב קלעק .

לכבוד וכו' בקש'ת מוהר"ר חיים חזקיהו
מדיני צדיק בחצר יפרח וכאדו בלבנטן יעצא
ולהעשירים לו סביב ובתיאורים בכבוד קדושו שלמא
רבא והנא יתייבב לרין משמיה .

אחר"ש וש"ת ראשית חנקס סליחה
ומחילה מכח"ר על איחור חסובתי
עד כה כי מערדות שונות לא אוכל לפרטם
בזו וראשי ולכי לא היו עמי ומוספות על
ימי היו כהנה וכהנה ע"כ אחרו פעמי
מכתבי, ידיו אותי לכ"ז והמקום ידעו
ג"כ לזכות ויכריע קף מאזינו לטיבה שם
שאר עמו וגם עלינו יורה כבוד ה' והללחה
ובטוה ומרגיע לב וגפם עלינו יראה וכו'
חי חי יחיו ויקיימנו יגדל שמו ויעלה
כסאו וירוס כבודו ארך ימים יבטיעו
ויראהו בישועתו ויחי שמו לעולם עד ברכת
ימן יגדל ויפרח כשושנה כנפשו הקדושה
וגפם סמאחנק בעשר רגלי חכמים
והלמידוס מללי לחיי דמז ושלוחו דחיו
לסון חרכא .

שרום דובער העלינואן

חופ"ק קלעק י"ו

וע"ד אשר כו"ג כפ' שרי חמד מערכת
כאל"ף ס' רל"ע אודות נקודות
חימתי נכתבו ונחקרו, בזה הגיד פשר דבר
הנלע"ד ואבאר תהלי סוגיות הגמר' כפ'
הבונס ד' קיד דמיי"ת סחס בא דר' ירמיה
ואוהימא רחב"א דאמר מנלפך אופים
אמרוה ופרך וכחתיב חלה סמליות האין
נבוא רשאי לחדש דבר מעשה ומשני חלה

האין בקיאים בכסוקים (א"כ יש מעלה
להכמיים בעיניהם שבקיאים בכסוקים
יהיה מהם חלילה) ואח"כ האין בקיאים
בהכמות וכדומה ואין רעני להאריך והדבר
ידוע לכל ובענייני סאמונה לריך זכירות
ביותר שלא יחליל ח"ו במאומה וכמ"ס
(עשלי ד' כ"ג) מכל משמר נאור לכך כי
מתנו חולאות חיים וגם השבני פן יקפיד
כח"ר אם אטחיר עוד במילין וגם כי אין
לי פנאי כיום וחיוני מניה העתקה חללי
יחממה זה וימחול נא כח"ר לראות בספר
משוה דתח וגם' אמונה חכמים ודוגמס
אשר זה דרכם להראות גדולת חול' אפילו
בדברים שאינו נוגע כ"כ לעיקרי סאמונה
והנני מבקש מכה"ר סרמא וסנשא סליחה
ומחילה ובפרס אם לערתי אחרו ח"ו כי
הין זה דרכי משולם וכו' יזכרו לנפין אור
טוד על פני חוץ ובישראל, ובאם יזכרו
להדפים מה, ייעיב נא לבטוח לי ס' אהר,
דו"ס ומשהחוס מול הדרת כח"ר ומבקש
סליחתו .

זמנה ככתב עוד דברים קשים חיוני משיב
עליהם, רק זאת עוד אזכיר מ"ס
לכ"ג בלחנים נשא כח"ר עיניו אל סהרים
האין יבא עזרו להנלל מיד משינו סהוא
עכ"ל. ותמה הקרא מה עשיתי לכ"ג כדרך
עזר להנלל כהי רק לביח לבד כחכתי ואם
לח סים מודיע לאחרים סים עובר סדבר
בשחיקה לעזור במילין מלהש"ב דברים אל
סיהב סהוא על חיקו וסאמח וסכלוס אהנה
יבחי"ר בעלמו כלל ידע ויבין לאסורו
וסאמח לאמחו עכ"ד מכתבו בזה, אמר
סמחבר עיניך סהואות גודל ענותנותו
ולדקתו ולעשות רעיוו כחכתי דברי
סחללוהו (רק כמה סהפליג במכתבו
לסכפיל עלמו נגד חולעת ולא איס כחיו
ססעעתי סרבה) ומחוך מה כחכתי על
דבני מכתבו סרשבון יבין כל קורא בו כי
חלילה לי להקפיד בדבר ואדרבה שם אנכי

מיכיו כואי ולא כווי ידעי כי באמלע היבס
 ובי בסוף היבס ואחו לופיס ואקניוכו
 ופרדק הו ואכתי אלה המלוא שהין הנביא
 וכו' ומשני שכחוס וחוזרו ויסדרוס, ואיכא
 למידק דה טובא דסיכי שייך למימר שכחוס
 הא כל ההורס כולה סיחא כחובה כולה
 ומונחא בחזון ושמנא פסוקים מן וימת
 שם משה או יבוסע כהנן וכו' וכמבאר
 בפ"ק דבבבא ד' ע"ו דכתיב בפ' וילך
 לקוח את ספר ההורס הזה ושמחם אותו
 מלך ארון ברים ה' ועמ"ס בכל הסוגיא
 ומבאר נמי בנאם מגילה ובפ' החובל
 דלדך לקרות הכפרס בכל שנה ובנה
 וכו' מהקנה משה וסיכיו קורין נמי
 כלכות חג בנה וקריאה בב' וכו' ובשנה
 במנהח מתקנת עזרא הוא וכמבאר בכ"ר
 והשהח חקבי מונ"פ אח לא היו כחוביס
 לחיות כפולות כללו בס"ח אכתי חקבי
 והכתיב אלה המלוא שאין נביא וכו' ואח
 היו כחוביס בס"ח סיכי שייך למימר
 שכחוס ניתי ס"ח ונחזי דהא קראו בה כל
 שנה ובנה וחג בנה דכסלמא אהא דמשני
 חין מיכוס הוס ולא ידעי כי באמלע וכו'
 לא קשיא דניתי ס"ח ונחזי כי באמלע
 חיבס ובי בסוף חיבס דיש לומר דחין
 הין דהוי מלי למיפרך כבי אלא דעדיפא
 מינה פריך והכתיב אלה המלוא כלומר
 דאכתי לא משני חקביא ראשונה דפריך
 לעיל מינה מידי והדרה קשיא דלעיל
 לדוכתה וס"ל למאי דס"ד כהא דכלוחוס
 היו כחוביס כחומיס ולופיס חקנו
 פחומיס, ודריש נאם מגילה דס"ד איפכא
 דכלוחוס כחוביס פחומיס ולופיס חקנו
 כחומיס לא קשיא ליה דניתי ס"ח משה
 ונחזי כיון דכלא"ה פריך לה שפיר מאלה
 המלוא דכל זה לפי ס"ד חבל למסקנא
 ודאי קשה טובא דסיכי שייך למימר שכחו'
 דניתי ס"ח משה ונחזי, ועוד הא קו"ל
 דנאוריס וחומי' היו כחוביס שחוס האבות

ובמנח כל השנתיים כדי שיכיו כל הא"ב
 כתוב בו כדי לידע מזה חשוב לכל שחל
 והכ"ג כ' נוסח אותו על לבו וכמבאר
 בסופ"ז דיומא דף ע"ג וברי בכל הכך
 שחוס נחלל אללנו גם לחיות מנלפך
 וסיכי שכחוס אח נחלל גם ואח לא נחלל
 שם ולא בס"ח הא חין נביא רבאי לחדש
 דכיון דלא נכתב לא בס"ח ולא בנאוריס
 וחומיס וכלוחוס מוכח דלא לריך להו כלל.
 ונ"ל לפרש וכו' משום דלכאורה איכא
 למידק הו דעדיפא מינה דמנח לן עתה
 ס' הא"ב ואח"ה קודם לחו' ב' וב' קודם
 לג' הא כלוחוס ונאוריס וחומיס ובס"ח
 משה לא נכתבו כלל כסדרן דהח"ב
 קודם לחלף ורי"ש קודם לב' וכל כה"ג,
 ועל"ן לקחו כל זה בסדר חלף קודם
 וראשון וב' שני וג' שלישי וכל חין
 לחיות עד גמירא ומספר כללם עד גמירא
 דסיכי הוי ובעל"ל דקבלה הוא בידם
 מסיני ע"י משה ובע"כ לא לחנם נאמרה
 בסיני אלא דיש להם פירוש בין ע"פ
 פשט בין ע"י רמז ודרוש וסוד וככל
 קבלה חורס שכתב ושבעל פה שנאמרו
 בסיני ובסיני נסדרו למכ"ב כמו בכוה
 עתה בידיו כסדרן ומצינו בפ' הורק
 שהיו רושמין על קרבי המשכן אב"ג ולידע
 חיות בן זוגי מי ראשון ומי אחרון וכוה
 מוכרח ולחשבן ולכל ההלכות לידע מספרן
 כגון אמות סוכה ומצוי וטפחים ומקור
 ועימא"ה וע"ז נשים פיערות לרשותין וכו"ג
 ואין נדע מספרן אח לא ע"י ח"ב ונחמס
 הכל בסיני וגם ים לכולם פירוש ובסמוך
 נאמר החס אצרו ל"י רבנן לריב"ל החו
 דרדקי לבי מדרשא האידנא ואצרו מילי
 דאצילו בימי יבוסע בן נון לא אחמר
 כוונתיכו חלף בית חלף בינה וכו' מס
 פחותה ומס סחומא וכו' נון כפופה נון
 פשוטה וכו' ומפרש לה החס כולו ח"ב
 חשר"ק חל"כ"ס דכללו למאי אחו לאורוי

פקיעות שדה

ויסדום ע"ס, ולישנה דהלס משמע דנאדרי
מזה דסוד סלקא דעתייהו משיקרא לדריק
מלשון תקניס היינו פהס חדשים וסוי
מחזקי סתק'סלן זעורין חלא דאחרי נמי
מודו דהוי ס"ל חלא דס"ל דהוי מהלכו
בסתתו בימי חזלו של משה ובהא דאמר
בפ"ב דתעורר ד' ע"ו דמחזקיין חלא חלק
ובצע מאוס קלין וחזרו ונזרות שות
ודקדקי ספדים נסתתו בימי חזלו של
משה אחר ד' חזרו חפ"כ החזרין עתהאל
בן קנו בפלפולו שלחא וילכד עתהאל
בן קנו חמי כלב הקטן ממנו וכו' ואמר
הסס חלא הוא עתהאל הוא יענך ומה
שני יכודס וכו' וקאמר הסס בסוגיא דג'
חלפס כלכות נסתתו בימי חזלו של משה
וג' מאוס כלכות נסתתו מיסודע נופא
וטולדו שצע מאוס ספקות עיי"ס. ובסתא
ס"ל לאחריס דסך שיעורין של עונשים
נמי הוי מאוסן סלכות נסתתו וסתתין
עתהאל בן קנו בפלפולו דהיינו יענך ומה
שחזרו אחריס ביה דיו של יענך תקינו
ולא קאמר יענך נופא היינו שהא סחזין
בפלפולו וביה דיו חזרו ויסדום ביסוד
מוסד סלא השכח עיר הפעס מאוסה סס
סיקס ר"ל דהיינו נסתקייס לדורות
ומסוס עת לעסוס דהיינו לכתסס וסיינו
דקאמר ב"ד של יענך תקנוס דהיינו לכתס
וכמו על מחקקי הקנות סכותסס תקנוס
בפנקס לדורות וכמוסר ובפ"ק דמגילס
ד' ג' ואמר ירמי' ואיסימא רחב"ל חגוס
של חורס חונקלוס כגד אמרו מפי ר"א
ור' יוסע חגוס של נביאס יונקן בן
עזיאל אמרו מפי חגי זכרי' ומלאכי וכו'
ופריך וחרגוס של חורס חונקלוס כגד
אמרו ובאמר ר"א כד חזין אמר הנחל
אמר כד מאי דכתיב ויקראו בספר חורס
האלהיס מפורס וגוס של ויכינו במקרא
ויקראו בספר חורס האלהיס זה מקרא
מפורס זה חגוס וגוס של חלו ספסוק'

עמ"ס באורך בכל סוגיא וכן סס מין
בחירוסו חגוס פירוס ע"פ מה סכת
לעיל דמלפך לפיס חגוס דסכתו וחזרו
ויסדום דהיינו דסכתו אחרי מה משה
בימי יוסע דאמרין נמי במסכת תעורר
דג' מאוס סלכות נסתתו בימי חזלו של
משה וכו' כני דרדקי דמלאו לדורס בכל
הכפוליס סוי בימי יוסע לא הוי חפס
לדורס כיוסייו סדי נסתתו מהס
הכפוליס וכו' עיי"ס דמפרס כל דכוח
כני דרדקי בסדר נכון וספסוס וכתקיסמא
י"ל דזכו פירוס דסכתו לאותיות כפולות
הסס לאותיות ויס להס פי' בפ"ע וסכרו
הסס רק חגוסת בסוף חגוסת לספסרת
הכתב וחזרו ויסדום סוכרו הסס לאותיות
בפ"ע ויס להס פירוס בפ"ע להוראות חורס
ענין כהנו כל ס"כ וסכניו כל סך
כפוליס בסדר ס"כ כדו סלא יסכת עוד
הפעס וכמו סעכס כתב סס"ה ויוסע
כתב ספרו וסמאל וכל סכניאס כהנו
ספין וכמוסר בפ"ק דכתורא ד' י"ד כן
כהנו אופיס סדר ס"כ עס הכפוליס
כסדרן דהוי בכלל חורס סכתב דלעסך
סיבא לכל סוססדוס ורסימות דחורס סכ'
וסע"פ וכמוסר ופרובן הוי בכלל חורס
סע"פ ובכל פירוסו חגוס סלא נכתבו
עד דורות האחרונים של סנאליס סחזרו
מסוס עת לעסוס ס' וסך דרדקי דמייחי
בסמזדין חסס סחזרו לכסוכס פרוכן וקדדכי
לכולן וכמוסר חסס ודע דליסכא דוחזרו
ויסדום ולא קאמר וחזרו וסכירוס משמע
סחזרו עליס יסוד מוסד סלא סכת עיר
והיינו סחזרו לכסוכס לדורות וכסוכוס
וכס"כ לרך לפסס סא דאמר ד' יונקן כיומא
ד"פ שיעורין של עונסין סלסס למסס מיכיו
ומייחי חניא נמי כני שיעורין של עונסוס
כל"מ אחריס חומריס ב"ד של יענך הקנוס
ופריך וסכתיב חלא סמזס סאין נביא רסאי
לסדס דכר מעסס ומכני סכתוס וחזרו

ואחר בזמנו וס"ג חניא הכהן בביתו
דמשה חקן להם לישאל שיהיו שאלין
ודורשין בענייניו של יום כלכות פסה בפסה
וכו' וכפ' מרובס ד' פ"ב גמי דקחשיב
חקנת עזרא שיהיו קורין במנחה בשבת
ובצ"ב וכו' ופרד"ק הכהן וכו' עזרא חקן
וכא' מעיקרא הוה מחקא דחניא וילכו
בשבת ימים בלא מים וכו' דורשי רשומות
חמור וכו' עמרו נביאים שביניהם וחקנו
סה' קורין בשבת ומפסוק בל' בשבת
קוראין בשני ומפסוק בשלישי וכו' בשבת
קיראין בחמישי ע"י"ב וכו' מחקת משה
ובע"כ קראו ומתרגמין להם וכמו בקרא
עזרא בספר תורה חללים בחרגוס כדכתי'
מפורס זה חרגוס ולא קחשיב בחרגוס
מחקת עזרא ומכוס דהוי מקורס מחקת
משה במדבר ואילך, וחדע דל"כ למה
קראו כיון דלא ידעי כלל פירושא דקרא
ועוד דהא בחרגוס הוה דלור"י דהיינו
פירושא דקרא ועוד כהני דורשין להם
כלכות חג בחג דהוי מחקת משה ע"כ
דהוי מפרשי להם המקראות דהיינו חרגו'
בזה ידעו למדו מצינו חגי חמן מפרין
חרס וכמפורש במס' יומא וסיכ' בייך
למימר שכוו כיון בלא עברו עליהם
משולם ג' ימים בלי חורס וחרגו' דהיינו
והכחמים שביניהם מיומא משה ואילך
סדרשו המקראו' תמיד ולמדו בתורה
תמיד עפ"י פשוטו של מקרא דהיינו
חרגוס בזה הו' לשונס תמיד וכידוע
וסיכ' בייך למימר שכוו עכ"ל דשכוו
דכא כהני פירוש דהיינו דמן הנביאים
והכחמים שעסקו תמיד בתורה ובפירושא
ובדרשת המקראו' לא נכח משולם חלל
דמן המון העם דעוסקים כל השבוע
במסא ומתן ובחדושים וריעות כשרנו
לכחוב להם חיושין לעמאן ללמוד בזה
ולקבוע עמים לתורה נשכח מהם מה
כהני שומעין בשבת פעם אחת מן המחרגו'

וייבנו במקרא חלו פסקי עמיס ואמרי
לה חלו המסורות ומשני שכחוס וחזרו
ויסדוס ע"כ, ואיכא למידק בזה טובא חדא
דלמה אמרו אונקלוס מפי ר"ט ור"י ויונתן
ביע מפי חגי זומ"ל ולא אמרו כן נביאו
בעמאס מפייהם חרגוס יונתן, ור"א ור"י
מ"ט לא אמרו בעמאן חרגוס אונקלוס
וכדאמרו לופיס בעמאס מנלפך ומ"ט לא
אמר ח"א ר"א ור"י אמרו וכו' חגי זכרי'
ומלכתי אמרו וידאמר סהס גבי מנלפך,
ועוד קשה לי במה שחשבי שכחוס דהייך
הפסד לומר שכחוס דהיי דהוא דחקן
באגולה ד' כ"ג ולא יקרא לעמורגמן יונתן
מפסוק אחד ופרד"ק נמי הכהן ד' כ"ד וכו'
קא מדלנו, ומשני חגי לא קשיא כאן בכדי
שיפסוק המעורגמן כאן בכדי שלא יפסוק
המעורגמן וכו' חקן הכהן דף כ"ה משנה
ראובן נקרא ומתרגם משנה חמור נקרא
ולא מתרגם וכו' ע"י"ב בכל כהני דחשיב
להו דלא מתרגמין דמשמע דמתרגם סו'
לחרגוס בכל שבת וכו' בכל עיני ועיני
לא קשי' לי הויא אפשר לשכוח דיש לומר
דמיומא ר"א ור"י ואונקלוס כהני כן
ומשמע נמי הכהן דנביא נמי הוה דרכן
לחרגוס נמי יש לומר דמיומא יונתן כן
עזיאל כהנו כן לכתר דחזרו ויסדוס חלל
כא' ודאי יקשה לי דהא עד כאן לא אפלגו
רב ור' יונתן בפדק אין בין המודר דף
נ"ז חלל בפסוק עמיס אי הוי מדאורי'
או מחקת עזרא חלל מה דמפרש ליה
לקרא כו"ע מודו דהוי דאורייתא וכדמוכח
ההם מהירושלמי שהביא סר"ן ז"ל הכהן
דמשמע דחוקים ומשפטים מקרא וחרגוס
ע"י"ב. והרי בשלמי פרקא בני העיר חקן
ההם אפשרא דארבע פרשיות וקחשיב
ואולי הכהן בזהני' מה שקורין בפסה
ובעמאס ובכל המועדות ומסיים בזהני'
שנאמר וידבר משה את מועדיו ה' אל
בני ישראל מלפניו שיהיו קורין כל אחד

פקועות שרה

לכס הפרשה מזה לא יכלו להיות בקיאים
בהרגום לכתוב בחימין שלס פירות
ההודס כיון שלא שמעו זה רק פעם אחת
בשנה וההרגום ה' אז בכלל הצע"פ שלא
נכתב מכות דברים בצע"פ אי אחת רבאי
לאומרן בכתב והעולם הסתמשו אז כל
השנה בכתב חבוריה ולשון יון וכדרכו
ז"ל יפה אלהים ליפה וישכון באלכי הם
הלך נכתב מן המון פירוש ההרגום שהוא
דאורי' רק הגדולים שבסם ידעו וזהו
דקאמר שכתב והזכרו ויסדו' והיינו אונקלים
הגר שזע ט"פ ר"א ור"י ואמרן לזכור
ומן אז והלאה הניחו ע"ז יסוד מוסד
שלא השכח עוד וכושר לכתוב לכל אחד
ההרגום הצ"ג דכוי מחוצצ"פ ומכוס
ע"ה לעשות ה' הפרו חורחך וכמו שהחירו
ההמנים האחרונים לכתוב הלכות משנה
ובדריחא והלמוד כשרלו דבזיר ליבא
והשכחה מלויים החירו מה"ע ע"ה לעשות
ובמעין מיכה דשיעורין הושר לכתוב
בימי עמיאל בן קנז ומגלף בימי לופים
דכיינו נביאים הראשונים והרגום בימי
ר"א ור"י ואונקלוס הגר ובימי יונתן בן
עוזיאל מפי חגי זכרי' ומלאכי היינו
נביאים האחרונים לישראל וכיינו מטעמא
שרלו שגשכה והחירו משום ע"ה לעשות
וכו', והנה בפסוק עשמים ונגינות לא
ידענו ממי נכתב בימי עזרא ודאי לא
מדלא חשיב ליה צ"פ ערובה בין תקנות
שהקן עזרא ובדורות הנאי' ואמוראים נמי
לא נדאיש ליה מהא דפ"ק דתנינא ד'ו' צ"י
ר' חסדא קרא היבא כתיב וישלח את נערי
בני ישראל ויעלו עלות כנשים ויזבחו זבחים
שלמים לה' פדים או דילתא חידו ואירי
פדים כואי ומאי נפקא מילה מר זוטרא
אמר לפסוק עשמים וכו' ופירש"י ז"ל
לנגינות אס האמר משני מינים כוי לררך
אחס לשסוק העשם של ויעלו עלות
באחזתא כמו שאנו קורין אוחז או בזקף

קטן עשם במפסיק הדיבור וכו' ואס
מין אחד הוא צריך אחס לקרותו בזה
מבאר עשמים כיון מפסיקין כנון פשטא
או רביע עכ"ד ז"ל. ואסוק בחיקו ומדקא
מספקא לאמוראי בחדאי בזה ש"מ בבימיחם
עוד לא נכתבו העשמים בין למ"ד צ"ל
בין המודר דאוריחא ובין למ"ד חסם דרכין
דאליכ ניהי ספר ונחזי' חלא ודאי בבימיחם
כיו העשמים עוד בקבלה בידם וכל
ההורס בצע"פ שלא נכתבו עוד מימי
משכ עד החימה החלמוד ומכ"ה נפל
ספק בידם ועי"ם בחס' ומכ"ה ז"ל
ואכמ"ל ועמא דמילהא נ"ל מכוס דק"ל
בכוליה הלמודא דכל פסוקא דלה פסקיה
משם אכן לא פסקין ליה ופסוק עשמים
מפסיק לפעמים פסוק אחד לשני עיניי
ע"י אחזתא וזכרומה וכש"כ רבוחא ז"ל
לך אפי' למ"ד צ"ל חין בין המודר דפסוק
עשמים כוי דאוריחא מ"מ כוי כלל
חורס בצע"פ דלא ניתן לכתוב עד דורות
האחרונים דבחר מר זוטרא שרלי שכתבה
השכחה ונפלו כמה פסקות ונחלוקת
בהרגום דברים וכושר לכתוב כל דבר
מחורס בצע"פ וסמכו עלמם על מקרא
דע"ה לעשות וכו' ואז ככתבו גם פסוק
עשמים או בימי החימה החלמוד או סמוך
לזה מאחריו כן ה' נ"ל לכאורס.

והנה צ"ל חין בין המודר שם חמ"ד
יחזק מקרא סופדים ועטור סופדי'
קריין ולא כתיבן וכתיבן ולא קריין כלכה
למשם מסיני מקרא סופדים ארץ שמים
מזרים ופירש"י ז"ל כלומר מה שקורין
ארץ ארץ דלא כחצין ההרגום דלא כחצין
יו"ד בין חל"ף לרי"ש ובין רי"ש לצד"ק
ובן נמי ארץ דלא כחצין באלפין או ה"א
סמוך לחל"ף ויו"ד בין רי"ש לצד"ק וכו'
שמים דלא כחצין שמים חל"ף בין ש"ן
למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מזרים כלכה
למשם מסיני דנקראים כוי ע"כ, והר"ן

דרי' ס'ל נמי דהוי דאורי' דהיינו כלל'מ
 וכדס'ל לר' יצחק וידוע בהרין ז'ל כחב
 שס דטעמא דר' דשיי למיסקל אגרא
 משום פיסוק טעמים משום דס'ל דלאו
 דאורייתא נינהו ולא כוי בכלל חוקים
 ומשפטים ולענין הלכה כיון דק'ל רב
 ור'י הלכה כר'י והלכך שרי ליעול שבר
 על המקרא אפילו לגדול וכך כס דברי
 כדמב'ס ז'ל עכ'ל, ואני תמס חדא דמ'ס
 ממקרא וחרגום דהוי נמי מדאורייתא ושרי
 ושבר פיסוק טעמים ס'ל ז'ל דאי כוי
 מדאורייתא כוי חסור ליפול שבר עלי' ועוד
 דע'כ לא ק'ל רב ור'י הלכה כר'י אלא
 לגבי רב לחודי' אבל לא ביבא דאיבא
 אמוראי אחרוני כדד' וכבא בא איבא רבי
 יצחק דקאי כוותי' דרב וס'ל דמקרא
 סופרים כלל'מ דהיינו ניקוד וטעמים ואין
 הלכה כר'י לגבי חרוויכו וסמוחור
 כדכתיבנא דלחרוויכו כוי דאורייתא דהיינו
 כלל'מ אלא דר'י מדמי לה לחרגום ומשום
 דבכלל חושבנ' כוא דלא כואר לכחב
 עד ימי ר'א ור'י ואונקלוס כנר וכמשכ'ל.
 וס'נ פיסוק טעמים דכוותי' ורב מדמי
 ל'י לחקים ומשפטים ואסור למיסקל אגרא
 ומטעמא דכתיבנא למעלה וממילא דלא
 שייך ענין פלוגתיכו כלל למימרא דר' יצחק
 הלכך נקיטין רב ור'י הלכה כר'י וכדק'ל
 בכוליה חלמודא ושרי למיסקל אגרא
 פיסוק טעמים ומ'ס ש'מ מיכה סך סוגיא
 דמקרא סופרים ארץ ארץ שמים שמים
 חמרים דנקוד וטעמים כלל'מ סס וכיון
 דפיסוק טעמים נחבדר לן מסא דמר
 זוטרא דפ'ק דחגיגה דבימיו עוד לא נכחב
 דמשום מצינא ל'י דנ'מ לפסקי טעמים
 איכ' כה'נ נקודות דכוותה דשייך נמי
 לפסקי טעמים גם כן עוד לא כואר לכחב
 עד חתימת החלמוד דאמוראי בחראי או
 סמוך ל'י מאמורי קצת דאו ראו כגבס
 כשכחה ובזיר ליבא ונכלו ממלוקות וספקות

כחב מקרא סופרים ארץ ארץ בכל שים בו
 להנחתא נקרא בקמן שמים מלרים שאע"פ
 שאין כסס אליף נקראין כאליו סיחם כסס
 טכ'ד ז'ל, וכן כחב דהא"ש אין קורין
 שמים מלרים בחירק אלא בקמן וכן ארץ
 ארץ משנה בהנחתא ע"כ כרי דס'ל
 לר' יצחק דטעמים ונקודות דהוי כלל'מ.
 הן אחת דלעיל אפליגו רב ור'י וס'ל לרב
 דשבר שימור מואר בשבר ור' יוחנן ס'ל
 דשבר פיסוק טעמים שרי בשבר ופירש'י
 פיסוק טעמים במלמדו ניקוד וטעמים
 וקאמר כהם בסמוך ולמ'ד שבר שימור
 מ'ט לא אמר שבר פיסוק טעמים ומשני
 פיסוק טעמים דאורייתא כוא פירוש ולא
 מ'י למיסקל עליכו אגרא דס'ל כהקים
 ומשפטים כיכ רש'י וסרין ז'ל ומשמע
 דלר'י דשרי למיסקל אגרא ס'ל דלאו
 דאורייתא כוי טעמים וניקוד י"ל דמ'מ
 מודס לר'י דכלל'מ כוא ושרי למיסקל
 עליכו אגרא כמו על מקרא וחרגום
 דאייתא בירושלמי כניאו כר'י ז'ל כהם
 וז'ל יבול אף על מקרא וחרגום כן חלמוד
 לומר חקים ומשפטים אחס מלמדים כהם
 ואי אחס מלמדים כהם מקרא וחרגום
 וכו' ע"ש. כרי דחף מס דהוי דאורייתא
 נמי שרי למיסקל אגרא מס דלא כוי אלא
 פשוטו של מקרא ולא דמי כלל לחקים
 ומשפטים לכך שרי לר'י למיסקל אגרא
 על ניקוד וטעמים דהני נמי פשוטו של
 מקרא ורב ס'ל כיון דכתיב ויבנו במקרא
 וילפינן מינה ז' פיסוק טעמים ומדקא
 קרי ליה כגנה וחורס ומפורש יוחר משום
 שכל דלעיל מינה בקרא דמי פיסוק טעמי'
 לחקים ומשפטים יוחר ממקרא וחרגום
 דהוי פשוטו של מקרא דשרי למיסקל
 אגרא דלא דמי כלל לחקים ומשפטים
 אע"ג דכולהו כוי דאורייתא ופיסוק טעמי'
 כוא כגנה יחידס בקרא ואסור למיסקל
 אגרא דומיא דחקים ומשפטים אבל אה"נ

פקיעת שדה

וברי משום דלא דמי להקים ומשפטים
 וכמוש"כ איכא ז"ל גופי' בשם הירושלמי
 אם לא דנימא דבין רב ובין ר"י ס"ל
 דהלל'ם הוא וברבי יצחק הלא דר"י לא
 מדמי ל' להקים ומשפטים ורב מדמי ל'
 להקים ומשפטים ונפקא ל' מלשון עזרא
 דבחיב וינינו במקרא דסינו בבס יחרס
 יוחר מפשטו של מקרא וכדפירשתי לעיל
 הלא דגם ע"ז איכא נחידק בדבריו דלמס
 כחב כלל דס"ל לר"י דלאו דאורייתא דמס
 הלי זס באורייתא אי מפורש אי כלל'ם הא
 לא חלי הלא אי דמי להקים ומשפטים
 או לא וכמוש"כ ל' ובעלל' ליד' ז"ל דאע"ג
 דס"ל דפסיק טעמים לא בוי כלל'ם ופליג
 אדר' יצחק מ"מ מורה דהבדל החיבות
 דאין ארץ שמים מלרים מקובל בידיה כי
 מסיני ולא חלי כלל בפסוק טעמים, ואחר
 כל המחבאר יש לפרש דודאי הכנה כל
 האותיות והחיבות שבחורס נאמרו מסיני
 וכדפירש"י ז"ל בדר' יצחק מקרא סיפרים
 ארץ שמים מלרים ועי"ז ידעו לקרות
 ולפרש כל פשוטי המקראות איך רשמו
 חמויות הנקודות וסמומם דסינו קמן
 פחה או חיוה כנרס הם מורים זס אינא
 מסיני אי נמי אפילו אי נימא דגם חמויות
 הנקודות הראה הקב"ה למשה ואמורה כזה
 מורה על הצרה כזה בסיני ופירש ל'
 דחמויה כזס מורה על כנרס כזס וכמו
 באמרו ז"ל שבראש הקב"ה למשה בסיני
 לבס ואמר לו כזס ראש וקדש ארץ שמו'
 הנקודות לא אמר לו בסיני ובין דלא
 ידעי שמוחם לא רשמו אותם בפריהם
 לכך נשכח מהם כמה כנר' ונפל מהלוקות
 בכמה חיבות כוון דודיך דודיך זכך זכר
 העלויס הועלויס כנגדו כה כניגדו כס
 מליות מליות כסכח בסוכות וכדומה להם
 עובא עד שדורות האחרונים המליאו
 להם שמות וכמו באמרו ז"ל שמו' כחדש'
 עלו אחס מנבל ומתהלך לא היס שמוחם

כהרצנו דברים בפסוק טעמים ונקוד
 החיבות והחיות או לכתוב הכל כל החורס
 שבע"פ משום מה לשבח וכו'. ואפשר עיד
 לו' דמשום"ה לא כוחר להם לכתוב הנקודות
 והטעמים קודם משום דהכרזה מהם נפל
 מהלוקות זלא ידעו איך לכהיב עד אחר
 חסימא ההלמוד וכלל'ם' דכולי רבנן
 כחראי ורבנן כבוראי דבחר ההלמוד הכנה
 כמר לגבי מר וכמר לגבי מר ואז ידעו
 איך לכתוב טעמים ונקודות לפי הכללים
 דקי"ל הכי ואוחס שנשאר ולא יכלו להכריע
 אף לפי הכללים עדיין נשאי' בספק כמו
 חמם מקראות שאין להם הכרע וכדומה.
 ובזה יש לפרש כונת החוקרים שביא ר"ג
 בספרו הנשים שחקרו על הנקודות מי
 המליאם דיש אומרים מעזרא הסופר וי"א
 אחר חסימא ההלמוד דכוונתם מי כחבס
 ובחיזה זמן נכתבו וכמו שנחבאר למעלה
 ולחנם הרעישו בהנאון שכתב ר"ג ע"ז
 דלאו דרבי אפיקורוסות הם לדידון נמי
 ספוקי מספקא לן דנסי דהלל'ם ניכח מ"מ
 לא ידעו בפסקי טעמים ונקודות מי כחבן
 ובחיזה זמן נכתבו וכמוש"כ דס"ד די"ל
 דסמיתו עד אחר הכרעת ההלמוד ואז
 נכתבו וכמוש"כ ל' ועוד שהרי הר"ן ז"ל גופי'
 ס"ל אליבא דר"י דפסוק טעמים לאו
 דאורייתא הוא וברי לדעתו ז"ל כמה
 נקודות חלוין בפסקי טעמים כגון ארץ
 ארץ דחלי בטעם אהנחתה וכמוש"כ לעיל
 גבי מקרא סופרים אם לא דנימא דאיכא
 ז"ל נמי מורה חליב' דר"י דהלל'ם הוא
 הלא כיון דלאו דאורייתא מפורש הוא לא
 ודמי להקים ומשפטים וברי ליעול בכר
 ורב ס"ל דהוי דאורייתא מפורש ודמי
 לחוקים ומשפטים ואסור רק בכר שמו'
 שרי ור' יצחק דס"ל דמקרא סופרים כלל'ם
 הוא ס"ל חליב' ז"ל כר' וגם זה יכו חליב'
 ז"ל לרב וכו' משום דאורייתא מפורש היא
 מאי כוי מ"ש ממקרא וארגיס דכוי מפורש

ידוע לכל וס' דנוחה ולבחר בהמלאו
 להם במוח יכלו לכתוב כל הנקודות
 וסוראותם על כל אות ואות חמונה אשר
 בשם כזה קמץ מורה על הכרה כזה וחמונה
 כזה בשם פתח מורה על הכרה כזה וכן
 כולם ובזה פליגי החוקרים ו"א שחקף
 אחר הלל"מ ידעו החמונות והשמות שלהם
 וי"א בהמלאו החמונות או השמות שלהן
 בימי עזרא ורשמום חומ"י ועכ"ז נפל עשו'
 בכמה דברים כעשקתם וע"י כך נפל
 מהלוקה בכמה דברים וכמ"ס הריב"ם
 ז"ל וי"א בהמלאו החמונות או השמות
 שלהם אחר החימה החלמוד ולא רשמום
 וקידם לכן לא היו כתובים כלל מטעם
 שלא ידעו במוחם הלכך נפל מהלוקה
 ביניהם בכמה חיבות זהו טוונתם ואם
 אמנם לא ראוהו הספר כנ"ל שמביא מד
 בפירו כי אין דרכי לעיין בכמה אלה
 וכלוא יספיק לנו הזמן לעיין בש"ס
 ופוסקים ראשונים ואחרונים ומדרכי רז"ל
 וארכוב מארץ מדין ובזיר ליבא ונחקיים
 בנו גם את הטולה נחן בלכזה וכחיק
 רבנות במדינות אלו ועמוס עליהם עמדו'
 רבות וטונות עכ"ז אם אין מוחזקים לנו
 בחוקר' שלנו בבידור לאפיקורוסים אסור
 לפעור פה לבלי חק ואל חזקל על פיך
 כחיי ומצויים אנו בחוס"ק והיו דן את
 כל האדם לכף זכות וכפירות הרמב"ם
 ז"ל בפירושו למשנה וכל כמה שיש ליישב
 טוונתם שהיא ראיה מהוייבים אנו ליישב
 ואף אם עשו באיזה דבר ואשמת להם
 איזה מאמר חז"ל נמי יש לומר כמו שהז"ל
 הטו מאן דלא ידע הא לא נכרה דבא הוא
 וח"י להוציא עליהם שום בים וכמה לאוין
 יש בדבר זה, ומה גם נכתב כי כוללות
 שם רע לא ניתן למחול אך כדי שלא
 יעשה אדם בטוונתם יכול גאון קדשו
 ליתן מטעם טופסות בהצורי עברה שלו
 לפרש טוונתם אם לא נמצא הסידר מפורש'

דבריהם לכוננה זו וס' יצילנו משנאות
 ויחיר עינינו במאור חורחו חכ"ר, המכחב
 והכחב חידושי חורס הכינוחי בעו"ס זה
 כשכלם ירחים ויען כי לא הכנחי מי
 שיעחיק לי כי כתב יזי אינה נקיס
 וכבדה היא לקרות למי שאינו רגיל בה
 לכן נמשך בדבר עד סיום ובין כה וכה
 הפסיקו ערדות רבות וגם להכריז לכו"לי
 דבר, ואחר עד עתה, ויען בעוד שלכם
 ימים יב' סיום הקדוש לכל ישראל לגמור
 חתימתנו לעוב אשכא כפי בחסלה ובכרסה
 להאריך ימיו ובטוחיו דשן ורענן ישב
 עולם לפני חלקים על החורה והעבודה
 ויחיר במאור חורחו ע"פ חבל להגן עלינו
 ועל דורנו מכל נגע ופגע וישלח לנו
 מצבד טוב לגאלינו כנפשו הקדוש ונפש
 אחוז בעבודות אהבתו מללי נחיי דמר
 ושלוחי דחכוי להון ארכא .

שלום דובער הערינואן

חוס"ק קלעמק י"ו

מכתב עשירי

אל טול פני וכו' מזהר"ר חיים חקירו מדיני
 גר"ו ושמו כרועה עדרו ביר"א .
מזהר דכפלינא בלמא בשלמי חובה
 כדמ"ל חנ'ן אומר לבא בשורות
 דרך אר"ש על מכתבו סיקר שקבלתי אשר
 כונני ידיו גילי זהב מיום אסרו חג פסה
 הן כל יקר רחם עיני ששמה לקראחינו
 על בזכינו לקבל הטורה ספריו הנחמדים
 מזכב ומפז ודן אותנו לכף זכות על שלא
 באחי בארש"וה החיים ומכסרות את
 בש"ר במדכ"ר מפרק המקבל הח"מ עדיף
 מנביא מלבד ערדות חג כידוע וסלחות
 הזמן ועול הכבוד המוטל עלי להשיב
 שואלנו דבר כי יגלו אנשים יחדיו האשה
 ובעלה הסוכר והמשכיר כקונה כמוכר
 וכיוצא לא נחמני השב רוחי עוד זאת וכו'

פרקנות שדה

בעלי התלמוד מהקריאה חלל לא מפני זה מוכרחים לנו לומר שהיו הנקודות בפועל אלא היה כדבר סדר הקריאה הכונה מסור לגדולי ישראל (עין גם) מורה נבוכי הזמן שער י"ג באש למסורה) ובהמונים היו משתבשים בסדר הקריאה כמו שקרה לרבה דיואב, ואף אם נאמר הנקודות של חורב היו ידועות להם מכאן האגדה שאמר ר"ל בר חמא מנחם דר"ל בברכות פרק קמא על פסוק ואחנה לך את לוחות וכו' דרשנו החורה זו מקרא וכן בגדלים פרק ח"ן בין המורה על פסוק ויקראו בספר חורב האלקים ביינו דוקא על פסוקי חורב חלל לא ע"פ נביאים וכתובים, וכמ"ס כן מוכרש"א בחידושי אגדות שם בברכות וגם הרי"ף דברוריה ע"ס ר' מאיר מוכח דלא היה ס' תהלים מוקד חלל על פי שרשי דקדוקי הלשון הקודש דבריו כל מי שעיניו בראשו ישר יחזה שבכל החג"ך כל חיבת חטאים שמורה על גוף חוטאים נקוד הכי"ח בפתי"ח והעי"ח דגובה זולת בקלח סימן יו"ד חיבת חטאים שמורה על החטאות עצמן (והוא באחד בכל החג"ך) נקוד החי"ח בשוא פתח והעי"ח רפוי"ח והוא על פי מסורה הדקדוק ואם כן על כרחיך לריב"ם לנו לומר שהספרי' בלשם לא היו מוקד' ועל זה אף הוא השיב אמרים (ברוריה לר' מאיר) דשלתא אש היו קוראים בס' הקריאה חוטאים לא היה מובן אחר כבול' הכחוב חלל עכשיו דקריאה היא חטאי' כהי דבכל החג"ך הפירוש הוא על גוף החוטאים חלל על כל פנים נוכל לפרשו על החטאות עצמן ולקרותו בעי"ח רפוי' כיון שהקריאה היא בעל פה ולא היו הנקודות בפועל ור' מאיר היה מדקדק בקריאה שהיה קורא בעי"ח דגובה (ולא כמו שהבין הרב הכחוב שהשבו על ר"מ שהיה קורא חוטאים) ואם כן נראה בדבר

ע"כ עכ"כ סיחה לנפח ידי ואחר עד עתה ועם מני"ר הסליחה בלי"ח רח"ב על דבר אחת ועמו דקד :
ואבא היום אל העי"ן מה בראיתי בכתב מני"ר על כי קפץ עליו רוגזו של אחד מחכמי ורבי זמניו (ואת שמו לא חגיג) והיטע חרה לו על שהביא מני"ר בס"ס בחלק הכללים מערכת האל"ף סי' רנ"ט דברי הרבם אשר חדשו מגיד בס' נכסח הגדולה החדש במאמר נקודות מי חגזן וכו' ועל זה ברע"ש את העולם הרב הכחוב כאלו כפר בעיקר ח"ו ור"ס נלעצר הרבה זה לער השמים איך יאלו כדברים האלה מחמה קן קולמוסו ורבו מאמריו ראשו ככחוב בדב"ק, ואבני הדל באלפי לא ידעתי מה כל נחמדס הזאת אשר ברע"שו שני שרי נבואת ישראל ברעניים כמושלמים הכחוב ומני"ר יל"ו כי מי יוכל להכחיד חמה לבונו ומי שם פה לאדם שיוכל להחליט מחמרו שהנקודות כמו שהן עתה בזמן באחרון מיוסדת על פי המסור' ובמיוחד על אדני ויסוד הדקדוק בכל החג"ך בשלימותו כך היו בחובות מזמן קדמון בימי משה רבינו ע"ס ובי הנקודות שנגזרי"אם וכתובים נאמר עליהם חין נביא רשאי לחדש דבר מעשה אהממה וגם על הנקודות וזמקרא חין להפליא כל כך אם לא היו הספרים מוקד' עד לאחר התלמוד וכמו בעלה על דעת הסוהל לרבי"ם ואף רבי"ם לא בא אליו בחרב ובחנית לסחור השערה זאת אלא שבהב השוכה אף אש היו הספרי' בלשם מוקד' וכו' הרי בדברך חפצר אמרו ואפטר דקריאה סיחה מקובלת חלל בעל פה כל חורב שבעל פה ועל כן הם היו מדקדקין הרבה דכמה כלכחא דרבנחא שמעינן מהקריאה לזה ים התלמוד מלא על כל גזותיו מדרשות באלו דנפקי לרז"ל

קרוב לודאי בסדר הנקודות כמו שהן
עשה בזמניו ככל בניו על קב הושר
ודקדוק כל החנ"ך כולו בשלימות עד
אחד לא נעדר שהכל נעשה באיזה זמן
אחרון ועל זה הוא שרמזו כחכם המגיד
חדשות במכ"ט הנו' דעל מזכרה זו רבו
הדעות והסברות.

ועל זה כיוונו במ"ס נקודות מי המציאן
פירוש מי המציא לנו הסדר הזה
שהוא מיוסד על אדני הדקדוק וכמ"ס
למעלה. ופוק חזי להרב העודה ציכרעל
דל 10 בעשרה ד"ס ואף שלא היו הכל
במה שהאריך כרחיב בעיניו זה וסאיר
עיניו מחורחן של ראשונים ואחרונים
לך נא ראה וחזרה למאוננו בזה. ועיין
בס' בקורת החלמוד כרך ראשון דל 180
ד"ה במדרש שיר ודל 187 הוא ג'
ובגם כי הספרים הללו הם מהמבטלים
החדשים הן בכל זאת את העוב נקבל

הכ"ד נאה דובו"ע ודברות קדשו אע"פ שפיר

לראשי האשיר היום נשיא ה"ו

(מר ניהו) חצרי חיו והביצי רב גדול מרדכי
קוסטנטינופול המפורסמים מיושבי כסאות
למשפט חיים עד העולם מי ודריא אולם נס"ו).

סימן ה'

כללים מערכת האלף

באמצע אות ס"ד

ס"ד אבא לא מזכי ברא נהפס מערכס
זו אות ס"ט הנחתי דברי

ידידי הנאון מוכרי"ש בש"ס הנורא ובר
יבוסף יצ"ו ובמכתב ידידי הנאון מרדכי
בליס הצדיק ברטולאן כחב אלי וז"ל
באות ס"ט העתיק חבוי' הנאון מוכרי"ו
שטערין ג"י ובראש רוב בקיאותו ולשלא
בשתי על שערב פסול בקדש והביא ביאור
רמב"ן ע"ה, וכבר נודע מ"ס בס' עליות
אליהו ח"ך נהגלה קלנו כי רוח מינות
היתה בקדשו והנאון הצדיק בעל ה"ס
הזכיר בנאוואו בספרי רמ"ד אל השלחו
יד ועוד ידוע בהסד ובהסד עכ"ל יצ"ו.
וכודעתי לידידי הנאון מוכרי"ש יצ"ו
מסגסס זו וסביב לי ע"ז וז"ל, והנה ראיתי
ממכתבו שהובא בשדי אחד בכללי דעים
מכתבי בשתי אבא לא מזכי ברא מה
שכתבתי בגלגולי הדברים בעת סילוקו
של בני המנוח שהדף כמוכר"ר נתן חיים
דוד זצ"ל ואשר הביא בשם רב וגאון אחד
שחמס עלי במה שכתבתי בשם רמב"ן
פ' בחוקותי שערבתי פסול בקדש וכו'
ועל זה כתב כח"ר שאלור זה לא ראה
ולא ידע ממנו. ומבקש להודיע חשבותי
על זה חסיד לי מה להשיב. האמנם שמונן
מעצמו שלא הי' באפשרי לפני לצייר שיבאו
דברים אלו לרפוס אבל אחר שבבר נעשה
ראיתי להודיעו ראשונה כי שבאור על ס'
ויקרא הוא מהחכם ר"ג סורן מיוזל אשר
כולו שכולה אין בו רק לבאר עומק
פשטי המקרא עפ"י דרו"ל וכבר נתנו
ראשי גדולי הדור הסתמחם על ספרו יין

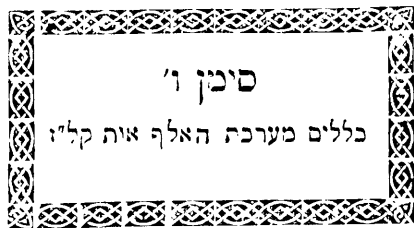
לבנון וגן נעול סדרפס מקודס וגם אחרים
כנרמ"ס הי' כל"ס רק על חרנומו ושאר
ספריו של הפלוסוף רמ"ד ולא על באור
ויקרא שאנינו לרמ"ד ומה שליניתי על
רמב"ן (ר"ח ר' משה בן מנחם וכו')
החכם ר' משה דעסא) מחמת שבה"ס
שדבריו על ססוק זה הוא מרמב"ן ועל
זה כתבתי שהוא לקוח מהעקרים וכאשר
מלוי בספריו שדבריו לקוחים מזולתו
שקדמוכו בזה. גם לא חמנע מלסודישו
כי הנאון החסיד בעל עטרת ראש על
ברכות כ' ע"כ בליס ובהסד פשיטא וכו'.
בקישור ב' למס פ"י סה"ו משום דכס
ליחתי' בברית וחורס וכו' שכתב ואף שהביא
על זה המובלג החכם מו"ה משה דעסא
שאלו הי' הספק אס בכת"ז הוי מ"ע
שז"ג אף מדרבנן לא הוי מחייבי
ובדמקסה בקידוש כיום הי' כפי כל מ"ע
שז"ג לחייבו מדרבנן. ודבר אלי נכונה
וכו' עכ"ל, הנה עיניו כרואות בשם הנאון
עטרת ראש הזכירו בשמו במקום שנראו
לו דבריו, ואמנם בעיקר הענין שהזכיר
מלאחס הנאון רמ"ס לבניו הוא רק על
חינוך הילדים בקטנות קידם שידעו
לסביר בין דיעות כוזבות וכדי שלא
להפסחזם לפעמים מה שחננגד לדחז"ל,
וע"ע כלל"ה לברכות כ"ה ע"כ ברש"י דס
מהרגיון וכו' מ"ס, ובספרנו כוזמנו שנהפסס
הסרגוס אשכנזי וזה מוסך וכו' אבל
חנך לנער עפ"י דרכי הסורה והסביבות
בין דרכי ח"ה גם בילדותם בלמדס
מקרא יקח לו מלמד ח"ה וינגילו חקף גם
במשנה וגמרא וריבה יס להוכיח ע"ז
בדורנו שפסחה סמספחת מאל ומן חשמי'
ירחמו עכ"ל בקארס אשני נשמע כלל"ה
בהפסוס האחרונות ואשר נמלא רשוס
אללי בהעצקת בני המנוח מדפוסים
הראשונים וע' בהגיה מ"ז ע"כ ברא
דכ"מ סיכי גמיר משומי דאחר סא כגדול

והא בקטן וע"ש בתו' ועי' בנ"ח הריב"ש
 סי' מ"ה שלכן הביא המורה בראש ספרו
 פסוק זה ולכן תשובה לדעתו יע"ש, ועי'
 תוספת הענין ז' ע"א ד"ה אם ח"ה
 הגון וכו' אבל אם אינו ח"ה אינו ראוי
 ללמוד לפניו יע"ש. ועי' לח"מ רפ"ד
 מהל"ח ובס"ך יו"ד סי' רנ"ו סי' ח'.
 ועי' באדר"כ פרק ג' ר"מ אומר וכו' ואל
 ס"ך חלל הכל חלל מי שרים קרוב לך
 מחמילה שנאמר שם מים מבורך וע"ש
 בבנין יוסעף אם חתם מכיר בו שהוא
 הגון וכו' יע"ש, וזה נגד דעת ר"מ
 בעלמו. ול"ל שהוא עדים בט"ו י"ט
 סע"א אבל גמ' מרב אחד עדיף כי יוכי
 דלא ליפלוג לשני ועד"ש, ונ"ל במש"ס
 בחגיגה במליצה חל"י דלא אמר הקב"ה
 שמעתי מפומיה דר"מ מבוס דגמיר
 מפומי' דאחר ולבסוף מסיק השתא קאמר
 מאיר בני וכו' יע"ש בפרש"י, ולכאורה
 המאמר ח"ן לו מובן אבל נ"ל שהוא
 כמורגל בכ"מ ליהם הדעה האמיתית
 המוכרעת להלכה להב"ה וכן שקבוצו
 בעובדה דרשב"ג בסוף סוריות דלא לימרו
 שמעתי בשמי' והסקוקו בשם אחרים
 וכמ"ס בתו' בסופו י"ב ע"א ד"ה ואחרים
 בשם הקו' מבוס דלמד חלל אחר וזה
 שמיחס כאן להב"ה מה שלא אמרו בשמו
 רק בשם אחרים מבוס דלמד מאחר
 וכשהמליץ ר"מ מלא הודו לו שראוי הוא
 להזכירו בשמו מעתה, ועד"ש בסוף
 סוריות מי אלו שמימיסם אלו שוחס
 ושמחם ח"ן אלו מזכירים וכו', ועי' בשו"ח
 חלל יעקב סי' ס"ט שהאריך בדעה
 הרמב"ם והטור והפוסקים שלא חילקו
 בזה בין גדול לקטן, ועוד דגם ר"מ
 כבר התחיל ללמוד ממנו בסיוחו בחקוני
 וכו' וע"ש סי' ע"א משה דע"ז י"ז ע"א
 דענש ר"א בן פרעה דלמד דין דאהנן
 זוהי, וגם י"ל דנקט ה' בגדול וכו'

מבוס דסחם גדול סדר נמי והעיקר
 דלא סמך בגמ' דרב"י ומיהו מיירי בין
 בגדול ובין קטן כל דלא סניד ולכן
 לא חבו הפוסקים לחלק מבוס משוער
 דסברו וכו', וע"ש שלא מצינו דברי
 חל"ש בן אביו כ"א באנוח פ"ד הלומד
 ילד שאינו נוגע להלכה או ד"ה רק
 בהנהגת הלמוד מידי דבוס כעלי חרמה
 כענע במילי דלא נהגי באחזקה סדח
 ובג' סדכס מוסרים ודברי חכמס אמרו
 מפני גוים וכו' עי"ש, ועי' בת"ק כ'
 חלל בנזיר מ"ד חנ"י ר' יוסעף אל בן
 חל"ש וע"ש בשו"ח ברית אברהם חל"ש
 סי' ק"ג אות ז' משש"ב, ומ"ש בשם
 זקינו לפרס במחני' ספ"ד דאבוה דכנולסי
 חלמודין לא מסקינן בשמי' אך דבר
 זה לבד דסתא בא ליישב על ר"מ ושאר
 חלמידים שלמדו חורס ממנו לכן אמר
 שזה ה"י רגיל על לשונו מאחר שלמעשה
 חזי שלא באו חללו ללמוד רק גדולים
 ואמר כמחמ"י ולעוררם דאזלי בחר ח"פכא
 שכלומד ילד וכו' וממילא נדע שהנלוח
 על ר"מ ושאר חלמידים שלמדו ממנו
 רק גדולים וזה לא כפי' הש"כ בשם
 חביו וכלח"מ יע"ש, ועי' בשו"ח ח"ז
 רמ"א סי' ז' בהנלוחו לרש"ל שהביא
 ספרי אריסטו שהם לא חשו חלל ללמוד
 מה שאחר כענע פן יבא למסוך אחרים
 ויחפסה ביינס גדעוה המפסידות אבל
 לא בלמוד הקירחס במהות המליות
 וטבעינן עי"ש, ועי' במאור עיינס
 בחלק אמרי צינה פ"ב בסכרה כביאו בקלח
 דברים עדות סופרים אשר לא מעמינו
 דלא גרע מס' פן סירא דמילי מעליותא
 דאית בכו דרשינן ובקלח רפס ובמדבר
 רבה י"ד בפסוק ולכג סרס יעיש בשר
 להגוס ולא לייעיש בשר ניחנו ובינושלמי
 בפרק חלק על ספרי מירוס שהקורא
 בהם בקירח באגרה וריע"א פרק המוכר

הגדת ובת'ם בש"ס פני אר"י סי' ע"ו
 בישוב קושיה כט"ז א"ח סי' מ"ו עש"ף
 ב' בנחש בדת' אש לר"ך לבך מהח
 דגלי לן בעדות דכתיב לאו כדנור ועש"ב
 והארכתי במק"א עכ"ל יצ"ו. דבריו הם
 קצתין לעינים. וחשובה נכונה לכל
 המכתשים מרבני ונכבדי דורנו יצ"ו כנא"י
 ח"י אשר היו חמיה"ם על אשר יראו
 בא"ח מקומות שאני הדל מציא וקורא
 ח"ח דברים בשם ח"ח מחדשים בלא
 סיוע ראוי לומר דבר בשם וכו'. ואני
 בהמי כסבחי להם כי גר אנכי בארץ
 ואני בקי בהם ובמעשיהם וכו'. ולדברי
 הגאון יצ"ו ח"ן לר"ך לשם כהנאלות על
 זה ומקורב כסבחי ספר נחמד דרבי
 חבוב לודידי הגאון ד"ק מונקאטש יצ"ו
 ור"חיו אשר דבר בקדשו בהקדמחו להשיב
 בהלכה על אשר כתיב בספרו דברי ח"ח
 מחדשים דלא פקיעי שמייכו וכו' אמרו
 אש הרב דומה למלאך כ' לבאות חורב
 יבקשו מפיו ואש לאו אל יבקשו וכו'.
 לך נא ראה דבריו הנחמדים אף גם ר"חיו
 עזה מאמר ונלך קדש שבספסגה ח"ח
 על ידידי הגאון ח"י כהן גדול אבד"ק
 וילקייצו בקובץ שלישי ל' 36 וכו' אשר
 עם הסופר מן המשכילים כחדשים
 שאלים בן אבות לוא עשה את כל
 הסעודה אשר עשלו עליו למה כוזברו
 דבריו בחלמוד כדרך שאר החנאים וכו'
 וכלא במאמר' כחב לשמור דבריו בטוב
 טעם ושאלן בסוכה זו ממש וכמו שאתה
 חיכו לכל קליפתו זרק וכו' לך נא ראה.

פירות בלא אסרו ספרים החלוצים אלא
 לעשות בהן קצת וב"י עו"ד סוף כ'
 נידוי ונדקאמר מחסרם ושהציא למופת
 מאלים אחר שהיו ספרים טובים
 מחוקי ובפרק ד' מיתות לא הלמד לעשות
 אבל אהה למד להבין ולסדר עש"ב.
 ועי' שו"ח רדב"ז סי' רפ"ו שהוכיח
 דאסור לומר שמועה מפי אדם רשע
 עש"ב. וזה מכבר העליתי ללמד שיעקר
 הספידים רק בלימוד מפיו כענין אל
 הסהנר לרשע בלא לימוד ממעביו ובב"ק
 ל"ב ע"ב, ובחיוב עלול לפעמים להכשל
 בלא ידע מה לסבוב לו משא"כ מפיו
 כחכם דלא גרע מספרים החלוצים דעלי
 משלוחא דח"ח כהן דרשנין. וגם בחדש
 כעומד בכתב בלא בהוכחות פא"ס
 בנקל לשקול במאזני רעיונותיו ולא שייך
 כ"כ דלימסך אחריו וכדי לידע לקיים
 ודע מה שחשיב וכו'. וכמו בלימוד מרוב
 בגון דמהקיים יוחד כשבומע מפיו
 בעירובין י"ג ב' דחז"ה' לר"מ מאחריו
 וכו"ג בדרב י"ד ב' ועי' שו"ח רמ"ע
 סי' ז' מש"כ, ובמגן אבות פ"ד לחבות
 מ"ב. ואחר כתיב זאת מכתה שנים
 בהקדמח באורי למקראי קודש כחב
 ח"י בשו"ח רב ח' מאונגרין בשם ס'
 דברי ירמ' על כרמב"ם ח"א שכ"כ כעין
 חילוק זה בין לימוד בכתב בשם הגאון
 בעל שרי חורב וכוסיף עוד לדקדק
 בלבון וחורב כ' לבאות יבקשו מפיו
 ולא אמר סתמא יבקשו ממנו. והיינו נמי
 כמו לענין עדות ממ"ש עפ"י שנים עדים
 ולא כחב בלשין מבורר על דברי ח'

סיבן ו'

כללים מערכת האלף אית קל"ו

בזה, וז"ל אבא אפיר לעבדו סקדוס אפס
קלה קלכו בזה כהפליג להמוס על הגלון
הק"ל ובנו ז"ל (נהלק הכללים מע' האלק
אות בש"ן) דמי כתיב אפס בעניינא דחלינא
כלל וכו' ובמהכח"כ הלא מקרא מפורס
(דברים כ"ב ה') ולקחה לו לאשה ויבמה
וכו' כמו בחולס משמיו יקח אפס דדכסו
בס דס"א ב' למעט קטנה וכו' דהדיקס
הוא מועלתה יבמחו כפרס רס"י ונימוקי
יוסף אבל סקוסיא דהו"ל למדרש דכתיב
אפס, ובנו הגו"ל יפס כיון ג"כ דהו"ל
להציר מלוחו עמוד גד' ס"א רע"ב וקלדתי
לחכם כמחו וכו' בישראל, ולבס הנחיל
וקיבי הכחיסם אקלר וא"ם מאד"ס כפשו
היפס וגפס ככ"ח ידין כלל עז וכלנ"ח
באכ"ר ואה"ע

הצעיר מושח נתן הלוי רובנשטיין
בעהט"ס אלף המנן ובה"ט.

אמר המחבר חח"מ מה, להביל דמס'
כמחוס לי דלפי מה שדקדקתי
בספרי לכתוב בזה הלשון אמנם גוף
דבריהם חמוסים הם בעיני דמי כתיב
אפס בענייני דחלינא כלל הכי יבמחו הוא
דכתיב ולא אפס וכו' מסילקות חמוסחו
מעלי שגראם כבזה לא נעלם ממני דבר
שחיטקות שג"ר יודעים אותו מקרא מלא
דבר הכתיב ולקחה לו לאשה ויבמה, אמנם
חמוסחי היא דבריו חלינא לא נאמר אפס
וכתבתי לייבנא דמ"ס ואפס בין גדולה
בין קטנה הוא לשון מושאל והכחתי דברי
רס"י וסרב הנחקי שכונסם דלא כתיב
אפס בעניינא דחלינא וידידי הנאון מר
שמואל יל"ו חתר ליישב על פי הכלל דכל
שאינו עולה ליבוס וכו' אבל מגוף הכתוב
(ולקחה לו לאשה) ודאי אין שום סחירה
לדברי כמובן.

קל"ו **אשה** אפס ממש קטנה כהכחי
בגדפס במערכה זו אות בש"ן וסס חמוסחי
פ"ד סני המאורות הגלון חקרי לב ומר
בדים שגראם מדבריהם דבעניינא דחלינא
כתיב אפס מה שאין כן באפס (ע"ס דמ"ס
ודע) על זה כתיב ידידי הגלון מוהר"ר
שמואל מוהלייווער אבד"ק בייאליסטאק יל"ו
וז"ל אחד מרבני דייני לרק אפס אחי
הגרא לי אח חמוסחי על הרב בעל חקרי
לב ובנו בנה סב' דגבי יבמה כתיב אפס
ואמרתי לכאורה יפ ליישב דגבי האב
דנאמח גבי יבמה כתיב ולקחה לו לאשה
רק בחלינא לא כתיב אפס וע"כ לא הביא
בעל חקרי לב הראים מר"ם דל"ל להקים
אפס לאיש דמאחר דבחלינא לא כתב אפס
רק ביבוס רק דיכילים ללייוד מיבוס דכל
שאינו עולה ליבוס אינו עולה לחלינא
כמבואר ביבמות ד' מ"ד א"כ אין נפקותא
בזה שלמד מן הדיקס ואין צריך ללמוד
מיבוס אבל לרבנן קפס דהס סיבנים
דבחלינא באפס בין גדולה בין קטנה א"כ
מדוע לא ילפי מלפס דקטנה לא, אמנם
באפס לא נראה לומר כן דהאי סאי לאפס
מכני לים שנטשים כאפסו לכל דבר ביבמות
ד' ע' ע"ב וכוני ידידו באפסם למאד
שמואל בהרב מוהר"ט מאהלייווער.

גם ידידי הגלון מוהר"ר משה נתן הלוי
רובנשטיין אבד"ק וועגא דכחי כחב חלי

המחוס ואומר לו ולכל המס יזפסם בלל
ש"ס.

אריה דלוי איש הדרוויין אב"ד
דק"ק קראקא יט"א מח"ש ה"י אריה ורסקין אריה
ע"ד י"ח

אמר המחבר דברי בגאון יצ"ו נכונים
ובלדק אחר לפי מה שכתוב בספרי

אך נכונם בש' ה"ז: היבוח ובהקני
בקניטרים לוח העטיות כגון צ"ך להיות

וכן כהנ' גס בשם שפרס דאס נכתב בלוי
ובחלק לבסיף שפירשו צוקר ח"ן קפידא

כיון דאין גזים לעשות בשם אחר, ובדעתו
איה"ש להדפיס הלוח העטיות לספרי שדי

חמד הראשונים בספרי פתח הסדי ח"ך
בסיסם במקורב יצ"ו לאור בטיח בש"י

הספרי שדי חמד הראשונים לכן כחבתי
לידודי רבם המוכה את הרבים מוהר"ר

יוסף אבי לעזו יצ"ו אולי יוכל לתקן בניהם
זו בדולאס הבטיח ואשריון נחש"י לידודי

בגאון יצ"ו בעורדני על זה טוב אחר
הודיעתיו מהם שנשמע בדפוס ומה

בנהקן בלוח העטיות כגזל כהנ' לי על
זה וז"ל האמה הגיד ולא אהבה כי גס כפי

הודיעתי במכתבו החיקון בל"ך להיות
בשם שפרס אס כהנ' בלוי ובחלק לבסוף

שפירשו צוקר ח"ן קפידא גס כן לא ישרה
נפשי כלל, שמכל מקום שם אפ"ר קרוב

יותר לשם אפרה ממה שכוף קרוב לשם
שפרס ולדעתו פסול גמור הוא ואולי

הדבר הונע לענין המור כזה לא סרהבתי
בנפשי עז עוד להגיד דעתי עכ"ד יצ"ו.

ואיה"ש כשיחפרסם ענין זה בין רבני גלילי
דורנו יצ"ו הקור' שימונו דעתם במכתב

ידידותם חלי ויבא שכת"ם ויחברכו בכל
טוב"ר **השלום וחיים**. (לפ"ק).

סימן זיין

בקניטרים אסיפה דינים מסערכה

גט איה כ"ג.

כתבתי בשדי חמד במערכה גט ס' ל"א

לוח ע"ז בשם רבם מוכר"א מעל

בקניטרים כשמות בסוף ספר הורח נזיר

שכתב בשמות נשים (בשם שפיר) שם

נכתב בלוי ח"ן קפידא כיון דאין באים

לעשות בשם אחר, על דבר זה כהנ' לי

ידודי בגאון חיים אריה הורוויץ אב"ד

קראקא יצ"ו וז"ל שם במערכה גט סימן

ל"א לוח ע"ז ראיתי מילחא דחמיו לי

טובא ולא אוכל להכניס בשום אופן, שם

כתוב אס כהנ' לדי במקום בין אס הוא

שם הדחק וחי אפ"ר לתקן ח"ן קפידא

וכן כהנ' גס בשם שפרס דאס נכתב

בלוי ח"ן קפידא כיון דאין באים לעשות

בשם אחר, ולעניות דעתי חלילה לבחור

על זה וכוף הפלא ופלא שם אפרס אסת

משה רבינו עליו הבלום כתוב בחורה הסד

וכן יש לכתוב בשמות של נשים לוח ז',

ואס כן איכא שם אחר ודמי ממש להא

דאיהא בש"ס גיעין דף ס"ג ע"ב סה"א

דכוו קרו לה נפאחס חזול סהדי כתוב

הפאחס וקרי ליה בש"ס הכס חספא

וגראס סה"א פסול מן החורס אס כהנ'

אפרס חתח שסרה ויראס כה"ס ויתקן או

יבאר את דברי ספרו שט' וסנני מעה"ר

לס' לחי רב שליט"א ודו"ס ומאפס הפנתי

השטמה לר' ט"ו ע"א קודם ד"ה ועד דבר

אלה דברי מנחם יוסף דיקא חזק

זאוויר י"ג.

ב"ה איר ליום ג' ד' שבט תרנ"ב שאוויר

החזה"ש

לכ"ה ג' קס"ח מוסר חח"מ כ"י

חזק"ק ק"ח יבול הלום חלו שלום וברכה
נח.

ברגע ז' הניענו מכהנו מספוסט ומסרחי
לכ"ה לע"ע בקררה. בידון עלה

מאכנו ל' לחדשים המודעה חזק
חחס וז' לחת להם ח"ה וחלף הודוה

בעבור ט"ח הכונה והנה דבני חרדב"ז
נזכרו ג' הפח"ש יו"ד סי' ס"ט ס"ק

כ"ה ועיקר השגת המשיב אינו בנדר
השגה רק על מה שקינר גלשונו בהעחקו

שלטעט גוסס דס בעל פניו וכדקו"ל
הבי כח"ש הש"ך בסוס"ק ג' דלעטעס

זה לא שייך רק בגללה, ובפרק שכת'
כחב בעצמו שגרה שחין כפוסקים

מסמימים לסדרתו. וע"ע בשו"ת שמש
זקנה חז"ר כל"א והביאו בפח"ש ס"ק

י"ע והסדכתי בתשובה בחיזוק דבריו
ואכזז"ל, ועוד חזון למועד ח"ה"ש לעיין

בזה לדינא ולמעשה, והנה כאשר ראיתי
בהמודעה שמעיר בענין הקלורים חרסום

לכ"ה לדוגמא מ"ש בגר"י מפרדג ז"ל
בחז"מ סי' א' אורים ס"ק ג' ודוקא

במלחא דמזון בעינן חסרון כים חבל
בשאר דברים הכל חלוי במלחא דשכיח

ולכך מקבלים גרים וכופים על הגט
בזס"ז במקומות שיש רשיון לכל זה

מהשררס יר"ס הואיל ושכיחים סמיט.
ומלכד שהוא נגד המציאות בגרים ונגד

השכל דלכ"ה מילחא דמזון יוחר סוי
הסדרה דלא עשו חיקון כלל ולהמעיין

בסמ"ע מפורש הסיפך ממש וס"ה לשאר
עניינים גדולים שפרי אמרו לקבל גרים

בזס"ז חז"ל דלא שכיח וגם סוי מעשיין

הגיעין בכל חז"ל דליכא חסרון כים
וח"כ הלוי רק בעינין גדול ויוחר פלא
בגם בנתיבות המספוט נמשך אחר חז"ל
בהעחקו בשם סמ"ע ולא עיין בפנים
הסדכתי זה לספים דעמו בלא לספים לכו
בכאלה.

זא"ג נוסבר לכתוב אשר אוכל להגיע
עוד חזק להניח על הפוסט ולמלחא

חח דבריי להמעיין בחז"ל דדרישנד
סמיכין חז"ר דטעם כדחה משום ריבוך

הבשר וגם דכחז"ל מדמה כמו דדרישנד
מוחר כדחה מועעת כן יש לסתיר כשים

בשים בהחיצה ואף דלמדרגה דהדחה
מועעת מהני מ"מ בששים בהחיצה לא

מהני וע"ל דדרישנד סמיכין חז"ר דטעם
הדחה משום ריבוך הבשר או חז"ר

משום דס בעינן יעו"ש"ש"ד ס"ק ה' וס"ק
י"ד, ובידון מ"ש בשם השמש זקנה יעו"ן

ג"כ בעיקרי דעיס בדיני מליחה סי' ז'
אות י"ז שהביאו ג"כ להקל בשומן כשים

עוד לדדים ולמעיין שם בסי' ל"א ול"ה
שמכריע מדפוסים כח"ר דבמאי דנפיק

מיניס לכד משערין וגם דלכחז"ל המובא
בחזרה הביט לרשב"א ובי' יו"ד סי' ס"ט

דגם גבי בשר שנחבשל בלי מליחה ח"ל
לשער כ"א בחדס דנפיק מיניס ובגליון

רש"א שניף י"א בשם חסוכה בינת ורדים
לסמוך עס"ז, וע"ש בפח"ש ס"ק מ"ב

ובחפארת למשה סי' כ"ב ס"ק ח' ובפרט
בשומן אוזא דאף דבחו' רע"א סמ"ד

הסכים עם הגוי קמא חז"ר סכ"ד
שדחה לגמרי ד'השג"י מ"מ בסליח זירף

ג"כ לסניף ד'הש"י בשומן דרייך ובשבו"י
ח"א סג"ח דבלח"ס חין לכחמיר כ"כ

בשומן וכו' דחין מוחזק כל כך בדם וע'
במ"י כלל ח' דין ו' וכלל י"א וכלל ט"ו

דין י"א ס"ק י"ט והסדכתי במק"א, ובכלל
נפלאתי מאד מה ראס כ"ה לסדפים

ח"ו המודעה אשר ברוכים לז' חלס

על דברי החסידים שחלקו דמה שכלע
קודם פולט ושמה ח'ן כוכבה כ"כ מירק
ומכר שמן ומן הכהנעלס יע"ש. ובר'ן
חולין קי"ז ע"ב ד"ס דגים ועופות
שמלחו וכו' נד' סרמנ'ס שהמליחה לכוניא
דס שעל פני הכשר דלדס הכלוע לא
חיים דכוס ליה דס האברים שלא פירש
דשרי ולפיכך מלך'ך שלא לחת הכשר
נקדירה עד שיכיו המים רוחמין שח"כ
הדרבס חולטין ככשר ומונעין דרס
שלא ילא ואטפי' לריך למלחו כדי שיא
כדס שעל כטח הכשר דאי לא חייטין
שמה קודם שמרגים ככשר בחוס המים
הפלוט מן הקרוב לשטחה וכו' יעוש"ב.
וב'שו"ת שפאלה לבי סוף מו"ד כס'
ע"ה שיש לצרד קלס ככשר
שנמלח וכודה ואח"כ נחודע ששהס
ג' ימים בלא מליחה דמה ככך שנחשקס
דמו מ"מ נמלח ככשר ודס וכו' ספיקא
דרבנן דהא דס שמלחו אינו עובר עליו
יעש"ב, ועיין בעור ונע"ז סי' ס"ט דכשר
ששהס ג' ימים בלא מליחה אינו רק ספק
אי יוצא דס ע"י מליחה ולכאורה למ"ס
כס"ך סי' ק"י ס"ק ג' זיין כ' דסיכא
דאחחוק איסורא לא אמרינן ספקא
דהנן לקולא, וככא אחחוק איסור דס,
וכמ"ס נקידת הכסף סי' ס"ט שחולק
פל כט"ז ס"ק כ"ד בשם הקובץ ישן
בספק אס נמלח ככשר כוי ספק דרבנן
כיון דדס שניסלו רק מדרבנן דשאני
הס שהחחוק איסור דס ורק דהא כיון
דדס אכרים שלא פירש מותר א"כ אין
כאן חזקה איסור כלל וע"י כס"ך סי'
ע"ז סק"ב דלא חשיב פירש מחיים ממקום
למקום אס לא שיא לחזק ממס ואדרבס
אחחוק כיחירה מס דחז' לאומלא ולללי
וככנת קר"ח א' וע"ש בחוס' וחולין
יד' א' ורק דמ"מ פכי אנו דנין לענין
אס מותר לכשלו דכוי ליה חזקה איסור

שנכרכו מזה וכו' ולא לבד אשר מה כל
המדרס כוחה ואדרבס ספרו מזוקק
הרבה שנעחים באריכות ובפוב טעם
יותר מכל ספרי הקארים וס' יאריך
שמותיו.

והנני למלאות להשיב בקצרה על דברי
מכנהו צידון שחלה מה שהשיב
המשיג עליו דכלא הדרב' כחב דאי
משום כדס שעל פניו ילא ע"י ללי וסוא
טענה מטיקרו דהא הדרב' מירי רק
לענין כשר ששהס ג' ימים בלא מליחה
דאיכא נמי משום דס שעל פני הכשר
אבל לענין כשומן כמה שעל פני כשומן
אין מליחה כלל שימלא שס דס כשום
פטס כיון ששומן אדוק להכשר ואי
אפשר שיצוב כלל משאר האברים למעלה
מכשומן ובלנו כבי ע"כ דטעס כהומרה
לא שייך רק לענין דס שכתון הכשר
שאפשר שלא יתעורר דמו לפטוט גס
ע"י פושרין דברי דברי הס"ך דלא מניני
פושרין פוא מכחורת חמלא כלל ד'
אוח ד' וחי"ש"ס כפ"ח דחולין סוף אוח
פ"ס ושס כוכב מ"ס ככג"ס ש"ד בשם
מהר"א ערושין שמעתי כי בצמקוס
כנחוניס נהנו כששהס הכשר בלא מליחה
שלש ימים לשרותו במים פושרין כדי
שיחעורר דמו ויפלוט ע"י מלה, וכחב
איסור וסיהר דאין לסמוך על זס וסכי
נכוב ולשון כי"ש"ס. וקבלתי מזקן מורס
כוראס שאין לנכוב כך עכ"ל.

ועב"פ מכני כפושרין לענין כדס שכתון
שיצוב ממקומו שאינו פולט כל
דמו וכיון שנתנו במים רוחחין כדעת
כרמנ"ס ז"ל פ"ו ממאכלות אסורות
כ"י שהובא ביו"ד סי' ס"ט שוב אינו
פולט דס כנשאר י"ע' כחכונת מהר"ס
אור זרוע כס' ו' דשחא ס"ל כפפס
כגמרא בחולין ק"ה ע"כ דכל דבר שנופל
לחזק כרחיקה לא פלט וע"ש עוד מ"ס

ועיין בשו"ה מהרי"מ חיי"ד סי' ז'
 שהאריך דנכי דנפיק דרס
 שמלחו מחורה דם מ"מ איסור יוצא
 מעצא שייך ב' דעכ"פ מחסורא אסור
 אלא שאינו עובר בלאו כמ"ס הרמב"ם
 דהוי כחצי שיעור ולפי"ז אינו אסור
 רק אם פרים מחללה מהאברים ואח"כ
 נחשב אכל דם האברים שלא פרים
 ונחשב ופרים ע"י ביטול פוב בוי דם
 שביטלו ולא בוי יוצא מעצמא ועיין
 במשמרת הבינה לרשב"א בית שלישי שער
 שלישי ודם מבושל דקאמר דשרי מדאורייתא
 דאגרינן בסקומץ איכא מ"ד דלא אמרו
 אלא בקדשים ואיכא מ"ד אפילו בחולין
 אלא שאין לוקין עליו משום כל דם לא
 חאכלו ואסור מירי דהוה אחצי שיעור
 וע"ע בשו"ה חת"ס חיי"ד סי' ע' דר"ס
 מ"מ וכו' ויש אחי הרבה אריכות דברים
 בכ"ז אבל קשה עלי עורה כחציבה
 ובפרט שאין זה נחוץ לעיקר דברי שאלתו.
ובענין מה שהיה בשם לרקה והכריע
לשער במס דנפיק מיניה חפשי
 הרבה בכת"י שלי למצוא חסובתי בזה
 שהארכתי הרבה בחקירה זו אבל לא
 מצאתי כוח וחנל על דאנדין וכבר
 רמזתי לכ"ה מכבר במכתבי ואין כדאי
 לבוא באריכות דברים ועכ"פ יפה כחב
 שסי' להם להעיר ע"ד כדב"ז לזרף
 דעחו בזה ובפרט שגם כה"ר בעצמו
 לא כפליט אח דבריו וכחב שמשמעות
 הפוסקים אינו כן ולפי זכרוננו שכתב
 לרקה הביא בעצמו דברי ספי"ך והעלה
 סכרעחו דמשערין דרס דנפיק מיני'
 ביש עוד לרדים להחיר ובפרט בגידון
 בזה בשלא הוה שלשה ימים דכחב
 חומרת האוננים ובפרט בשומן אוחא
 ואכח"ל ועוב סי' אס אולי יארו לדרוש
 בויילא אשר שם בלי ספק יבי' נמצא
 ששם לרקה בעק"ד הספרים מהמחנה

לאסרו בביטול וגם כיון דאיכא חזקה
 בגוף שביטול דם ואף דנספק נמלה
 הוה שלשה חשיב חזקה בעשוי להשחית
 ועי' בפרמ"ג בש"ד סי' ס"ט ס"ק י"א
 במסופקין אס נקדש דלא בוי' נגד
 בחזקה כיון דלא בוי חזקה גמורה
 דכדס עומד לאלף משא"כ הכא בשסה
 ג' מעל"ע בלא מליחה שהספק אס
 יוצא ע"י מליחה ורק דיל' כמ"ס סט"ז
 סוס"י קכ"ז דבשר שאינו מנוקד לא בוי
 אחזק איסור בודאי מלך עצמו שהבשר
 אינו אסור רק כגידים וכחלב שבו אלא
 דנקדה"כ שם בסוג ג"כ על סט"ז בזה
 וגם כיון דהגאונים אסרו מספק בבי
 בלי גונא לא מהני ספיקא דרבנן למ"ס
 המ"מ כחומ"ל פרק ב' דשאני חמץ הואיל
 ועיקר הדריקה נחקן על הספק רק במקום
 שמכניסין חמץ לכן החמירו יותר משאר
 ספיקות וע' בספרי זכר יכוסף לפסחים
 ט' ע"ב דר"ס והנה שיטה רש"י וכו'
 משש"כ.

ולבאוריה א"כ מאי פריך ממגורה
 דספק מוציא מידי ודאי
 דכא כחם גם בספק החמירו והארכתי
 במקום אחר, וע' בשו"ה שו"מ קמא
 ח"א סי' כ"ט הואיל ושיקרו על הספק
 י"ל דנס הרבה ספיקות נאסר יעש"ס
 ומיאו בלאו הכי יש לומר להשפתי כהן
 כס" ק"י בדיני כ"ס סי' י"ט ובפר"ח
 ובמל"מ סוס"ד דבכורות דלא אמרינן
 ספיקא דרבנן לקולא רק בפל ספק
 בכיוחו דרבנן אבל אס נפל הספק
 בכיוחו דאורייתא ואח"כ נהגלגל הדבר
 להיות איסור דרבנן ככה"ג לא אמרינן
 ספיקא דרבנן לקולא והכ"כ שנוגד לנו
 הספק כשהי' עדיין איסור חורס מדם
 דקודם שנמלח חל הספק אי מהני
 במליחה להוציא דמו לא מהני כשנעשה
 דרבנן להוציאו מידי ספיקו.

כח"פ העתקת תוכן אצתי חס הוא באפשר.
ועכ"פ ראווי נאסגול מקודם לראות
 דבריהם בארצותיה ולהחבונן בדבריהם
 וע"ע בעיקרי דג' אצתיוד סוף סי' ז'
 בכנהות הד"ע שזכיר ג"כ בקצרה
 מהמחזיק ברכה סי' ע"ג אות י"ד והביא
 ג"כ מ"ס הסכה"נ פירד סי' ס"ט כנסות
 בית יוסף אות כ"ה וביט דוד סי' ע"ו
 וחורח חסד סי' ה' ד' ז' ע"א וריטכ"א
 חדושי חולין דף קי"ג (וע"ס שם קכ"ג)
 ושכילי סלק"ט כ"י סי' י"א צבס רב נעורגלי
 גלון ומ"ס הרב מהר"ם עמאר וכו' דההיא
 דסי' ס"ט סי' א"א מירי בשליש רוחמים
 אבל כשנחטבו ברוחמים ודאי מותר
 וכמבואר גבי כדר וכס"כ בבשר ע"ס. ומס"ק
 בפשיטות דכל סמנים רוחמין ושפס"ד
 נע"ש יש להקל בלי פקפוק ע"ס דפח"ח
 עכ"ל בעיקרי דינים אשר מהראוי לעיין
 על הדברים במקורם על הספרים שיבסם
 בידו ואשר חפצתי לראות העתקת חובן
 דבריהם מכ"א מספרים הנזכרים וע"ס
 בעק"ד סי' ו' אות י"ז שהביא ג"כ מהשמש
 דקס כיון דבלא"ס איכא כמה זרדים
 להחיר א"ל ס' נגד כל השומן והלכה
 כמ"ל דבדס הולא משערינן כיון שהדבר
 ידוע שאין בשומן רק ורידים ועורקים
 דקים ומעטים וכו' ומ"מ כחב דאין לחדס
 דבר מסכנא מדעתינו רק בצירוף כמה
 זרדין ע"ס. ועיין בחיפוש ריטכ"א חולין
 קי"ג א' ד"ס אמר רב משרשיא וכו'
 ולדעתו אפילו שומן און כסס דס וכו'
 ואם שהוא מלחא דמסכנא דאף דבשומן
 הדבוק בהם יש דס דאחי צי' בורייקי ולכך
 נהגו למולחם וכמ"ס סמ"מ בשם רשכ"א
 וכן בר"י דבשומן ודאי יש בהם דס מ"מ
 ככה"כ לא שייך דלא ידעינן מאי דנפיק
 מינ' דא"א בשום פעם שלא יהי' ס' נגד
 השומן ואף שאין בכמינו לחלוק נגד הש"ך
 והפוסקים, מ"מ הו' דלא לסוסיף בצרוף

כח"ר מהחיים בערשטין ולבקש להודיעו
 אם הביא מה וצרי' כס"ך או ששמש
 ממנו לגמרי כי ה"ס' הו' אינו בידי כעת
 ורק סי' כס"א חללי מכמה שנים מרב
 אחד ואין לחמוע על הפת"ם פגם הוא
 לא הו' לי הספרים שהזכירם בשפרו רק
 בשאלכ מברב דזאנלודוגא ואחר שבעתיק
 משם והחזירם ראה אח"כ כס"ך ודימה
 שנעלם זה מהמש' דקס ודי בזה כעת:
ובן ראוי להעיר את כ"ח לדרוש שם
 ע"ד השו"ה זרע אמת ח"ג סכ"ו
 שהביאו אשר קרוב הדבר שנמלא ג"כ
 בבית עקד הספרים מהמנוח הר"ר מנחם
 שערשטין וכדומה משאר בחי אולר הספרי
 הנמלאים בזוילנא ולשלוח אליו העתקה
 מדבריו מהנוגע לשאלתו.

ועד דבר מה שזכיר במכתבו בידון
 הראשונה' בשומן מה שהעיר בשפרו
 מחשו' הרדב"ז שכתב שבעדעו להעתיק
 כל דברי בזה ברפוס. הני מוכרח לגלות
 דעתי ובקשתי לסיות מחון בזה כי כל
 מה שכתבתי לזרד בזה רק להלכה אבל
 לא למעשה שצריך להחייב בזה הרבה
 מלבד שאין להחיר דבר החמוע לרבים
 בבית זה נגד סוגיא דעלמא ונשמעות
 הפוסקים, ולא כחצתי רק להניח דעתי
 שאין לחפוס על כ"ח שכתב זה רק להעיר
 על מה שלא הביאו דברי הרדב"ז לזרף
 לזרד יחור בפרט שהוא בעלמו כ' שאין
 משמעות הפוסקים כן להלכה וכמו ש'
 ג"כ שצריך להשיג לעיין בגוף ס' מחזיק
 ברכה שהביא בשפרו ברכי יוסף מה
 שהצריך בזה בס' ע"ג. וכן מה שהביא
 בשו"ה זרע אמת ח"ג סכ"ו לענין יחור
 שומן האווז בצירוף דעת השבוח יעקב
 וגם על השו"ה שמש' דקס שכתב להקל
 בצירוף עוד זרדין סניפין דבמאי דנפיק
 משערינן נגד הש"ך אשר כמדומה שזכר
 בשפרו שיטתו תחת ידו אשר חפצתי להשיג

בור עפמ"ש שנה ק"ח א' אע"ג דלית ב'י
נקבי וברש"י מקום מושב כולל יע"ש מ"ש
לפי דרכו

ומוזה מובח דאף דאמרינן בחולין ק"ט
ב' דגם בעור הכהם חלולי
מהלחל מ"מ חין זה רק כחללי כזעט וע"כ
בעור הטוף שהנקבים שבו מחולדס ושורו
דק אה"פ שילא כדס ע"י כוללת הולס
דל"ד לחתוכס בסכין שטוב נקב חדש
ואף דבחולין ע"ז ב' שאני בר גזלח דרכיך
מ"מ לענין דס חינו כן בעור הטוף רק
כעין שומן וע"כ אמרינן בעור כדק שהדס
בא רק מושט משה"כ בעור הכהם שכול
עז ונקביו קטנים והטובס בו מחתוכס
בסכין אפכר שילא כדס מגוף העור וע"כ
מקיל ביה"ש גם בנחתך מקלח בעור
וחינו מעליט ועיין בחוחר משה פרק ב'
אות כ' עפמ"ש בס' רפואות שיש ג'
עורות ושור הנ' נקרא פשס פריט
ובזה יש דס וס"ל לע"ז כיון דב"ב עינות
העלוינים ליכא דס רק מזה וכיון שסמוך
לובט י"ל דנגע בו וניקב' ואלס בבית
לח"י סי' כ"ג ס"ק י"א דמחא דיומח חין
הוכחס קלל דכא בחו"כ כחכ הנוכחא מדס
ספר ולא מדס ככשר וכן בילקוט מביא
נו"ח ככשר במקום בעור ועינינו רואות
דאין בעור דס וכו' יע"ש ועכ"כ ד' כנודע
ביסוד' נגד הע"ז ובנמלח בעור קו"ד בידוע
שניקב כל בעור ודס בא מנשר ועיין
בשו"פ חסד לאברהם חיו"ד סי' ל"ג
שכאריך לפלפל בזה ועכ"פ דאין מוחזק
כ"כ דס בעור יוחר מנשומן ועיין ביד
אפרים ב"ס חקנס לשומן שסכס שלכס
ימים בלא מליחס שידיתנו וימלחנו חחלס
כדיו לקדירס ובזב יחך באנן מלונן
שדפנותיו קלרים בענין שיהי' בחתיכה כל
השומן מפוזרים ומפורדים על פני כולו
ואח"כ יערב השומן בשומן אחר חד כשרי
וככל מותר, ועי' בבו"ח רא"ש סחרכוס

לדרין אחרים להקל ועיין ב"ס של שלמס
פרק כל ככשר סי' ל"ו שכחכ שגראס
בעיניו דכדי דכנגול' כסמ"ק ומרדכי
דמחזיקין דס ככחחא גופי' וכן בשומן
אוחא מ"מ עינינו רואות דלית ב'י דס
למרחית עין וא"כ בודאי כוא מעט
מוחר ומ"ס ראוי להקל ולסורוס שאס לא
סדיח באחרונס לבעט בס' בחתוכס ובמים
כדכרי' כשערים ואף דלא נכנינן כבי
כמש"ל בפנסי"ס סי' ל' סיניו בחתוכס כשר
שים כס סרכס דס וליר משה"כ שומן,
ובדס נדי דנכנינן כדכרי' האוסרים
דמחזיקין ככס דס מ"מ כדאי כרה"ש
לסמוך עליו כיכא שנמלח ולא כודח דכרי
כדכרי' כשערים עכ"ל יע"ש ב'.

והנה דכנודע ביסודס קמח כחיו"ד סי'
כ"ד ב' בשומן אוחא מוחזק כדס
יוחר משר שומן וסלד עליון סללד
כנולח חינו לה בטבעו וכדי גס אוח
כחוס יש לו טור קרוס וחוחו בקרוס ודאי
יש בו דס ולא אמרו האחרונים שאין
מוחזק כ"כ כדס רק בשומן כככ"מ שכולו
רק שומן לחוד ואף דמסמרדכי ומסר"י
משמע דמסכרל דשומן אוח קיל משומן
הכחחא דממרדכי יליף שומן אוח משומן
הכחחא ומסר"י דייק גס על שומן
הכרכשחא שאין להקל בו מה שאין בו
שורייקי ככשומן הכחחא ואי דמרדכי איירי
רק בשומן אוח ככפנים מ"מ מ"ל למסר"י
לסוכיה מיני' גס לשומן הכרכשחא ודלמח
לא איירי כמרדכי אלא בשומן העליון שסס
כוער דמדמס לשומן הכחחא דאף דיש
שס שורייקי יש ככאן בעור וגס דכעיקר
ד' כנכ"י הרי לסט"ז כו"ס כ"ג דכעור
חין בו דס וע"ש כככ"ס ס"ק ב' ופ"ג
וכן כככוס יעקב ח"ב סי' ס"א מיומח
מ"מ מדס ספר ולא דס בעור ועיין שס
כח"א סי' נ"ח דכונה כע"ז אעור הטוף
ובמ"ש מהלישח הילוח וכו' וע"ש כככוח

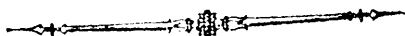
השכיטות

לעולם ואינו בא דחליטת ברוחחין עיין
למ"ש בחוס' פסחים ע"ג ד"ס חסמיק
דאם שבה ב"כ נעקר הדם ממקום למקום
וכו', ורזוני רק לכרניע רוחו העבודה
אשר אין מה לכרניע במה שהניא דברי
כרדכ"ז בשפרו אבל לא חקעתי עלמי
בזה עדיין למעשה ועכ"פ בעירוף לדדים
וסניסין יש מקום להורות כן וחפצתי
לשמוע בזה גם דעת כ"ה שליט"א לבאר
ברחבה אשר מסתמא כבר שם עיונו בזה,
ואולי כניע לידו החשו' ז"ע אחת ח"ג
לעמוד על דבריו אשר הפלתי לראות
חוכן דבריו כפי האפשרי ועוד חזון לדבר
בזה בלי' חיב"ש לעם כפנתי ועכ"פ נא
ניחנו הדברים רק לבחוב ולא לדפוס.
ודי בזה כעת וכו' וכו'.

יוסף זכריה שטעריין (אנד"ק באוויג)

ס' ע' משכ"ב עפ"ש בסי' ס"ט כתיף
י"ד כבר שבה בלשון ימים בלא מליחה
ונחערבם בטילה ברוב וייל בשומן קיל
ומותר לבעול ברוב ולבטלה יחד למ"ש
ביו"ד סי' קל"ז ס"ק ד' ע"ש ובחיד
בשומן לא כיו מצטל איסור דאין כינחו
אלא להחיד בשומן וא"כ בבשר שאפשר
בלי ים להחמיר לבטל כאו"א בפ"ע
משה"כ בשומן דאח"כ בענין אחד מותר
לבטל כ"א בפ"ע.

ועי' במג"א סי' תכ"ד ס"ק ד' ושיין בטובי'
קמא חא"ח סי' כ"ס בד"ס ואמנם
וכו' דבמליחה שהוא איסור דם שביטלו
שהוא דרבנן סמכין להחמיר בדיעבה, וע"ע
בשו"ת רשמי שאלה חא"ח סי' ז' שהאריך
בלשון כח"א וסילקו מיד ורק בחי' סי'
הס"ז ס"ק ז' משמע דאין חילוק בין
שעה החליטה ולהבא וכס"ך יו"ד סי' ע"ג
ס"ק יו"ד דבין שחלט פ"א אינו יולא

לוח השעיות

דף	עמוד	שורה	במקום	צ"ל
:	א	א	פקעת	פקעת
:	"	יג	בנים	בניך
:	ב	י	והמנע	והמנ"ע
:	ב	יב	אשר	ידרו איש או אשה
:	ד	טז	אינני	הנני
:	"	ב	ואלה דבריו	הדברים הכתובים שם.
:	ב	לח	ב'	כ'
:	ג	לב	ומדעניחו	דמדעניחו
:	ד	יג	ומסיב בזה	ומסיב
:	ג	כא	עמכם	עמכם מעת שבו לדור עמכם
:	א	א	במנ"א	במ"א
:	"	ה-א	וילכא פסידא	ופסידא
:	ב	לח	שיסכימו	שהסכימו
:	"	ד	מביא נרות	חסר להדליק על רמבעס"ג אזי הנרות כללו מוחדים להשחמם בכם להדלקה מחמת שאין מאוס להדליק נרות חסר חכמה דעה ובינה, אין חורב באורח ארץ ישראל.
:	ב	ל	רחמנא	ללאו
:	ב	ד	ללאו	ללאו
:	"	יח	יו"א	י"א
:	א	ח	אחמור	אחמו"ר
:	ב	כו	בהעלה זו	בהערה זו
:	ג	לז	לעויר	לעור
:	ד	כ	פרק ח'	פרק ח'
:	"	לט	ומדבר	ומדברי
:	ב	טו	כ"א	פ"א
:	ה	לח	כ"א	פ"א
:	ד	ח	כבעל	שבעלי
:	ב	כג	בכ	בכני
:	ד	כו	דבכ"ק	דב"ב
:	ב	ה	אינו	אילו
:	ד	כו	ד"ס	ר"ס
:	"	לב	בכאו ;	כפאו
:	ב	ה	ללאו	לח
:	ב	טו	בה"א	בה"א

דף	עמוד	שורה	במקום	צ"ל
כו	ג	לז	הנכבד	הנכבד
כז	ח	כג	למקראו למסורה	למקראו ולמסורה
לג	ד	ח	או'	ח'
לד	ג	כח	לעשוה ס'	לעשוה לה'
לז	ח	כג	ומשפעה	ומשפעים חקים ומשפעים
לז	ד	כו	למשח ותמונה	למשח בסיני ופירש ליה דתמונה כזה מורה על פברק כזה ותמונה וכו'
לה	ד	ז	לרצבי	לרצבי
לט	"	לח	מ"ז	ט"ז
מ	ב	ב	ומינה	ומינה דר"י
מה	ד	ג	אריה כלוי	חיים אריה כלוי

תעודות

אנא נפשאי „ראשון לציון“ בקרתי פעמים אחדות את בית החולים הכללי „משגב לדרך“ ושמתי עיני על כל הנהגותיו ופעולותיו, והפיקו ממני רצון על צד היושר טוב, וביחוד שמחתי מאד לראות כי בו יקובלו כל חולי אחינו מבלי הבדל בין עדה לעדה, ומבלי תשלום שכר, וכן ראו עיני בספר הזכרונות לבית הזה כי כל הרבנים והשרים מקריח חיוצות וצירי מלכי איחופא אשר בקרו את הבית העירו בעצמם חתימת ידם על טוב בית החולים הזה ויושר הנהגתו כו' כו'.

יעקב שאול אלישר (חכם-באשי) ראש הרבנים בארצנו הקדושה ה'ו.

J. S. Elyachar Grand Rabbin en Palestine

מאת מרן הגאון הגדול רשכבה"ג הצדיק מוהר"ר יהושע ליב דיסקין (זצ"ל) מבריסק להודיע קשם דברי אמת, על דבר אשר שאלו מאתו אודות בית החולים „משגב לדרך“: הנני להודיע כי כנים דברי נבאי ביה"ח הנז', הבית הנז' סתנהל בצדק ויושר, הנבאים עוסקים לש"ש בלי שום תשלום גמול ולא יבדירו בין ספרדי לאשכנזי וכל הדורש לקבלו בבית וחולים הנז' אם יש מקום פנוי מקבלים אותו תיכף ומיד בלי עסל ויגיעה. ובלי משוא פנים, יבלי שום תשלום מהחולה, והמצוה לתמכם ולהחזיק בידיהם כו' כו'.

התענגתי מאד לראות את ביה"ח המפואר „משגב לדרך“ נקבצו בו יחדיו הטוב והמיעיל עם הנועם והיופי כו' בעה"ח ד' סיון תר"נ בתוכני ירושלים.

שמואל כהרץ סוהר"י מאהליווער Sam. Mohliwer. zu Bialistock

בקרתי את ביה"ח הכללי והגדול „משגב לדרך“ והנה מצאתיו לכל פרטיו, לשמחת לבבי, טוב ומועיל, נחמד ונעים, נוסף על השמועה ששמעתי, ובלי הפרזה אוכל לומר: כי לא היתה לי שמחה סימי כאותו יום שראיתי והתבוננתי בהנהגת ביה"ח הזה, ובכל רנשי לב ונפש אברך את הרבנים מנהלי הבית ואה נדיבי לב המחזיקים בידיהם כו' יום כ"ב תמוז תרנ"ט „גרוסה גמילות חסדים“ לפ"ק.

הצער חיים חזקיא מדיני הסכנה חח"מ הי"ו.